І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArclay 7-4125

РІК LXVI. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ГРУДНЯ 1959 ЦЕНТІВ 12 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 16, 1959 No. 242. VOL. LXVI.

РОКЕФЕЛЛЕР ВИМАГАЄ ЗМІНИТИ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ УРЯДУ

Міннеаполіс, Мінн. — Губернатор нюйоркського стейту, Нелсон Рокефеллер, який відбуває тепер поїздку по середньо-західніх стейтах ЗДА, виступив під час свого перебування в Міннеаполіс із пропозицією переведення ревізії теперішньої фармерської програми уряду. Згідно з цією пропозицією федеральний уряд повинен винаймати цілі фарми, щоб цим домогтися зменшення надвишки сільсько-господарської продукції і зредукування урядових субсидій, виплачуваних фармерам з метою забезпечення їхнього сталого прибутку. Конкретної розв'язки цілости фармерської програми Рокефеллер не подав, накреслюючи тільки головні напрямні фармерської політики. Охоплюють ці напрямні такі чотири точки: 1. винаймання цілих фарм на протяг п'яти до десяти років з тим, що фармери залишаються на місцях; 2. поступовий перехід від концепції субсидій до підтримки, базованої на факторах коштів продукції і чистих прибутків, яка ж підтримка повинна брати до уваги більш індивідуальні потреби фармерів, а не самі тільки ціни; 3. розвиток більших ринків для фармерських продуктів і закордоном і тут у ЗДА, особливо ж в американській індустрії, з тим, що надвишку в сільсько - господарських продуктах треба трактувати, як харчову резерву на менше врожайні роки і як засіб для несення помочі голодуючим в різних країнах світу, і — 4. допомога фармерам у знайденні інших зайнять з тим, що на думку Рокефеллера, старші люди повинні обов'язково залишатися на фармах, на яких вони закорінилися і з якими вони зжилися. Запитуваний про теперішнього секретаря рільництва Езру Тефта Бенсона, Рокефеллер заявив, що вважає його відданою справі людиною. Що ж до питання своєї кандидатури на президента, то Рокефеллер заявив, що справу свого кандидування проти теперішнього віце-президента Ричарда М. Ніксона він вирішить в найближчих трьох тижнях. Виступав Рокефеллер у Міннеаполіс на зібраннях незорганізованих республіканців і студентів каледжів, які створили вже окремий комітет для підтримки його кандидатури на президента в 1960 р. Очолює ці громадські кола Джордж Вотерс, з Рочестеру, Мінн.

Діллон нараджувався у 4-ох столицях Европи над господарськими справами

Париж. — У Парижі американський заступник державного секретаря для економічних справ Даґлас Діллон закінчив 5-денний об'їзд чотирьох столиць Західньої Европи, в яких він вів наради над дальшою організацією економічних взаємин у західньому світі. Діллон був у Лондоні, Брюсселі, Бонні і Парижі. Всюди він висловлював острах американських керівних чинників, щоб заснування аж двох західньо - европейських економічних бльоків — Спільного Господарського Ринку (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ) та Асоціяції країн вільної торгівлі (Англія, Данія, Норвегія, Швеція, Швайцарія, Португалія і Австрія) не послабило політичної єдности бльоку Північно-Атлянтійського Пакту. Він висловив теж острах, щоб у випадку порозуміння між отими двома західньо-европейськими бльоками не потерпів американський експорт до Европи. За твердженням американської преси,

Перед переписом населення в 1960 році висилатимуть формуляри кожній родині

Вашинґтон. — В квітні 1960-го року відбудеться новий перепис населення, і тоді ходитимуть від хати до хати 160,000 переписувачів, які відвідають 55 мільйонів домашніх господарств в цій країні. Та щоб справніше йшла праця цим переписувачам, то Статистичне бюро ще при кінці березня повисилає окремі формуляри, які можна буде виповнити і полегшити працю урядовців, щоб вони в скорому часі могли відписати всі дані до урядових списків. Сподіваються, що в дні 1-го квітня в ЗДА буде коло 180 мільйонів населення. На основі нового перепису населення буде новий розподіл кількости конґресменів окремим стейтам. Деякі стейти дістануть більше число конґресменів, бо число їхнього населення збільшилося, а деякі матимуть меншу скількість конґресменів. Тепер число конґресменів виносить 437, бо по одному конґресменові мають Аляска і Гаваї, а від 1960 року те число знову виноситиме тільки 435. Кожне четверте домашнє господарство виповнить ще і окремий квестіонар про мешканеві умови і членів родини.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР У ТЕГЕРАНІ

Іранський шах Мохаммед Різа Палеві відчитує през. Айзенгаверові підпис мистця на портреті Айзенгавера, що його піднесено йому в дарунку з нагоди його відвідин Ірану. Під час приїзду Айзенгавера до іранської столиці Тегерану засніжені вже вулиці були вкриті килимами на його привітання

АЙЗЕНГАВЕР ВІДВІДАВ ІРАН І ГРЕЦІЮ, ВІД'ЇХАВ ДО ТУНІСІЇ І ФРАНЦІЇ

Атени. — Президент Айзенгавер, прилетівши в понеділок 14 ц. м. о год. 8:45 ранку до столиці Ірану Тегерану перебів там тільки шість годин, протягом яких відбув двогодинну нараду з іранським шахом Різою Палеві, виголосив промову в іранському парляменті та був на парадному, виданому в його честь, обіді. В Тегерані не було таких ґрандіозних масових сцен привітання, як в Ню Делі, проте в місті царив святочний настрій, а за офіційними даними, на вулицях міста 750.000 іранців (персів) ентузіястично вітали американського президента. В офіційному американсько-іранському комунікаті підкреслюється признання Президентом важливости середньо-азійського пакту ЦЕНТО, що його підтримують ЗДА, дармащо офіційно не є його членом. У своїй промові в іранському парляменті Айзенгавер знову підкреслив, що без волі нема миру і що тому мир мусить спіратися на справедливості, яка всім народам дасть волю. Окремий виразно антисовєтський уступ в промові Айзенгавера в Ірані стосувався пригадки, що якраз на день перед його приїздом до Тегерану були роковини звільнення від совєтських військ мусульманської провінції Ірану Азарбейджану. Президент з великим признанням говорив про стійкість і мужність іранського народу в обороні своєї свободи й інтеґральности. За інформаціями преси, іранський шах переконував Президента у своїй розмові з ним, що з уваги на грізних сусідів Ірану — не тільки Совєтів, але й комунізуючого та неспокійного Іраку — Іран мусить збільшити свої збройні сили та що в цьому повинні йому обов'язково допомогти З'єдинені Держави. Президент Айзенгавер ґратулював іранському шахові з нагоди його вінчання, що відбудеться на другий тиждень з молодою Фарах Діба. Однак наречена шаха, не маючи ще ніякого офіційного становища, не брала участи в прийняттях. — В Атенах привітали Президента на летовищі король Павло і його 19-річний син, наступник престолу Констатин. Знову гармати віддали 21 стріл і знову відбулась церемонія на тлі надзвичайної, спеціяльно на той день приготованої декорації та ілюмінації. На вулицях старинних Атен був такий стиск, (газети пишуть 500.000 осіб) що в одному місці завалилась під натиском юрби стіна і 19 осіб були поранені. През. Айзенгавер, дізнавшись згодом про цей інцидент, висловив своє глибоке співчуття пошкодованим, що стали жертвою свого ентузіязму. Президент зупинився в Атенах через ніч. Програма перебування Президента в Атенах передбачувала, поруч із нарадами з прем'єром Караманлісом і іншими членами уряду, також участь у парадноу засіданні Королівської Академії в Атенах, де йому мали передати почесне членство. У своїй привітальній промові в Атенах Президент підкреслював значення античної грецької культури для всього світу та запевнив греків, що він ще як хлопчина захоплювався Грецією. За пресовими коментарями, найважливішою справою в ділових нарадах през. Айзенгавера з грецькими державними мужами мала бути ґарантія збоку Президента, що ЗДА не залишать на призволяще малих країн, членів НАТО, у своїх безпосередніх розмовах з Совєтами. Греція, як і Іран та Туреччина, одна з найбільш загрожених комуністами країн, маючи безпосередній кордон з совєтськими сателітами Болгарією і Альбанією, з совєтськими летунськими і ракетними базами. З Греції Айзенгавер мав відлетіти у вівторок о год. 2:50 попол. гелікоптером понад Акрополь на кружляк "Des Moines" та від'їхати ним до Тунісу на зустріч з туніським президентом Бурґуїбою, а відтіль до Франції. (Грецький час попереджує східньо-американський час на 7 годин.)

Секретар рільництва Бенсон не хоче резиґнувати

Вашинґтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив у шпиталі Волтера Ріда, де він недавно перебув операцію жовчевого міхура, що він навіть не думає залишити свій пост, як цього домагаються деякі республіканські політики, головним чином із фармерських стейтів. Бенсон заявив, що не резиґнує тому, що вважає свою політику за слушну, хоч і знає, що вона не є популярна між частиною фармерів. Бенсон заявив, що він ще більше рішений вести боротьбу за добробут фармерів, звільнених від урядової опіки і незалежних від урядової допомоги. Республіканські політики з фармерських стейтів вже віддавна вимагають резиґнації Бенсона, бо хочуть здобути прихильність фармерів, яких прибуток зменшується внаслідок зменшення урядової допомоги. Недавно, голова Республіканського Крайового Комітету сенатор Трастон Б. Мортон заявив, що деякі члени цього комітету домагаються, щоб Бенсон зрезиґнував для добра партії, і то вже тепер рік перед виборами в листопаді 1960 р. Прибутки фармерів цього року зменшилися на 15 відсотків, і далі будуть зменшуватися. Досі президент Айзенгавер підтримував свого секретаря рільництва. Підтримують його і віце-президент Ричард М. Ніксон і нюйоркський губернатор, противник Ніксона в кандидатурі на президента Нелсон А. Рокефеллер.

ЮВІЛЕЙНИМ БЕНКЕТОМ І СВЯТОЧНОЮ АКАДЕМІЄЮ ВІДЗНАЧЕНО 65-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ В ШИКАҐО

Шикаґо, Ілл. — Двома ювілейними імпрезами, бенкетом в суботу 12-го грудня і академією в неділю 13-го грудня відзначила місцева найбільша в Америці союзова громада 65-річчя Українського Народного Союзу. В бенкеті взяли участь місцевий український католицький парох вся. о. д-р Ваврик, ЧСВВ, та український православний парох всч. о. декан Білецький, головний предсідник УНС п. Дмитро Галичин і три місцеві головні урядовці: головні контролери інж. Степан Куропась, що провадив бенкетом і дир. Петро Пуцило та гол. радний Тарас Шпікула, як і представники різних місцевих організацій та гості. Головну промову виголосив п. Д. Галичин. Виголошено ряд привітів та була відповідна розвагова програма. Атракцією академії, що відбулася в неділю в залі школи Шопена, було, крім ювілейної промови гол. предсідника Д. Галичина, передання перехідного прапору УНСоюзу найбільш успішному в ювілейній організаційній кампанії УНС 423 Відділові, предсідником якого є гол. контролер Ст. Куропась, а секретарем п. Т. Носієвич. Друге місце в організаційних успіхах зайняв 221-ий Відділ, головою якого є п. Филип Васильовський а секретарем гол. радний Тарас Шпікула, а третє місце має 379-ий Відділ, головою якого є п. Антін Зборик, а секретарем п. Михайло Семків. Передача прапору відбулася церемоніяльно на сцені, в приявності гол. предсідника Д. Галичина і трьох згаданих уже місцевих головних урядовців УНСоюзу. У промовах підкреслювано, що Шикаґо із своїми 8,453 членами займає перше місце в організаційній мережі УНСоюзу. Цього року Відділи цієї округи здобули 750 нових членів, а до кінця року сподіються заокруглити ці здобутки до повної тисячі, ставлячи собі за ціль поширити членський стан посідання до 10,000 до найближчої конвенції в 1962-му році. Мистецьку програму академії виповнили виступи хору Церкви св. Миколая, хору „Сурма", танцювальної групи осередку СУМА ім Павлушкова та фортепіянові точки пластової молоді.

Совєти 4-кратно висилали людей у всесвіт — всі згинули

Рим. — Совєтський Союз вже чотирикратно пробував вислати людських пасажирів у міжпляненті простори, але за кожним разом та спроба кінчалась катастрофою і загином пасажирів. Твердить це італійська пресова аґенція „Контіненталь", яка, спеціялізуючись у східньо-европейський справах, неоднократно доказала слушність своїх інформацій, зазначує амер. преса. Ця аґенція подає докладні дані про ті невдачі совєтські експерименти. Всі чотири рази вистрелювано ракету з людьми з ракетної бази Капустяний Яр біля Аральська над Аральським озером, за 230 миль на схід від північного узбережжя Каспійського моря. Перша така спроба була зроблена у 1957 р. потім у лютому 1958 та в січні і лютому 1959 р. Совєтські астронавти, які згинули у цих експериментальних летах, були Алексєй Ледовський, Терентій Шіборін, Андрей Мітков і Марія Ґромова. В перших двох випадках доля вистрелених ракет невідома, бо радіогасла раптововрвались без ніякого дальшого сліду. У третьому випадку ракета експльодувала після 2-ох хвилин. Жінку Ґромову вислано не в ракеті, тільки „сферичному возі", Аґенція не подала ближчих даних про цю останню катастрофу. Совєти перервали дальші експерименти з висиланням астронавтів міжпляненими ракетами і переводять додаткові студії. Західньо-німецький фахівець проф. Герман Оберт признав, що італійська вістка може бути правдива. Американські чинники ставляться до неї скептично.

Папа проти контролі народин, як засобу протидіяння голодові у світі

Ватикан. — Впроваджуючи під час урочистої церемонії вісьмох новонайменованих кардиналів на їх уряд, папа Іван XXIII торкнувся у своїй промові актуальної і широко дискутованої тепер проблеми контролі народин у світі, особливо ж у перенаселених і загрожених голодом країнах. Погляд, що голодові можна протидіяти з допомогою контролі, значить, штучного обмеження народин, Папа назвав помилковою доктриною і пропаґандою згубних і загрозливих для людського життя методів. На думку Папи, розв'язкою проблеми може бути тільки кращий загальний розподіл харчових земних дібр у світі. Виступав Папа із своєю промовою на секретному зібранні Священної Колеґії, на якій дотеперішня кількість кардиналів була збільшена із 63 до 71, в тому 31 італієць і 48 не-італійців.

Між Індонезією і комуністичним Китаєм значно погіршились політичні взаємини

Якарта. — Президент Індонезії Сукарно, який за новою індонезійською конституцією (чи пак реституованою первісною) має майже диктаторські права, огірчений і розчарований щодо комуністичного Китаю, супроти якого раніше зберігав не-то невтральну доброзичливість, не-то явну прихильність. Коли Сукарно відвідував у 1956 році Пейпінґ, то тамошні лідери прославляли його, як найбільшого в південній Азії і Океанії ворога колоніялізму, себто насправді — західнього світу. Сам Сукарно не проминав ніякої нагоди, щоб висловлюватися з'їдливо про Захід, утотожнюваний ним із Голляндією (нинішня Індонезія — це давніша колонія Голляндська Індія), вивищуючи водночас комуністичний Китай за його „поступ". Однак від появи індонезійського закону, який від 1 січня 1960 року забороняє чужинцям торговельну діяльність в сільських округах індонезійських островів, взаємини сильно погіршались. Комуністичний Китай виступив в обороні 300.000 китайських крамарів, між якими — мабуть — більшість є комуністичними аґентами і шпигунами, та почав одверто закликати їх до непослуху індонезійським розпорядкам. Сукарно обурений цією поведінкою та закидає з свого боку Пейпінґові, що той займається „фальшивими закидами", „очорнюванням" та втручанням у справи Індонезії.

Найвищий Суд відкинув апеляцію Чессмана

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА всіма 8-ма голосами відкинув найновішу апеляцію Керила Чессмана, який ще в 1948 році був засуджений до смертної кари за насильства і пограбування. Від того часу він вже 7 разів мав визначену дату смерти в газовій коморі, але завжди виконання кари було припинюване внаслідок апеляцій. Тепер знову місцевий суд має визначити дату виконання кари, але Американська Унія Громадянських Вольностей заповіла нову апеляцію. Досі використано всі правні можливості, щоб врятувати життя тому талановитому злочинцеві, який в тюрмі написав три книжки, що принесли йому більше як 150,000 долярів, які він зужив на свою оборону. Чессман здобув славу злочинця, який 11 років чекає на виконання кари, і навіть орган Ватикану „Ль'Оссерваторе Романо" писав, що „Чессман вже відпокутував свою вину", чекаючи в тюрмі на кару 11 років.

В Боффало відбулися Окружні Збори Відділів УНСоюзу

Боффало. — В суботу 12-го грудня тут відбулися окружні збори представників Відділів УНСоюру місцевої округи, яка обіймає три Відділи з Боффала, два з Лакаванни та по одному з Ланкастер і з Ніяґара Фоллс. Збори відбулися в залі місцевої української церкви св. Миколая під проводом голови найбільшого Відділу ч. 127 Іллі Були. Орґанізаційну доповідь мав гол. секретар УНСоюзу Я. Падох, після якої забирали голос: І. Була, П. Володка, С. Сидорович, М. Гнатик, С. Шепилявий і інші союзові і громадські діячі. Найбільше уваги віддано справі успішного закінчення ювілейної кампанії УНСоюзу для збільшення числа союзового членства, при чому Відділи, які не виконали ще свого ювілейного зобов'язання, приобіцяли це ще в грудні зробити. При закінченні зборів обрано тимчасовий комітет, який має зайнятися скликанням загальних зборів Округи. До комітету ввійшли секретарі трьох місцевих відділів П. Володка, С. Сидорович і М. Гнатик та І. Була — як голова.

Архиєпископ Макаріос став першим президентом нової держави Кипру

Нікозія. — У недільних виборах на середземному острові Кипр, остаточні висліди яких — з огляду на погану комунікацію з віддаленими гірськими місцевостями — будуть відомі щойно за який день-два, першим президентом Кипрської Республіки, що буде проголошена 19 лютого 1960 року, став архиєпископ Макаріос, релігійний і політичний лідер кипрських греків, який два роки перевів у в'язниці і на засланні за свою боротьбу проти англійської адміністрації. За дотеперішніми вислідами, Макаріос дістав 144.500 голосів проти 71.753, що впали на його контркандидата, адвоката Йоаннеса Клерідаса, що користувався підтримкою збоку комуністів і скрайніх правих націоналістів з-під стягу колишнього команданта кипрського революційного підпілля, генерала Ґриваса.

Помер д-р Ю. Грабович, союзовий і громадський діяч

Ню Гейвен, Конн. — В неділю 13-го грудня рано тут помер ненадійно на 55-му році життя відомий громадський і союзовий діяч, видатний правник д-р Юліян Грабович, колишній голова 414-го Відділу УНС та його делеґат на останню конвенцію УНС. Покійний був членом УНДому і Рідної Школи та ряду інших місцевих українських організацій. Осиротив дружину Марію, матір Анну, синів Григорія і Юліяна та сестру Марію Голубович. Похорон відбудеться в середу, 16-го грудня, о год. 8:30 рано з похоронного заведення Маркевича до української католицької церкви св. Михайла і опісля на цвинтар.

Українські вчені візьмуть участь в річних конвенціях американських науковців

Кожного року в часі між латинським Різдвом і Новим Роком відбуваються річні конвенції американських наукових установ і товариств, в яких беруть участь американські й канадійські вчені. Цьогорічній конвенції славістів і україністів, лінґвістів, назвознавців і істориків відбудуться в Шикаґо. Між учасниками зголошені такі українські вчені з доповідями: проф. Кость Біда з Оттави, проф. І. Сидорук-Павло з Сінсіннатіш професор В. Рудий з Дітройту, д-р Володимир Безушко з Филаделфії, проф. Яр. Рудницький з Вінніпеґу, проф. В. Лев із Скрентону, проф. І. Шевченко з Ню Йорку. Крім них у працях конвенції візьмуть участь і інші українські вчені. В списках екзекутив 16 американських наукових товариств вперше за 74 роки їхніх конвенцій появилося українське ім'я надруковане побіч інших, президентів та секретарів: проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу очолює під теперішню хвилину „Американське Назвознавче Товариство" з осідком у Еванстоні, Ілл., а секретарем є професор Ф. Крамер із Ріно, Невада. Чергові конвенції в грудні 1960 року відбудуться в Филаделфії.

СЬОГОДНІ „СВОБОДА" В ПОДВІЙНОМУ ОБ'ЄМІ

„Свобода", звичайно, збільшує свій об'єм з різних нагод, як Різдвяні чи Великодні свята, та з кінцем кожного місяця, як появляється „Трибуна УНС". Сьогодні вона появляється в подвійному об'ємі без спеціяльної нагоди, натомість з бажання вичерпати бодай частинно залеглі матеріяли, головно літературно - мистецькі та важливіші в нашому громадському житті і розвитку дописи з життя громад. У пляні є приспішене використання також залишених ще залеглостей. Збільшення об'єму газети вимагає поважних додаткових коштів і В-во сподіється, що це оцінить загал читачів своїми збільшеними пожертвами на пресовий фонд. Відповідне збільшення тих пожертв могло б причинитись до того, що „Свобода" появлялася б частіше в збільшеному об'ємі, приступила б знову до періодичного видавання літературно - мистецького додатку та збільшила б і розбудувала б ще більше всі ділянки своєї служби читачам і справедливій українській справі.

В АМЕРИЦІ

● Сенатор - демократ із Мізурі Стюарт Саймінґтон виїхав 11-го грудня у тритижневу подорож по Африці. Він відвідає Ліберію, Ґвінею, Ґану, Ніґерію, частину Північної Африки, а звідти виїде до Ізраїлю. Приятель сен. Саймінґтона заявив, що він не буде пробувати нікого ні в чому повчати, а тільки слухатиме і вивчатиме життя в тих країнах.

● Американське Товариство для Поборювання Серцевих Недуг в місяці лютому переводить збірку на свої цілі. На почесного голову цієї збіркової кампанії запрошено дружину Президента, пані Айзенгавер.

● Голова нюйоркської організації комуністичної партії Бенджемін Дейвіс заявив на пресовій конференції, що Рокефеллер, Труман і Ачесон — вороги американського народу, бо вимагають продовжувати пробні атомові експльозії. Як відомо, останніми днями на Сибіру большевики провели підземні експльозії атомової зброї.

У СВІТІ

● Франція вислала місяць тому 10,000 елітарних військ, зложених з парашутистів і Чужинецького Леґіону, до гористої і найбільш неприступної північно - східньої частини Альжиру, де мусульманські партизани були ввесь час повними панами, і де проголосили вони Альжир республікою. Після одномісячного перебування на тому терені, партизани, втративши постачання від місцевих селян, перейшли в інший обшир. Всі европейці в північно - східній частині Альжиру перетворили були свої доми на малі фортеці.

● „Літературная Газета" вмістила текст відповіді американського дослідника життя і творчости Марка Твейна, Чалза Нідера, який запротестував проти викривлювання совєтськими видавцями дійсного характеру Марка Твейна. Названий совєтський часопис водночас вмістив величезну статтю Івана Бережницького з закидами під адресою американських істориків літератури, які мовляв, свідомо приховують соціяльні моменти в творах Марка Твейна.

● У Сараґоссі, в Еспанії, генерал Антоніо Барросо, еспанський міністер військових справ, провів церемонію вручення 21-річ. князеві Хуанові Карльосові декрету голови еспанської держави Франческа Франка про призначення його лейтенантом піхоти, летунства і морської фльоти. 5,000 еспанців манифестували у часть монархії. Хуан Карльос, внук останнього короля Еспанії Альфонса XIII, найповажніший кандидат на престіл.

● На конґресі Міжнародної Конференції вільних професійних спілок в Америці і в Анґлії. Коли президент Американської Федерації Праці-Конґресу Індустріяльних Організацій вказував на Москву, як на найбільшу загрозу для вільного світу і вільного робітництва, то президент Конґресу Британських професійних спілок Гаррі Даґлас говорив про конечність „співіснування" для добра миру.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„Уявна країна"

„Ню Йорк Таймс", коментуючи у своєму виданні з 14-го грудня останню сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, між іншим пише: „Росіяни завжди можуть рахувати на дев'ять голосів, включно із двома голосами уявних країн, названих Білоруссю і Україною . . ."

Здається, весь трагізм української історії і теперішньої ситуації віддзеркалений в двох словах такого окреслення України, як „уявної країни". Правда, з контексту редакційної статті „НЙТаймсу", в якій цього окреслення вжито, виходить недвозначно, що воно стосується тієї державної фікції, якою є т. зв. Українська Совєтська Соціялістична Республіка, що має свого представника в Об'єднаних Націях. Також не можна підозрівати Н. Й. Таймсу, щоб він заперечував існування України, а поняття, окреслене ним словами "imaginary country" має в контексті виразне значення „фіктивної держави".

Але це справи не змінює, бо в читача залишається враження, що не тільки ця „країна, що названа Україною" в Об'єднаних Націях, але й Україна, як така, це — „уявна країна". Читач, на цій підставі легко також може прийти до висновку, що цю Україну „видумала" Москва, щоб мати в Об'єднаних Націях ще один запевнений голос.

Справа „уявної України" — не нова і не оригінальна. Вона вже раніше була австрійською, німецькою чи чиєюсь іншою „видумкою", залежно від обставин та дотичної коньюнктури і залежно від того, хто цю „видумку" поширює.

Окреслення України, як „уявної країни" однаково безглузде і, болюче і образливе. А проте, воно має для нас і свою позитивну вартість, головно з двох міркувань. Поперше, воно є черговим доказом, що членство підсовєтської України в ОН не „передрішує" державности України, як цього ми всі собі бажали б і в чому часто самі себе обманюємо різними „доказами". А подруге — це окреслення пригадує нам знову, як багато ще треба зробити, щоб могти успішно протидіяти цим видумкам про „видумку".

Очевидно, що в цьому відношенні вже багато зроблено, але ще більше треба зробити, щоб усунути або бодай помітніше послабити ті численні перешкоди і ворожі барикади, якими заставлений шлях до української правди. Щоб усунути чи бодай послабити ті перешкоди потрібно в першу чергу — коли мова про наші завдання і можливості в цій країні — серйозних англомовних наукових праць, які переконливо і всебічно виявили б і доказували українську „передрішеність" під кожним оглядом. Можна сподіватись, що нашим черговим досягненням в цих зусиллях буде видання англомовної Енциклопедії Українознавства, підготова якої саме тепер завершується і яка буде вже 15-им з черги англомовним виданням УНСоюзу за останніх два десятиріччя.

Сумний балянс сесії ОН

Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй зійшлася на свою 14-ту звичайну сесію 15-го вересня ц. р., а роз'їхалась 12-го грудня ц. р., перемоловши 69 точок денного порядку і не залишивши по собі ніякого сліду на загальній міжнародній ситуації ні на будь - котрій важливій актуальній проблемі. Оця диспропорція між імпонуючими цифрами Об'єднаних Націй, почавши від 82-ох її членів і багатомільйонового бюджету, та кінчаючи на кількості дебатованих справ і ялових змістом постанов, — найсумніша характеристика цього ніби світового парляменту, який не приймає ніяких впорядковуючих світ рішень, і насправді не має ніякої екзекутивної сили.

Щоб не псувати нібито поліпшеної міжнародної атмосфери, Генеральна Асамблея не піддавала мериторичному розглядові будь-яких справ, які в найближчих місяцях стануть предметом безпосередніх переговорів між головами західніх держав і Хрущовим. Тому вона обмежила себе компромісами у формально - процедуральних справах: за таким компромісом обрано постійну Комісію для сферичних просторів і відіслано всі проєкти міжнародного роззброєння, включно з проєктом Хрущова, до нової Комісії 10-ох, покликаної до життя великодержавами поза тереном ОН. Ці обидві формально - процедуральні постанови дають також матеріял для совєтської пропаганди: у комісії для міжплянетних просторів комуністам признано аж сім мандатів поруч 12-ох західніх мандатів і 5-ох невтральних, а в справі роззброєння пореcомендовано хрущовський принцип „повного і загального" скасування збройних сил. У двох справах замарковано, що ОН все таки можуть діяти самостійно, всупереч волі Москви: у затавруванні комуністичного Китаю в зв'язку з Тибетом і Москви та мадярських комуністів за їх політику на Мадярщині. І Москва і Пейпінг відразу заявили, що з цими голосами вони не рахуватимуться, так само, як Франція заявила це щодо резолюції, яка рекомендує їй відмовитись від переведення атомового експеременту. Безсилля ОН виявилось під час вибору 11-го члена Ради Безпеки: 52 голосування не дали ніякого висліду, і прийшло до компромісу, на якому знову виграв комуністичний бльок, діставши на рік місце в Раді Безпеки для Польщі. Не можна було теж здобути двох третіх голосів взагалі для ніякої резолюції в справі Альжиру.

Таким чином найбільшим осягом 14-ої сесії Генеральної Асамблеї було те, що вона не погіршила міжнародної ситуації, не причинившись ніяким конструктивним рішенням для її поліпшення.

Совєти і людське життя

Ревеляції італійської пресової агенції „Континенталє", підтверджені одним із німецьких спеціялістів у проблемах міжплянетних просторів, що у проведених в СССР спробах вислати людину в космос з допомогою ракет чи спеціяльних літаків згинуло протягом останніх років четверо людей — А. Ледовський, Терентій Шеборін, Андрей Мітков і Марія Громова — ще один кричущий доказ нелюдського ставлення совєтського режиму до людини і того, що найважливіше в неї — її життя.

Звичайно, участь людей в загрозливих для життя експериментах можлива і допускальна, особливо якщо вона є добровільною. Але користати з цієї посвяти і жертви можна тільки тоді, коли здійснено всі передумови для ґарантування максимуму безпеки людського життя. Як виходить з опублікованих ревеляцій, цих передумов не було здійснено і людей висилано на певну смерть.

Недавно різні пацифістично - гуманітарні товариства у світі повели велику протестаційну акцію з приводу висилання в далекосяжних, але ще не космічних ракетах, мавп та інших живих істот, які, до речі, після цих експериментів вернулися на землю живими. Треба дуже сумніватися, чи ці самі товариства затаврують Совєтський Союз за даремне шафування людським життям. Під час грандіозних чисток, масових розстрілів і інших ліквідаційних акцій, здійснюваних Москвою, всі ті пацифісти та гуманітаристи не насмілювались навіть пальцем кивнути

AD CALENDAS GRAECAS

(Проблема об'єднання Німеччини)

Коли стародавні римляни хотіли сказати, що той чи інший плян не може бути здійснений, то вживали виразу — ad Calendas Graecas (до грецьких календ). Римляни називали перший день місяця „Calendae" від цього наше слово „календар"). У греків такої назви не було. Отже, сказати, що це відкладається до грецьких календ, рівнозначне з „ніколи", або, на український лад, — „на жидівського Петра". (У жидів, як відомо, немає свята апостолів Петра і Павла).

Римське прислів'я пригадалося нам з такої причини: Недавно Американська Рада для об'єднання Німеччини припинила сою діяльність, бо ця організація вважає тим часом справу злуки розірваних частин Німеччини за безнадійну.

Так минає слава сього світу. Ще так недавно, тому п'ять років почало діяти в Мюнхені „Радіо Визволення", яке обіцяло поневоленим народам Совєтської імперії свободу. Тепер це радіо немає вже назви динамічної, активної, а скромно зветься „Радіо Свобода". Чи змінить свою назву радіо, що зветься „Вільна Европа", яке посилає інформації до країн - сателітів, не знаємо. Але в Комітеті „Вільна Европа" вже почалися значні скорочення серед службовців: мабуть у Вашинґтоні не дуже вірять у прилучення країн - сателітів до вільної Европи.

Здавалося б, найближче до визволення стоїть совєтська зона Німеччини, якою Москва могла б виторгувати собі багато в переговорах з урядом Західньої Німеччини та західніми великодержавами. За злуку цих розірваних територій німці були готові заплатити дуже високу ціну, навіть виходом із НАТО і невтральністю, як це зробила Австрія. При всіх вигодах для Москви, що їх вона має від окупації частини Німеччини, є також великі невигоди: в совєтській зоні Німеччини найбільш наочно виступають згубні наслідки комуністичного режиму, і ці наслідки легко бачить цілий світ уже хоч би з порівняння життя в західньому і східньому Берліні. Протягом десятьох років майже три мільйони східніх німців утекли на Захід. Невдоволення німців окупаційним режимом зростає більше як у інших поневолених народів.

Здавалося, що прийде „конференція на „вершинах" і Москва легко договориться з західніми урядами про об'єднання обох частин Німеччини. Але епоха „спутників" змінила відношення сили між великодержавами. Ще 1953 року Москва ширила поголоски, мовляв, вона дасть згоду на вільні вибори в підсовєтській Німеччині, щоб уможливити злуку з Західньою Німеччиною. Але в листопаді 1958 р. Хрущов поставив інше домагання: укласти мировий договір з урядом підсовєтської Німеччини і відкликати війська із західнього сектору Берліну.

В цих обставинах уряд Аденауера вже не ставить перед західніми союзниками вимоги — об'єднання Німеччини — і не хоче навіть, щоб ця проблема обговорювалася на конференції „на вершинах". Боннський уряд хоче, щоб на конференції також справу Берліну залишили на боці, щоб не довелося робити поступок Москві. Про злуку обох Німеччин в Бонні і не мріють.

Що ж і казати про області на схід від Одри - Нісси і про Східню Прусію, розділені між Польщею і Росією! Союзники Західньої Німеччини — Франція і Англія уважають що ті провінції для Німеччини втрачені. З цим, здається, відповідальні діячі Західньої Німеччини числяться, як з фактом, хоч цього публічно не подають.

П. С.

У Парижі розпочались наради 15-ох міністрів закордонних справ НАТО

Париж. — Від вівтірка 15-го ц.м. почалась в Парижі конференція міністрів закордонних справ 15-х країн Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО), попереджені вже від минулої неділі нарадами між державним секретарем Крістіяном Гертером та окремими західніми міністрами. Несподіваною „бомбою" була в минулу п'ятницю гостра критика політики Франції, чи пак її президента Шарля де Ґоля, супроти НАТО, — шефа американських з'єдинених штабів, генерала Натана Твайнінґа на військовій комісії НАТО. Твайнінґ критикував рішення Франції відтягнути з-під спільного командування збройних сил НАТО своє летунство, радарну систему й Середземну Фльоту та не дозволити Америці на влаштуваня на території Франції ракетних баз і складів з атомовою зброєю. Твайнінґ перестерігав, що внаслідок такої зміненої постави Франції НАТО не зможе зреалізувати своїх плянів, прийнятих за згодою Франції напередодні приходу до влади генерала де Ґоля. Французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль у розмові з державним секретарем Гертером скаржився на ту промову ген. Твайнінґа, як також на те, що ЗДА не голосували „проти" резолюції в справі Альжиру, тільки стримались від голосування. Французькі керівні чинники ніби добачують в цих двох американських актах зворот Америки проти Франції. За пресовими коментарями, тільки безпосередня розмова президента Айзенгавера з президентом де Ґолем направить ситуацію. На факт деякої ізоляції Франції щодо її престижевої військової політики вказує заява генерального секретаря НАТО Пола Генрі Спаака, який привітав одверту критику збоку генерала Твайнінґа, як спонуку до одвертого передискутування ніби-то дразливої справи, про яку всі знали і мовчали. Тому Паризькі наради мають величезне значення для справи єдности зорганізованого західнього світу.

НА ТЕМИ ДНЯ

БАТЬКІВСЬКІ КОМІТЕТИ

Батьківські комітети існують не тільки у ЗДА, але також у багатьох інших країнах, а постали вони із свідомости, що чим краще ознайомлені учителі із домашньою атмосферою, в якій ростуть та виховуються діти, з одного боку, і чим краще поінформовані батьки про завдання учителів з другого, тим співпраця між ними буде тісніша, з більшими шансами успішно розв'язати виховні та навчальні проблеми молоді. Тому цілі батьківських комітетів майже всюди однакові, а саме: — Координувати зусилля вчителів і батьків для виховання та розвитку дітей; Сприяти розумній співпраці дому та школи через відповідне представництво учителів та батьків у комітеті; Стимулювати зацікавлення дорослих виховними проблемами молоді та сприяти поширенню освіти самих же батьків.

Американські батьківські комітети діють не тільки на території, що підлягає суверенності ЗДА, але й поза нею, наприклад, у Новій Фундляндії, Шотляндії та інших, майже всюди, де є колонії громадян ЗДА. Ці комітети виконували та виконують важливу виховну роботу, і обсяг їхнього діяння окреслений досить широким правильником, що обіймає ряд ділянок

Найбільшим таким комітетом є ПіТіЕй, або Перентс енд Тічерс Асосіейшен, з понад 11 мільйонами членів, 44,000 організованих клітин, із своїми стейтовими та зональними або реґіональними централями і з диспозиційним осередком у Шикаго. Має ПіТіЕй власні видання та журнали, що їх розсилає до низових клітин. Але в деяких великих містах та осередках існує також інше товариство з такими самими цілями. Таназване Говм енд Скул Асосіейшен, менше розміром і числом членів.

Батьківські комітети не повинні втручатися у будь-які релігійні чи політичні або у комерційні акції. Щоб затіснити співпрацю з школою, у деяких правильниках передбачено функцію другого заступника президента для управителя школи. Звичайно низові клітини мають досить широку автономію у розв'язуванні місцевих питань. При великих школах до управи автоматично входять голови різних комісій (фінансової, публічних зв'язків, прийнять і т. д.), що дає можливість плекати також товариські відносини.

Для нас, українців, крім засадничих цілей батьківських комітетів доходять ще зацікавлення впровадити навчання рідної мови від першої кляси та надання тій мові питомої ваги у наших щоденних школах. Для координації праці та осягнення цих нелегких завдань у Филаделфії створено Центральний Батьківський Комітет.

Ф. Лукіянович

Володимир Барагура

ПРО „ПРОСТЯГНЕНУ РУКУ", ПРО ХЛІБ І ПРО КАМІНЬ

Багатолітній досвід з кожночасної збіркової акції на пресовий фонд „Веселки" показує, що наше громадянство в цьому питанні поділяється на три групи.

Перша — це позитивно-активна, конструктивна категорія громадян, які стали вже випробованими приятелями „Веселки" і, як свідчать довгі списки пожертводавців, кожного року відгукуються на заклик складати датки, схвалюють збіркову акцію на пресовий фонд і в листах позитивно оцінюють ролю „Веселки", свідомі ваги виховання молодого покоління й ролі дитячого журналу в виховному процесі дитини.

Друга група — це пасивно-байдужа, неконструктивні громадяни, які не цікавляться питанням виховання дітей і не реагують на ніякі заклики й арґументи.

Врешті третя група — це неґативно - активні люди, які одверто виступають і протидіють збірковій акції, роблять необґрунтовані закиди в бік „Веселки" й її видавців, а їх дія шкідлива тим що їхні погляди, думки, переконання, твердження, закиди небажаним рефлексом відбиваються в опінії громадянства. Через те дію тієї групи людей можна назвати деструктивною.

Найчастіший і найбільш улюблений, хоч і зовсім безпідставний є закид-арґумент, мовляв „Веселка", єдина доня багатої пані „Свободи" й внучка мільйонера „Батька-Союзу", що простягає руку за милостинею.

Збіркову акцію УНС-„Свободи" може назвати „простяганням руки за милостинею" лиш той, хто поза матеріяльною сторінкою кампанії на пресовий фонд не добачує морально - ідейних вартостей тієї шляхетної і з національно - виховного боку позитивної акції. Проголошуючи цю збірку, УНС хоче мати впевненість, що його ініціятива й видавнича акція має підтримку всього громадянства. Редакція і співробітники „Веселки" хочуть мати наявний доказ, що громадянство підтримує їх працю. Врешті діти-читачі „Веселки" набирають переконання, що журнал це не тільки їх „дитяча" справа, але й загально - національна проблема.

УНС - „Свобода" не збирають цих фондів на власні потреби, бо на ведення забезпеченево - допомогової діяльности Союз має власні фонди із обов'язкових вкладок своїх членів. УНС взяв на себе лише невдячну ролю ініціятора й організатора збірки на ціль, що має підкреслено всенаціональний характер. Збіркова акція „Свободи", це „простягання руки" дітвори до своїх власних батьків і громадянства, це простягання руки майбутніх громадян до теперішніх громадян.

І так, як акції УНС за збіркою 100 тисяч долярів на фонд будови духовної академії в Стемфорді не можна назвати „просьбою милостині", так не можна назвати „жебраниною" і збірки на пресовий фонд „Веселки".

Проголошуючи збіркову кампанію на пресовий фонд УНС, „Свобода" і „Веселка" роблять це з відкритим чолом, свідомі свого завдання й відповідальности перед теперішнім і майбутнім нашого молодого покоління й нашого народу.

І треба б поставити обернене питання — хто властиво повинен встидатися: чи громадянство, яке неспроможне запевнити видавництву 4 — 5 тисяч передплатників, які мінімально потрібні для того, щоб „Веселка" могла стати самостійно на ноги без роблення збірки, чи УНС - „Свобода", що взяли на себе невдячне завдання „стукати до сердець (як часто твердих !) і кишень" громадянства?

Другий закид цієї неґативно - активної й деструктивної групи, це те, що „Веселка" та інші діточі твори не стоять на рівні американських видань для дітей.

У нас часто люблять робити порівняння нашого життя з американським, зокрема, коли хтось має скриту думку тенденційно й злобно показати в перебільшеній формі наші недоліки, а поменшити а то й зовсім закрити наші позитиви.

З порівнанням нашого видавничого руху з американським треба бути дуже обережним, бо порівнюємо дві неспівмірні величини й згори знаємо, що слабша сторона засуджена на невдачу.

Бо й яке ж це порівняння? Америка — могутня нація, пребагате суспільство, найсильніша організаційно, політично й мілітарно держава, в якій повна відсутність анальфабетів, зате численна з виробленим мистецько - літературним смаком читацька публіка, яка купує книжку, передплачує журнал (і платить передплату!) і читає друковане слово, яке появляється мільйоновими накладами. Американське суспільство повне моральної наснаги й відзначається великим духом жертвенности. Те все американці мають, а цього нам не достає. Зате маємо доволі людей, що належать до згаданої деструктивної групи.

Давати наскрізь неґативну оцінку нашої дитячої літератури на еміґрації може лише людина необізнана чи слабо обізнана з тією проблемою, або тенденційна. Бо, не зважаючи на всі недоліки продукції нашої дитячої літератури, все ж таки є в нас доволі відомих прізвищ дитячих письменників і ілюстраторів, яких могли б нам позаздрувати чужі, і які могли б проявити себе багато краще, якби мали на це об'єктивні умовини. Передумовою підтягнення української дитячої літератури до рівня американського є підтягнення всього нашого життя до американського рівня.

Але одне непорозуміння й незрозуміння тягне за собою інше. Вартість і значення української книжки й журналу для української дитини в чому іншому — вони дають нашим дітям, чого надармо шукати в найкращих змістом і найвибагливіщих зовнішньо американських виданнях — у запашній українській мові, у рідній тематиці, у національному вихованні.

І вже хочби з тієї причини у простягнену в імені української дитини УНС-ом-„Свободою" руку варто покласти не камінь, а хліб — скласти пожертву на пресовий фонд „Веселки".

Володимир Сушко

ПАМ'ЯТІ БАТЬКА

„...А церковця, що її збудував о. Сушко в Германовичах, стоїть. Її замінили на каплицю і лат. священик в ній відправляє. Минулої неділі було в церкві Заупокійне Богослуження за душу бл. п. о. Василя і священик говорив про о. пароха. Церква була повна людей зі села й околиці; усі місцеві або мішані, бо ваших людей немає; усі виїхали або на „відзискані землі або на Схід"...

Такі короткі, але які ж зворушливо сумні рядки у сірому, писаному польською мовою листі з Перемишля, що його недавно прийшлося мені читати.

Часто в пізню ніч, коли гамір дня утихне, а чоловік з полегшею сяде в самоті думок, стають минулі роки немов дійсність перед очі. І здається, що все це вчора було.

Я мав п'ять років, коли Батько переїхав у 1925 році на парохію Германовичі. Ще сьогодні пам'ятаю малу провізоричну дерев'яну церкву, крізь стіни якої було видно двір, а побіч церкви дзвін, завішений на двох стовпах, вбитих в землю. Германовичі, віддалені 6 кілометрів від Перемишля, належали до найбідніших сіл в околиці. Бої за Перемишль у 1-ій світовій війні тяжко дошкулили селу. Я не раз бігав по залишених окопах на горбі в лісі, що його „Дубиною" звали, а по іншій стороні села оглядав грубі бетонові мури австрійського „верку" на горі Оптинь.

По приході Батька до Германович почато будову нової церкви. Знищене війною село не могло дати нічого. Це, однак, не захитало ревности Батька. Він в подібній ситуації щойно поставив був церкву в Михайлевичах у Рудеччині! І пішли збірщики з „колектою" по цілій Галичині. Не легко було добитися дозволу чужої адміністрації на збірки. Мусів Батько аж у Варшаві особисто шукати згоди на них. Праця ця почала давати овочі. Вечорами довго світилося на приходстві, де збірщики здавали свої рахунки. І так ішло довший час. Пригадую, як почато будову, як Батько вмурував у підвалини нової церкви пляшку з письмом про історію будови тої церкви, як росли вгору стіни. Інж.-архітект Нагірний зі Львова виготовив плян церкви. А потім прийшло посвячення нового храму. Урочиста візитація Кир Йосафата Коциловського. Процесія з церкви і молоді парубки на конях далеко за село їхали назустріч Владиці. В короткому часі побудовано і у дочірних селах Станиславчик і Мальговичі подібні муровані церкви. В тому часі прийшла і черга на свій Народний Дім; спільними зусиллями вимуровано в Германовичах дім „Просвіти", у якому відчинено кооперативну крамницю.

Пам'ятні ті зимові вечори, коли ми, діти, ішли з батьками на представлення до читальні. Сільські артисти-аматори в ролях козаків виростали в моїх очах до велетнів.

Глибоко врилися в мою пам'яті сільські церковні відправи в Германовичах. Неділя. Церква повна людей. Старші віком ґазди і ґаздині попідпирали стіни, молоді стоять посередині, в двох лавках зліва засіли дяки: старий Кудьо і молодий Козьоринський. Чомусь його „дячком" кликали. А у лавці по правій стороні підпирається палицею місцевий дідич Журавецький. Починається Служба Божа. Поволі, маєстатично. Ціла церква співає. Тоді відчуває ться, що відбувається одушевлена містерія. Молитовний настрій у всіх. Чим дальше — він кріпшає. Бачу Батька перед Престолом. На його лиці вираз глибокого душевного спокою і радости. Здавалося, що ніщо не заколотить цього спокою. Та доля судила інакше.

Війна. 1944-ий рік у Відні. Влітку Батько їде до Інсбруку, щоб із доручення Апост. Візитатора Українців на Німеччину о. митрата П. Вергуна почати душпастирську працю в Тиролі і Форальберґу. Початок місійної праці у діяспорі, що її судилося Йому на старші літа нести аж до смерти. В Інсбруку замість дозволу на побут стрічає від нацистської влади лайку і загрозу ув'язнення, якщо зараз не виїде.

А потім прийшли роки скитання. Роки болю і терпіння, витривалости і віри у краще, якої Батько ніколи не тратив. З ревністю працював як цвинтарний священик на латинському кладовищі St. Martin коло Лінцу в Горішній Австрії. Служив Службу Божу в латинських ризах, бо своїх не мав. Не мав і свого молитовника. Недавно втратив його в Леобендорфі під Віднем, як фронтова лінія і червоні нагло захопили нас усіх. Дбайливо переписував св. Службу Божу і інші молитви. Може і не передчуваючи, що сьогодні, по 15-ти роках, ці записані сторінки його залишеного зошита говоритимуть голосніше усього Його близьким, як любити свою рідну Церкву. Десь у 1947 році, не пам'ятаю серед яких обставин, одержав Батько від о. Каменецького з Торонта фелон. Гарний, ясноголубої краски. Яка ж радість. З ним вже не розлучався до смерти. І з ним ліг на вічний спочинок.

Роки 1949-1958 тісно пов'язані з працею Батька серед нашої нової іміґрації, розкиненої по фармах в стейті Мериленд і в околицях Геттисбурґу в Пенсилвенії. Була це виснажлива праця. Сотки миль віддалі. Усе в дорозі. Майже ніяких інформацій про місця побуту людей. Тут з поміччю прийшли місцеві католицькі священики. Самі об'їжджали з Батьком усі фарми в терені, випитували людей, просили фармерів привозити їх на Богослуження. Імена таких американських священиків, як монс. Stout, отці Kany Fellers, монс. Dorsch залишаться тісно пов'язані з історією першого побуту наших скитальців у Мериленді і в околицях Геттесбурґа. В тих роках Батько спішить усюди. Centerville, Easton, Cambridge, Salisbury, Berlin, Boure, Bel Aair, Westminster у Мериленді, Gettysburg, New Oxford в Пенсилвенії — це важливіші місця, куди Батько в тому часі ніс Боже Слово. А теж і світську працю.

З вдячністю згадую дні, коли Батько звертався до мене з запитом, чи я не відвіз би Його автом в неділю до Геттисбурґа, бо змінили розклад їзди і не може автобусом заїхати.

Сьогодні у Германовичах молоді липи і акації довкруги церкви розрослися у великі дерева. Вони стоять і шумлять сумовито за тими, що їх садили і що довкруги них збиралися в неділі і свята.

Я РОЗКОПАЮ . . .

Я розкопаю високу гору,
Біля пшениці тебе посію,
Неначе квітку блакитнозору,
Моє кохання, мою надію.

Я розхлюпочу в лугах озера,
На сиву хвилю
знайшовши зладу,
Пущу, як рибку червоноперу,
Моє кохання, мою відраду.

Щоб зашуміло,
як рунь, зелене,
З Дніпром заграло
весняно - мило,
Щоб не зів'яло воно у мене,
А хлопцям очі повеселило!

Ударять бубни
в вечірню просинь,
Нові весілля згуляє осінь
На українській моїй долині,
Де любі очі, де ночі сині.

А. МАЛИШКО

Л. Вачинський

ГЕТЬМАН І. МАЗЕПА У МАЛЯРСЬКИХ ТВОРАХ ЧУЖИНЦІВ

В біжучому ювілейному році вже появилося досить багато різних дописів, розвідок та цікавих нових матеріялів про гетьмана Івана Мазепу. Здебільшого ці публікації уміщували портрети виконані різними мистцями як: В. Масютина,, В. Дядинюка, О. Куриласа, репродуковано портрети Ґалаховського, Міґури, Осіпова, Нікітина й ін. Крім цих вже відомих портретів появилися нові праці: А. Чорпіти, О. Красовського, А. Стебельської, Б. Крюкова, П. Андрусева, ґравюри І. Кейвана, графіка М. Бідняка і скульптура С. Литвиненка.

Крім мистців-українців є ще кількох чужинців, які малювали портрети гет. І. Мазепи або під впливом поеми Байрона „Мазепа" чи незалежно від неї. Вони полишили великі олійні образи, де головною особою є наш гетьман. Більшість тих образів нам мало або зовсім невідомі. Так в газеті „Слово", що виходила у Варшаві, 15 лютого 1934 року поміщено допис, який пов'язаний з відкриттям Українського Народного Дому в Шангаю, в Манджурії. На цьому святі був представник японської колонії, який подарував портрет гетьмана Івана Мазепи, роботи одного зі славних японських мистців. Нажаль ім'я цього мистця не подано. Дотеперішні старання бодай щось довідатися про долю цього портрету, не дали жадних успіхів.

Значно більших успіхів мав Український Музей-Архів в Клівленді зі зібранням матеріялів про ті образи, які удалося знайти у Франції та Анґлії. Більшість тих творів є творами французьких артистів-малярів. І так:

(1) Найбільш відомий маляр Горацій Верне (Horace Vernet), який жив і вмер в Парижі (1789-1863), є автором численних творів. Це був маляр-баталіст. Ніхто краще його не міг передати руху мас та подати життя у всіх деталях. Він намалював великий образ олійними фарбами „Мазепа і вовки". Цей твір знаходиться в музею Кальве в Авіньоні (Calvet d'Avignon) у Франції. З цього оригіналу він зробив дві авторські копії, які різняться в дрібницях. На образі молодий Мазепа прив'язаний до білого коня „в яблуках", цілком голий, а за ним гоняться вовки. Той же Верне намалював ще один образ: „Мазепа і дикі коні". Цей твір належав, від 1844 року, королеві Франції. Тепер він тимчасово знаходиться в Національній Галерії в Лондоні, звідки ми одержали фотознимку Верне намалював цей образ до слів поеми Байрона:

„З узлісся
Табун коней до нас летів.
Кошлаті гриви розвивались
І розліталися хвости:
Широкі храпи роздувались,
Вони не знали ще вузди."

(Перекл. Д. Загула)

На образі є 10 коней, зпереду впав кінь з Мазепою.

(2) Другий французький маляр Люї Булянже (Louis Boulanger, 1806-1867) належав до романтичної школи. Він намалював великий олійний образ: „Тортури Мазепи". Цей твір знаходиться в музею Руен (Rouen) у Франції. Сюжет опертий на поемі Байрона „Мазепа" і представляє момент, коли гайдуки польського графа прив'язують Мазепу до дикого коня. На тлі замку, 8 гайдуків виконують волю свого пана, який сидить на кріслі а за ним його молода дружина і двох монахів.

Цей образ відноситься до слів Байрона:

„Коня сюди! — Коня ввели.
Це справді був шляхетний кінь
На Україні виріс він.
Прудкі, мов ті думки, були
У нього ноги. Дикий звір.
Не знав вуздечки, ні стремен,
В неволі був лиш день:
Він їжив гриву, і хропів
І рвавсь і сіпавсь мов скажений.
Мене десяток гайдуків
Йому до спини прикрутив
Тугим реміннямм — і пустив.

(Перекл. Д. Загула)

(3) Цілком певно, що третій француз-артист маляр Єжен Деверія (Eugene Deveria, 1805-1865), творець історичних композицій, теж намалював Мазепу, але, де знаходиться цей твір, досі невідомо. В Парижі та інших музеях Франції його немає. Правдоподібно образ знаходиться у приватних збірках.

(4) Французький графік Жан Жеріко (Jean Gericault) в 1823 році у своїм творі представив той момент, коли дикий кінь переплив ріку і вискакував на беріг. Під ґравюрою є напис у французькій мові: „Кінь намагається вискочити на беріг, котрий здається його відштовхує. Шерсть коня і його грива блискучі й мокрі — Люї Байрон".

(5) Французький маляр східних та релігійних образів з чудовою кольористикою Теодор Шасеріо (Theodor Chasseriau) присвятив Мазепі свій твір. На жаль досі не знайдено, де він є й як там представлений Мазепа.

(6) Крім цих образів є ще два: Один невідомого маляра з сюжетом подібним до образу Жана Жеріко, з доданням вовків, що пливуть за конем й орлом що летить за Мазепою. Репродукція цього образа поміщена в „Музейних Вістях" 1959 р. Другий олійний образ невідомого маляра представляє момент, коли гайдуки схопили Мазепу, а жінка графа на колінах прохає милосердія.

Гетьман Іван Мазепа
Портрет роботи арт.-мал. М. Левицького

● **Вінчання іранського короля**, або як недавно казалось, перського шаха 40-річного Різи Палеві з 21-річною Фараг Дібах, відбудеться 21 грудня в Тегерані дуже скромно. Це буде приватна церемонія за мусульманським ритуалом, яка направді буде зведена до покладення підписів під документом вінчання. Король мав недавно особистим листом повідомити свою розведену дружину Сораю про рішення знову повінчатись і призначив їй платню по $1,000 тижнево.

ДВА УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ СВІТОВОЇ СЛАВИ

Під час перебування Олекси Грищенка в Ню Йорку, в листопаді мин. року відбулася в залях Українського Інституту в Америці велика виставка його творчости. Під час цієї виставки відбулася зустріч Грищенка із відомим українським скульптором Олександром Архипенком. На фото — обидва мистці, ліворуч — Грищенко, праворуч — Архипенко. Обидва вони приятелі ще з Києва.

Під сучасну пору Грищенко приготовляється до великої ретроспективної виставки своїх малярських творів, що відбудеться на Великдень 1960 року в Кань у південній Франції.

о. Іван Гундяк

МИКОЛА БАРВІНЧАК — АРТИСТ З БОЖОЇ ЛАСКИ

Тяжко сказати, скільки талантів змарнувалося серед української збірноти у ЗДА, талантів вроджених і багатющє вивінованих Господом. Щастя, що деякі з тих талантів з-поміж української молоді в Америці були відкриті, не раз випадково, і мали змогу гарно розвинутися. Одним з таких Богом обдарованих американських українців є Микола Барвінчак, що родився і живе в Майнерсвілл, Па.

Миколу я пізнав десь у 1926 р., почавши трьохрічне душпастирювання в парафії Св. Юрія Переможця в Майнерсвілл. Тоді йому було 23 роки.

Громада в Майнерсвіллі складалася майже виключно з наших імігрантів - лемків і їх нащадків. Поза іншою працею ми з дружиною вели школу української мови й історії. Дружина моя підготовляла ще й частину виступів молоді на концертах, при чому хорове діло було в руках п. Василя Лівчанина. Найцікавіше було те, що діти і старша молодь гарно вив'язувались з рецитацій різних поем. Та заки вони виступили на сцені, підготовка була нелегка з огляду на їх лемківський говір, до якого, як звичайно, було домішаних багато американських слів. Треба було з кожним декляматором годинами наламлювати вимову слів до літературної мови. Як же ці молоді декляматори виступили вже на сцені, то наші добрі старі лемки раділи, як гарно їх діти списувались. Між ними був і Микола Барвінчак, тоді вже парубок. Він докладав усіх зусиль, щоб різко й точно та з чуттям деклямувати.

Микола Барвінчак народився в присілку Майнерсвілля 4-го грудня, 1903 р. Чотири роки пізніш його батько був убитий в нещасному випадку у вугляній шахті. Мати, яка ще живе, мусіла йти до синів, а Микола мусів доглядати своїх молодших братів. Оце й вже тоді він розважував братів і самого себе спробами рисувати всякі фігури на папері, в якому приносили зі склепу харчі. На диво, всі ці ґравюри недолітка набирали щораз виразніших форм. На сьомому році життя малий Микола вже був відомий, як добрий маляр. У публічній школі його ґравюри завжди виходили найкращими.

Але скільки було тієї школи? Микола дійшов до 5-тої кляси елементарної школи. На 15-му році життя він пішов до праці на дробарці, яку звали з англійського „брейкер" — брехою. Там вибирав і сортував вугілля. Пізніше пішов під землю шахтарем, щоб заробітною платнею утримувати маму і братів. При цьому він все ж не залишав ґравірування. Цілком припадково познайомився з

Микола Барвінчак

Павлом Давбнером, відомим малярем, який, побачивши ґравюри Миколи, відразу відкрив у ньому великий талант. Давбнер назвав Миколу другим Рембрантом, взяв його до праці при малюванні польського костела таки в Майнерсвіллі і вивів його в широкий світ мистецтва.

Ширшу статтю про Миколу Барвінчака і його мистецтво помістив поттсвільський часопис „Потсвілл Ріпубликен" у своєму ювілейному виданні (з приводу 75-річчя) з дня 27 жовтня ц. р. У цій статті Микола Барвінчак названий мистцем світової слави і в ній повторені всі ті інформації при життєвий і мистецький шлях нашого мистця, що були надруковані у „Свободі" з 20 серпня ц. р., п. н. „Микола Барвінчак і його успіх".

Від Редакції: Микола Барвінчак є не тільки видатним мистцем і ґравером, доказом чого є його численні твори, два із яких репродуковані в цьому числі „Свободи", але є він теж справжнім поетом із Божої ласки, автором добрих віршів, писаних англійською і українською мовами. Не зважаючи на те, що Микола Барвінчак народився, вчився і працював у ЗДА, здебільша в англомовному оточенні, його українська мова напрочуд досконала.

Гарним зразком його таланту і літературної мови може бути надрукований побіч українською й англійською мовами його вірш п. н. „Українці, повстаньте!"

М. Барвінчак „Моя мати і мій син"

М. Барвінчак „Шахтар"

УКРАЇНЦІ, ПОВСТАНЬТЕ!

Написав Микола Барвінчак

Повстаньте всі, хто українець зроду,
Во з тим Бог, хто за братерську згоду!
Йшли предки наші в бій за Україну
І кров лили за волю, до загину;
Вони несли найважчі труди гідно,
Все віддали за Батьківщину Рідну.
О, Боже, мир їм дай за муки й горе, —
Вони Тебе все славили в покорі.

Багато з вас змінило у жадобі
Козацьку честь за золото й оздоби
Й самі чужим продались наостанці —
Дивіть: вожді - неправі самозванці —
І патріоти чесні, що щорана
Продали б волю з примхи свого пана;
Вони живуть з чужої праці й поту
І правду й честь обкидають болотом.

Пророки нам лишали ідеали —
Чи лиш на те, щоб у пилу лежали?
Тараса голос лине над віками,
Зове усіх огненними словами:
„Вставайте всі, остання вже година!
Як ні — ярмо невільниче нести нам".
Зазнали ми вже досить злої долі —
Чи ж нам повік так жити у неволі?

Без єдности — життя намарно буде.
Задумайтесь — признайте ви, що всюди
У бурі нам стояти треба разом:
Хай тільки згода буде нам наказом.
Розіб'єм зло, неправду і незгоду,
Хай бачить світ, що славного ми роду.
Ми в Бога чести і свободи просим,
Йому на славу голос свій підносим.

UKRAINIANS ARISE!

By N. Bervinchak

Ukrainian descendants 'tis time to arise,
Strive for brotherhood and God's will realize!
Your forefathers have fought for homeland Ukraine.
Their life's blood they paid for freedom to attain!
The noblest duty they carried out on earth —
They gave their all for the land of their birth:
O God, give them peace and as martyrs they'll be,
In religious rights they struggled to worship Thee.

What of the Cossacks' prized heritage so bold,
Have you forsaken it for the lust of gold?
Betrayers, who sell their souls for tyrant's might,
Self-appointed leaders who ignore the right:
Ah, patriots white-washed, yet rotten within
Undermining freedom at their master's whim,
Who live from victims' toils, seek their votes and lives
As traitorous judges their injustice survives!

Our holy prophets in wisdom they inscribed —
Ideals which in ignorance are crucified!
Heed the words of Taras our poet of old,
Calling with inflamed words and in spirit bold:
"O heedless Ukrainians 'tis time you awoke,
Or through life you'll slave under a tyrant's yoke."
Our ancestors suffered, their troubles are past —
Pray tell, shall we live amid confusion vast?

Without being united just what can life be?
Give this your earnest thought and you will agree
That in all crises we must stand together;
Only by allegiance our conflicts to weather.
To dethrone injustice we must prove our worth:
Proudly prove to the world our Ukrainian birth.
With lasting honor and in freedom's praise,
We thank God and in prayer our voices raise.

„ДЯКУЮ ВАМ, ПИСЬМЕННИКУ"!

Згадуються часи поміж двома всесвітніми війнами, коли на західних землях України, не зважаючи на перешкоди, з розмахом стихії розвивалося українське національне життя, а в його рамах розбудовувалася преса. Вийшла тоді з пеленок також наша дитяча література, напружено працювали письменники та видавці, щоб надолужити занедбання і, нав'язуючи до гарних традицій „Дзвінка", поставили на належнім виховно - мистецькім рівні журнали „Світ Дитини", „Дзвіночок", „Наш приятель", а згодом „Малі Друзі". Небагато було педагогів з літературним хистом, а ще менше письменників „для дітей" з іскрою справжнього таланту. Та кожний з них із серцем, повним батьківської любови, не дбаючи про розголос, не розраховуючи на матеріяльну користь, як міг і вмів, віддавав свій важкий труд вихованню молодого покоління засобами творчого друкованого слова.

А за кільканадцять років — несподіванка. До „дитячого автора" підходить та чи інша молода людина, нерідко з науковим званням, і шанобливо заявляє: „Я виховав(ла)ся на ваших творах. Дякую вам!" Не один скромний працівник пера, може, тоді вперше усвідомив собі повністю громадську вагу й відповідальність своєї літературної праці. Бо зрозуміння вартости виховної літератури тоді в нас тількищо зароджувалося, і батьки на прикладі своїх дітей пізнавали, якого неоціненого помічника вони дістали у вигляді дитячого журналу й дитячої книжки. Коли ж це зрозуміння досягло й тих, що самі виховувалися на скарбах і чарах рідного мистецького слова, тоді в нашому громадянстві почало творитися уявлення про фундаментальну формуючу літературу у процесі ставання й розвитку нації.

За що ж дякував молодий учитель, доктор чи інженер письменникові? За моменти захоплення і справжньої духової насолоди, пережиті під час читання казок, оповідань і інших творів, за золоті зерна Правди, Добра і Краси, засіяні в серце дитини, за відчинені двері у світ, за життьову мудрість і досвід, за ключ до пізнання Сезаму хвилюючих таємниць, за всі ті радощі, яких ніколи не зазнала б душа дитини, якби не було окремої дитячої літератури. Час показав, що одним із наріжних каменів, на які спиралося наше зорганізоване громадське життя, було друковане слово для дітей і молоді, бо „які діти, такий і нарід". Воно було не тільки криницею „живої води", з якої впорядники черпали і черпають матеріяли до шкільних читанок і навчальних програм, не тільки магазином для науки - розваги вдома й поза домом, постачальником п'єс і текстів для прилюдних виступів тощо — воно було також верстатом, при якому розвивалися молоді літературні таланти, письменницький молодняк.

Треба підкреслити, що ні одно видавництво не встояло під час останньої всесвітньої війни так вірно й віддано при своїх читачах, як наша дитяча преса. Незалежний і присвячений тільки українській справі місячник „Малі Друзі", що почав появлятися у Львові за кілька років перед війною, обслуговував дітей навіть під час найгрізнішого воєнного буревію і проіснував з недовгими перервами аж до 1948 року, виходячи то у Львові, то в Кракові, то в Авгсбурґу на скитальщині. Хоч на фронтах гриміли гармати, а в запіллі розриви бомб руйнували людські житла, хоч у скитальських таборах минали роки тривожної непевности, що буде завтра, література для молодого покоління цвіла, мов квітка на пустирі, і приносила розраду та знання, охороняючи ніжні душі від здичавіння воєнної то повоєнної доби.

Дитяча преса в більшості вийшла на еміграцію з своїми видавцями, співробітниками та частиною читачів, і хоч, самозрозуміло, склад читачів постійно змінювався, редакційно - письменницькі кадри в своїй основі залишилися незмінними. Незмінним залишилось також бажання письменників служити рідній громаді в усяких умовах. Цим обставинам завдячує своє існування сьогодішня — „Веселка".

Велика громада вигнанців з Рідної Землі пішла у світ рятуючи не тільки життя, але й ідеали. Поки ці ідеали живуть і чекають на своє здійснення, доти мусять діяти фактори, що їх підтримують. До цих факторів належить також і наша дитяча преса, виховниця молодого покоління. Не дай Боже, щоб вона пропала та ще й за нашою таки „допомогою". Хто про це забуває, той марно витрачає сили й кошти на будівлю без фундаменту.

Якщо мова про спадкоємця „Малих Друзів", теперішню „Веселку", що виходить у в-ві „Свобода", при УНСоюзові уже п'ять років (від вересня 1954 р.), то мимохіть напрошується одно порівняння. Коли в 1940 р. вийшло у Кракові перше число відновленого місячника „Малі Друзі", то на маленькій етнічній території, що залишилася на захід від німецько - совєтської демаркаційної лінії (Буг - Сян), знайшлися аж 30,000 юних передплатників, що з захопленням привітали журналик. То були терени, на яких до початку другої всесвітньої війни розвиток національної свідомости постійно гальмувався польонізаційною акцією, райони в переважній більшості сільські, вбогі і, здавалося б, малосвідомі. Порівняймо з тими 30,000 соромливо скромну і завжди невистачальну кількість постійних передплатників тутешньої „Веселки", призначеної для багатотисячної громади дітей нашої свідомої і в своїй основі матеріяльно забезпеченої політичної еміграції. Важко повірити, що в таких сприятливих умовинах репрезентаційний журнал „Веселка" спроможний покрити передплатами ледве половину своїх видавничих витрат. Проте, це правда. І тому, не маючи можливости фінансово повністю спертися на передплатниках, видавництво примушене обставинами щороку звертатися до сумління й жертвенности ширшого громадянства, проголошуючи збірку пожертв на пресовий фонд „Веселки". Без цієї допомоги видавання журналу було б неможливе, і це повинні зрозуміти всі ті, що, ухиляючись від свого батьківського та громадського обов'язку, чомусь хочуть перекинути виховні турботи за долю дітей на громадські установи, що мають зовсім інші статутові завдання.

Ці турботи за душу й долю молодого покоління з року на рік більшають. Годі казати, що немає зусиль їм протидіяти. Але здвигаючи будівлі коштом сотень тисяч і мільйонів долярів — що є правильним і похвальним явищем — мусимо спромогтися на створення бодай порівняно скромної фінансової бази для дитячого видавництва, яке стоїть у першому ряді серед чинників, що мають за завдання наповнити ці будівлі нашим рідним змістом і духом. Коли мова про „Веселку", то, власне, вона, як українознавчий і українознавчий журнал, основне джерело найновіших виховно - літературних матеріялів для шкільних читанок і сама визнана рядом шкіл, як навчальний посібник, осередок, що гуртує довкола себе всі кращі літературно - мистецькі сили — спроможна розбудувати і плекати цей рідний дух при умові, що рідна громада дасть їй належну підтримку і стане опікуном-спонзором її важливого відповідального завдання. Для прикладу погляньмо на список матеріялів (віршів, казок, оповідань, сценок, нарисів з історії, географії та природи, пісень тощо), вміщений у виданні „Вогонь Орлиної Ради" (літо 1959 р.), призначеному для пластових виховників. Подані там заголовки були надруковані у „Веселці" (31 позиція), „Готуйсь" (30 позицій), „Юні Друзі" (11 позицій) і „Мій Приятель" (1 позиція).

Слід пам'ятати про це завжди, особливо тепер, під кінець календарного року і в передрiздв'яному сезоні. Хай річник багатоілюстрованої кольорової „Веселки" буде прикрасою свято - миколаївських, різдвяних і новорічних подарунків. Нові й відновлені передплати та поширення „Веселки" серед дітей, що не знають як слід української мови, а також вистачальний видавничий фонд журналу хай будуть доказом, що ми не заплющили очей на одну з основних ділянок нашого збірного життя. Є ще письменники - педагоги, є ще мистці - творці дитячої ілюстрації, є десятки тисяч дітей, для яких призначений цей творчий труд — то запитаймо себе: чому не мало б бути засобів і читачів - передплатників? Відповідь на це можуть дати тільки батьки й матері, посередники між дитиною і дитячою книжкою-журналом.

Мусимо зробити все, поки не запізно. І якщо через кілька років до сивоволосого дитячого письменника знову підійде молода людина і скаже: „Дякую вам, письменнику, за ваш труд", то це буде гордим доказом, що ми всі чесно сповнили обов'язок перед історією і народом.

Р. Михайлович

М. Скала-Старицький

МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ ПАРИЖУ

Париж — справжня столиця музично - театрального життя не тільки Західньої Европи, але й цілого вільного Заходу. Все, що дісться у цьому місті, є провідним, надаючим тон, променюючим на весь світ. Для прикладу наведу хоч би такий факт. В Парижі виставлено недавно не дуже то нову й не найбільшу французьку оперу „Кармен" Бізе. Поставка також не була найцікавішою і найоригінальнішою. Та все ж таки дирекція прославленої міланської „Ля Скаля" хоче й собі поставити „Кармен" на паризький взір.

Але я відійшов від теми. Хочу говорити не про те, що в Парижі добре і зле, а про те, як виглядає музично-театральне життя цього міста.

Автор статті Мирослав Скала-Старицький

Найперше треба знати, що Париж має п'ять великих симфонічних оркестр, субвенціонованих державою. Дві державні опери, три державні драматичні театри, два опереткові театри і безліч приватних концертових заль, мюзік - голів та розвагових театрів легкого жанру.

Симфонічні концерти відбуваються в таких залях і театрах як: велика заля Палє де Шайо (3,000 місць, де виступала Капеля Бандуристів в минулому році); Шан-зе-Лізе (2,000 місць); театру Шатле (2,500 місць); Плієль 2,200); Гаво (1,400, місць де давали свої концерти М. Скала-Старицький і Євгенія Зарицька). Крім того є ще менші залі (Шопен - Плієль — 400 місць; Дебюссі - Плієль — 120 місць), в яких відбуваються переважно малі камерні концерти. Крім цих офіціяльно - р е п р езентативних театрів і концертових заль, є ще багато менше відомих приміщень, в яких відбуваються концерти та імпрези з такої чи іншої нагоди.

Ще до другої світової війни в Паризькій Опері кожна п'ятниця була днем „ґаля", на виставу якої зобов'язував вечоровий стрій. Тепер цей гарний звичай „здемократизовано" до такої міри, що навіть режисер, який ставив згадану „Кармен" (на прем'єрі були сам президент де Голь, цілий уряд і ввесь дипломатичний корпус) на прикінці вистави вийшов кланятися в сорочці з закасаними рукавами. Треба знати, що більшість французьких мистців, музик й інтелектуалістів — „проґресисти".

Цьогорічний музично - театральний сезон в Парижі позначився деякими цікавими новинами як у самих поставках, інтерпретації, так і в звичаях, чи радше в складі публіки

Керівництво обох державних оперових театрів перебрав дотеперішній директор „Театру Народів" (колишній театр Сари Бернар), в якому цей підприємчивий театральний діяч вже три роки, за згодою й матеріяльною піддержкою уряду, організує щось вроді міжнародного фестивалю театральних виступів усіх народів світу.

Мистецьким керівником Великої Опери залишився композитор, член Французької Академії, Емануель Бондевіль, а т. зв. Опери - Комік, відомий у Франції і в Европі, оперовий режисер і постановник, Марсель Лямі. Цей останній почав свою діяльність поставкою в Опері - Комік опери одноактівки Бартока „Шато де Барби Блє" („Замок Синьої Бороди"). З музичного боку сама опера незвичайно цікава й ориґінальна. Музика наскрізь модерна, але написана й оркестрована так талановито, що властива дія відбувається в оркестрі. На сцені виступає тільки два співаки - виконавці: сопрано і бас. Оперою дириґує не менш талановитий і т е м п е р аментний дириґент. мадяр Жорж Себастіян. Виставу доповнюють два модерні балети у виконанні місцевих солістів і балетного ансамблю. Кожною частиною вечора (оперою і балетами) дириґує щораз інший дириґент. В опері й Опері - Комік працює постійно коло 10 дириґентів. Сама опера, постава та її виконання стягнули до цього театру, що був до деякої міри театром паризького міщанства, зовсім нову і цікаву публіку. В першу чергу молодь, а потім того дійсного, виробленого слухача й консумента сучасної музики. Менше вдалою пробою директора і режисера Лямі було переведення з Великої Опери й постава старої опери Гуно „Ромео і Юлія". Сцена Опери - Комік абсолютно замала для такої масової і великої опери, як „Ромео і Юлія".

Третьою зчерги поставою в Опері - Комік у цьому сезоні була опера Глюка „Орфей". Французи, як відомо, не є великими майстрами в чужонаціональній клясиці, тож „Орфей" напевно можна побачити і почути кращого в Німеччині. Це не значить, що „паризьким Орфей" Глюка поганий, але все ж таки йому бракує тої, сказати б, монументальности, в якій німців ніхто не перевершить. Поза тим в паризькій Опері - Комік іде т. зв. поточний репертуар: „Сивільський цирульник" — Россіні; „Лякме" — Деліба; „Троска" — Почіні; „Батерфляй", „Манон", „Ловці перел"; „Фій де Мадам Анґо" і тим подібне.

У Великій Паризькій Опері нові постави трапляються рідше. Таке вже лихо усіх державних столичних театрів, що вони схожі радше на інституції, як на театри. Але цього року, тобто сезону, завдяки енергії теперішнього міністра культури, Андре Мальро, і в Опері сталася подія, про яку я згадував вище. Це — переведення 84-літньої опери „Кармен" з Опери - Комік на сцену Великої Опери і її нова, мало не синематографічна постава (фільмовий режисер Раймонд Рульо). Ця подія підготовлялася більше як шість місяців і коштувала понад 80 мільйонів франків (1 мільйон франків — 2,000 долярів). Прем'єру відвідав президент де Голь, ввесь уряд і всі акредитивані амбасадори й дипломати. Такої публіки Паризька Опера давно не бачила. Дириґував оперою відомий італійський „вундеркінд" (тепер уже 20-літній парубок) Роберто Бенці. Дириґував точно і згідно з усіми метрономічними вказівками автора, але без переконання і того внутрішнього життя, яким саме Кармен ориґінальна. Був це перший виступ цього молодого дириґента в Паризькій Опері, тож можливо бідака мав трему. Співаки не визначалися особливими голосами, але в загальному вистава стояла на непересічному рівні і робила велике враження. Опінія критиків, як звичайно після кожної постави в консервативному Парижі, різна. Але тим самим зацікавлення театром зросло до такої міри, що тепер трудно на його вистави попасти.

В найбільшому паризькому театрі „Шатлє" іде вже другий рік з великим успіхом оперета „Роз ди Ноель" — Лєгара. В театрі „Порт де Мартен" оперета „Пасіфіко" — Льопеза з відомими фільмовими акторами й співаками, Жоржом Ґетарі і Бурвілем.

В найбільшому музік - голі „Альгамбра" виступає мадярський балет з Будапешту. У цій самій залі виступає недавно з небувалим успіхом Український Т а н ц ювальний Ансамбль з Києва. У другому великому музік - голі виступає вже кілька місяців Жозефіна Бекер, а в театрі „Етуаль" Марлена Дітріх. Вся паризька критика не може надивуватися негаснучому темпераментові і вічній молодості цієї 57-літньої жінки, що має вже 11-літнього внука. Марлена співає американські шляґери своїм леґендарним басом і танцює з ґерлсами, піднімаючи ногу вище і швидше від них.

З ТЕАТРУ И ЕСТРАДИ

Культурна імпреза в Ню Йорку

„Український Театр в Америці" під керівництвом Йосипа Гірняка дав з нагоди — як зазначено на п р о г р а м і — „250-ліття Мазепинства" в л а с н и й в е ч і р під гаслом „Людина і Герой". У ближчому поясненні сказано: „Гетьман Іван Мазепа в кадрах мистецького слова світової літератури". Насправді це були частини нерозривно одна з одною пов'язані: доповідь, чи ,як сказано у програмі „Супровідне слово", і мистецькі рецитації, як блискуча ілюстрація тверджень тієї доповіді. 35-хвилинна доповідь пера Юрія Лавріненка, відчитана Йосипом Гірняком, була зразком гармонії між змістом, формою та способом передання слухачам. Це був історичний нарис, літературний есей і суспільно-політичний коментар. Він зраджував глибоке знання предмету автором, а його стиль захоплював темпераментом і сарказмом і лірикою. Це був „майстерштік", який набрав усього виразу в тій формі, як її подав лектор - декляматор — Йосип Гірняк. Після того, у дев'ятьох відслонах, розмежовуваних тільки затемнюванням естради, шестеро виконавців, чотири пані в однакових довгих білих сукнях, і два панове в „смокінґах" рецитували вийнятки з різних поем з Мазепинською тематикою, з чужої і рідної літератури. Переплітались Сосюра і Віктор Гюго у перекладі Гординського, Пушкін і Байрон в перекладі Загула, а закінчував Лесич. На програмі названо ці відслони так: „Королівський двір", „Страта на палі", „Бунт серця", „Віщі сни - марива", „Утеча", „На крилах Пегаса", „Бій під Полтавою", „Остання ніч по цьому бої Дніпра", „Мазепинський триптих". Й. Гірняк час від часу давав короткі пояснення, сам невидний глядачам. Але ні програмка з вичисленими назвами, ні ті усні пояснення насправді не були потрібні. Річ була у силі по-мистецьки виголошуваного слова, річ в красі виголошуваних поем.

Дир. Йосип Гірняк

У сумі — всі рецитації були пописом патетики, бо — як слушно підкреслив а в т о р вступного слова — Мазепою захоплювались передусім романтики, в літературі й музиці, а геройська романтика — це патос. Не штука сприймати без утоми патос геройських постатей, чи то античної трагедії типу „Короля Едипа" чи „Антигони" Софокла, французьких неоклясиків як ось „Сида" Корнейля чи новітніх патетичних романтиків типу Ібсенівського „Пеер Гінта", геніяльного Дон Кіхота Півночі, коли там і драматична інтрига. і костюми і музика такого Ґріґа. Куди більша штука передавати протягом понад години патетичні вірші без тіні штучности і без найменшої втоми для слухачів. Тиша, яка панувала на залі під час цілої тієї імпрези, була найкращим свідоцтвом для режисерії і виконавців. Можна було подивляти зручність добору вийнятків із пів десятка різнородних поем та зліплення із них монтажу, що становив органічну цілість та ще й наче шанував хронологічний порядок Мазепинської доби. Але, мабуть, ще більший респект викликала праця, проблена режисерією — Олімпією Добровольською — над виведенням кожної сцени-образу зокрема. Залізна дисципліна виконавців, що з прецизійністю добре вишколених вояків перешиковувались на маленькій естраді, даючи раз-у-раз змінливий образ з ілюзією сценічної дії, — треба було з респектом стверджувати пам'ять виконавців, наче записані стрічки. Дискретний музичний дострій і вміле орудування рефлектором заокруглювали враження. З виконавців не можна нікого вирізняти: вже режисерка подбала, щоб не було між ними великих відхилів. Пані О. Кірієнко, Л. Крушельницька, І. Кукіш і З. Салик та панове І. Шуган і В. Змій становили суцільний ансамбль. А. Липчук подбав за оформлення естради, Я. Недільський за техніку звуку.

Найядерніше схоплення цілости того вечора: культурна імпреза. Ця культурна імпреза подавала наявний доказ, як із мінімальними технічними засобами, на залі без сцени і пристойної естради, з імпровізованими псевдокулісами, без ніяких декорацій, без багатих драперій і костюмів, з кількома особами - виконавцями, можна скласти вечір, який подає високу духово - естетичну насолоду. Тайна такого експерименту дуже проста: треба, щоб за діло брались фахівці. Ентузіязм і добра воля — це великі рушійні сили доброї справи. Але їх замало, коли йде про таке діло, яке вимагає фахівців. Сцена й естрада, репрезентаційний вечір з нагоди історичних роковин, мистецька імпреза для широкого гурту глядачів — це справа, яка власне й вимагає добрих фахівців. Коли за діло беруться найкращі з-посеред них, то інколи виходить таке мале „чудо", як його окреслював дехто з глядачів, що у днях 5-го і 6-го грудня виходив з залі Народного Дому в Ню Йорку.

І. Кедрин

о. МЕЛЕТІЙ ВОЙНАР — НАДЗВИЧАЙНИМ ПРОФЕСОРОМ

В Католицькому Університеті Америки у Вашинґтоні виклади о. проф. д-ра Мелетія Войнара, ЧСВВ, втішаються великою фреквенцією студентів-богословів. Від 1955-го року о. Войнар викладає в згаданому університеті східнє канонічне право. Катедру цього права в вашинґтонському університеті він унаслідив по бл. п. проф. Діонізієві Головецькім. За короткий час своєї професорської діяльности о. проф. Войнарові вдалося збагатити свою катедру курсом порівняльного к а н о нічного права латинського і східнього, що його веде рівнобіжно з викладами свого основного предмету. Такого курсу у вашинґтонському католицькому університеті досі не було. Свою професорську кар'єру починав о. Войнар як асистент професор. Ухвалою університетського сенату з вересня 1959 р. о. Войнара підвищено до ступеня н а дзвичайного професора, ассосіейт професор. О. проф. Мелетій Войнар є автором конституційної історії Чину оо. Василіян, що появилася в Римі, в трьох томах, латинською мовою і є сперта на зовсім свіжо опублікованих ватиканських джерелах.

Праця о. проф. Войнара в усіх трьох томах дає багато досі невідомого історичного матеріялу, і кидає нове світло на ролю оо. Василіян на Україні та Білорусі.

Крім того о. проф. Войнар розвідками на провно-історичні теми (напр. „Корона Данила в правно - політичній структурі Сходу") та рецензіями різних наукових публікацій бере живу участь в наукових „Записках ЧСВВ".

Вашинґтонський католицький університет видає журнал канонічного права п.н. „Джюріст". Цього року в цьому журналі підряд в кількох числах появилася обширна робота о. проф. Войнара присвячена четвертій частині східнього кодексу, що трактує про обряди і особи.

Від довшого часу працює теж о. проф. Войнар для кодифікації східнього права, а саме над двома томами, що міститимуть акти, які відносяться до папи Інокентія IV і Олександра IV.

Для повноти картини скромної, але рухливої та життєрадісної постаті о. проф. Войнара слід згадати, що о. проф. Войнар, не зважаючи на свою науково-педагогічну навантаженість та священичі обов'язки, ще знаходить час брати участь у вашинґтонській секції українських науковців, їздити з викладами до Українського Студентського Клюбу при Мерилендському університеті в сусідньому Каледж Парку та давати життєві поради і слова потіхи українським людям, які часто стукають до дверей його мешкання.

Ярослав Ш-як

● **Зоя Лісовська - Нижанківська,** молода українська малярка, дочка відомого українського графіка проф. Роберта Лісовського, взяла участь у виставці малярів, що її влаштовувала недавно Королівська Академія Західньої Англії у Бристолі. Перебуває Зоя Лісовська-Нижанківська постійно у Швайцарії.

Богдан Певний.

Виставка Зиновія Онишкевича в Ню Йорку

В ділянці образотворчого мистецтва чітко відчуваємо живий ритм активности молодого покоління мистців, що здобуло мистецьку освіту та культурно дозріло вже на американському ґрунті. Одним з численних виявів цієї творчої активности являється перша індивідуальна виставка мистецьких праць Зиновія Онишкевича, що з великим успіхом пройшла в залях літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку між 1-им й 15-им листопада цього року.

Перша виставка праць Зиновія Онишкевича, — підсумок його багаторічної мозольної праці. Закриває вона етап пройдених студій і маркує початок самостійного творчого життя.

Виступив Зиновій Онишкевич у новий період своєї творчости з солідним вантажем, набутим під час студій в низці найкращих мистецьких шкіл Ню Йорку. До надзвичайних моментів, що спричинилися до оформлення напрямних розвитку таланту Зиновія Онишкевича треба зачислити його зустріч з передовими представниками американського мистецького світу: Ріджeнелом Ларшом та Робертом Філіпом. Ріджeнал Марш, відомий своїми експресивними композиціями з життя Ню Йорку, а головно з його вбогої дільниці Бавері, відзначався особливим талантом педагога. Він умів защепити учням безмірну любов до мистецтва, при чому скеровував їх увагу у сторону фіґурального рисунку. — Безумовно, в теперішні часи, заохотити молодь розпещену сваволею абстрактного експресіонізму, до важких студій поправного рисунку, не легкі. Тут Ріджeнелові Маршові ставала у пригоді його власна творчість, у якій віртуозність рисунку полонила найбільше вільнодухого модерніста. У Ріджeнела Марша, в Лізі Студентів Мистецтва, одній з найбільших мистецьких шкіл Америки, починав вчитися Зиновій Онишкевич, зосереджуючись на студіях анатомії та рисунку.

Після дворічної перерви з причин відбуття військової повинности в американській армії на Далекому Сході, Зиновій Онишкевич продовжував мистецькі студії в Національній Академії під наглядом мистців Роберта Філіпа та Івана Олінського і згодом в Пратт Інституті, що його він закінчив. після чотирьох років.

Закінчивши студії, він повернувся до Національної Академії, цим разом як асистент інструктора від олійного малярства Роберта Філіпа. Правдоподібно Роберт Філіп, своїм сильним реалізмом, остаточно закріпив у молодого мистця домінуюче у його творчості тяготіння до академічного поняття побудови мистецького твору.

Тепер Зиновій Онишкевич працює як інструктор та коректор фіґурального рисунку в школі позаочного навчання „Феймес Артістс Скул".

Помимо спеціялізації в олійному малярстві, а головно в портретурі, Зиновій Онишкевич, перші свої успіхи завдячує природному талантові акварeліста. Він виставляє акварелі на виставках, влаштовуваних Асоціяцією Американських Акварелістів, та здобуває почесне відзначення на виставці акварель в Нешенел Артс Клаб. Порівнюючи до олій, акварелі Зиновія Онишкевича багатші засягом кольористичної райдуги, де її скаля особливо широка у ніжно сірих нюансах барв, що є особливо притаманними цілій його творчості. В акварелі, що витримана в перспективі найкращих зразків цієї техніки, Зиновій Онишкевич дійшов до поважних успіхів і вже тепер його можна зачислити до вузької плеяди найкращих наших акварелістів.

Дивлячись з формальної сторони на творчість Зиновія Онишкевича, треба підкреслити, що в морі різноманітних шукань сучасности його мистецтво стоїть осторонь через свою консервативну естетичну поставу. Воно вільне від усякого рода новаторства, охоплене рямцями випробуваних академічних стандартів. Здається, колесо часу зупинилося, а ми, входячи на виставку, потрапили у ті неповоротні часи, що так блискуче віддані в картинах Коро та Курбе, ще перед бурею, яка прогула з початком нашого століття, стрясаючи фундаментами вікових естетичних понять.

Не є таємницею, що найбільшою проблемою, яка виростає перед кожною ґенерацією мистців, є віднайдення своєї власної творчої дороги. Проблела ця стоїть і перед сучасним мистцем. Здається, вона сьогодні складніша, як колинебудь в минулому. Колись, молоді покоління мистців діставали у спадщині творчу традицію. Вони продовжували її, часто вносячи свої творчі елементи, або бунтувались проти неї, запліднюючи своє мистецтво революційним духом. Сьогодні ми є спадкоємцями мистецтва насиченого атмосферою підходу до розв'язки мистецьких проблем. Перед молодою ґенерацією стоїть серйозне питання знайти серед руїн побойовища, на якому відбувся зудар минулого та сучасного, більше конструктивні вартості, на яких можна було б побудувати мистецтво грядучих днів.

В сучасному розвитку мистецтва наголос чітко поставлений на суб'єктивній стороні творчости. Абстрактні принципи, що в минулому творили тло реалістичної поверхні, сьогодні стали самоціллю творчости. Щоб зілюструвати цю тенденцію згадаймо хочби таких европейських мистців як Пєр Суляж, Жан Базін, Альфред Менсіє у Франції, Теодор Вернер, Фріц Вінтер, Ганс Гартунґ в Німеччині, Альберто Буррі, Афро та Капараґоссі в Італії. Тому не диво, що творчість більшости наших молодих мистців, вихованих на зразках сучасного розуміння пластики, пливе руслом модних сьогодні малярських течій.

В аспекті таких думок та фактів мистецтво Зиновія Онишкевича відзначається своїм пасивним становищем. Як щирий та чесний мистець, обдарований значним талантом, він без зайвої софістики пропонує поворот до предмету як основи творчости. Плястичну винахідливість, що є одною з найбільше характеристичних „прикмет сучасного способу творчости, Зиновій Онишкевич намагається заступити вправною майстерністю малярських технік та дисципліною поправного рисунку. Як кольорист, Зиновій Онишкевич відкидає модерні вчення про синтезу кольору, опираючись на, академічних принципах уживання кольору в моделюванні предмету.

Більшість експонатів виставки Зиновія Онишкевича — це пейзажі з гірськими, настроєвими мотивами. Вони виконані з глибоким розумінням природи у сантиментальному та подекуди романтичному дусі, недвозначно вказують на талант пейзажиста. Одначе численні портрети, дбайливо та солідно виконані, не завжди переконливі.

Богдан Певний

Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УВУ ЗАПОВІДАЄ ЗБОРИ І ВИСТАВКУ ОБРАЗІВ

Т-во Прихильників Українського Вільного Університету в ЗДА, засноване в 1951 році, відбуває вже сьомі з черги свої Загальні Збори в дні 20. грудня 1959 р., в Домі НТШ при 302-304 Вест 13-та вул. в Ню Йорку. Т-во ПУВА має згідно з своїм статутом завдання піддержувати матеріяльно і морально нашу єдину вільну Альма Матер на чужині та пропаґувати українську вільну науку в вільному світі. До Т-ва ПУВУ належать б. професори та студенти УВУ та представники громадянства. На чолі Т-ва стоїть від початку проф. д-р Осип Андрушків, а його заступником є також від початку науковий секретар НТШ — проф. д-р В. Стецюк.

Цьогорічні Загальні Збори попереджує виставка образів визначних наших мистців, які цим способом склали свої пожертви на УВУ. Після Загальних Зборів відбудеться льосування тих образів. В 1961-ому році Т-во ПУВУ буде обходити 40-річчя існування УВУ окремою святочною академією, на яку пляннується запросити к е р і в н і особи УВУ, а саме Голову Кураторії УВУ — Архиєпископа Кир Івана Бучка та Ректора УВУ — проф. д-ра Івана Мірчука.

Речиталь Ждани Кравців

4-го грудня відбувся в залі Літературно - М и с т е ц ького Клюбу в Ню Йорку фортепіяновий речиталь Ждани Кравців, студентки концертового курсу Українського Музичного Інституту. В програму концерту входили твори Моцарта, Брамса, Шумана, Вебера, Барвінського, Ревуцького та Шопена.

Вже з перших точок програми можна було переконатися, що маємо до діла з незвичайно талановитою молодою піяністкою. Це враження закріплювалося в дальшому ході речиталю. Ж. Кравців виявила не тільки блискучі осяги фортепіянової техніки, в її речиталі зарисувалася також виразно піяністична індивідуальність. З о крема у Ронді Вебера Ес-дур оп. 62, де мотив мережить провідну тему кокетливими стрибками, в і д чувалося ґраціозність і прецизність у виведенні складних технічних фіґурацій. Виконання цього твору взагалі було пронизане нестримним поривом молодої поетичної душі в блакитні простори. Лірницька пісня Барвінського з його „Мініятюр" була виведена з подиву гідною експресією. У виконанні „Берсез" Шопена треба відмітити специфічно-виразовий удар та надхненне виконання фіґураційних ідей, які в реґіонах піяно-піяніссімо переносять слухача в світ естетичної насолоди.

Ждана Кравців

Молоденька, шістнадцятилітня піяністка Ждана Кравців, учениця відомого педагога проф. Р. Савицького, стала справді ревеляцією в українському музичному світі.

Ігор Соневицький

Концерт Юрія Богачевського в Боффало

28 листопада в залі Українського Дому „Дніпро" дав концерт бас-баритон Юрій Богачевський з Ню Йорку. Про концертові виступи його були вже звідомлення у пресі з дуже прихильними оцінками, та йдучи на концерт молодого співака ставили ми собі питання: чи справді заслужив він собі на ті похвали?

Ми почули непересічного співака-соліста з гарним тембром голосу, доброю школою, гарною зовніцньою появою і, що найважніше, — доброго виконавця та інтерпретатора виконуваних творів. Чи були це пісні і оперові арії італійських композиторів, які звичайно є дбайливіше вивчені в часі студійної праці співака, чи пісні Шуберта та українських композиторів (Лисенка, Січинського, Соневицького, Нижанківського і Гайворонського), усі вони були виконані по-мистецьки. Такої стилевої інтерпретації Лисенка „Мені однаково" не довелося мені ще чути, хоч цю пісню чув я у виконанні неодного співака. Це саме можна сказати і про Шуберта „Дер Вандерер". Юрієві Богачевському треба щиро поґратулювати його успіхів, перед ним відкрита дорога до мистецьких висот.

Фортепіянові партії виконав прецизно і з мистецьким відчуттям проф. Лев Туркевич з Торонто.

О. З.

НОВІ ВИДАННЯ

НАЙКРАЩА ВІДПОВІДЬ — ЦЕ АМЕРИКА

Під таким заголовком Joe Choate написав, а видавництво Vantage Press видало в 1959 р. в англійській мові біографію д-ра Олександра Сас-Яворського на 200 сторінках, в гарній оправі.

Проспект цієї книжки американського автора про „Українця 1958 року" — для нас, а героя телевізійних виступів і виграшів своїм надзвичайним знанням історії З'єдинених Держав Америки — для всіх, хто ці виступи бачив або про них читав, починається устійненням: „це книжка, до читання якої закликають кожного національні і релігійні провідники". Духовенство Української Церкви св. Юра в Ню Йорку не тільки рекомендувало її в радіо і з амвони, але й взяло її до розпродажу.

Виринає питання: чи ця книжка заслуговує на такі рекомендації?

Правильна і позитивна відповідь насувається сама собою, якщо береться під увагу ось що:

Такого переконання набрав Човт американець, слухаючи оповідань Саса про його життя-буття включно з родиною, слідкуючи рівночасно за його кипучою активністю вже на американській землі. Інакше того, що наслухався, не вибрав би темою своєї книжки, щоб інші могли це читати.

І дійсно, легка форма без найменших претенсій на наукову, отже навіть шкільним дітям приступна. Густо переплетена діялогами і навіяна природнім гумором не тільки українським, але й американським. Це — не щоденник. Не одноторовий хід подій. Це — двоторовий спогад, у тоці якого події на американському торі викликають образи на паралельному українському торі. Вони перекликаються і переплітаються у живучому калейдоскопі долі і недолі, радости і горя обабіч Атлантику. Ось маленький зразок цієї двоторовости, що нею починається книжка: В'їзд попри статую Свободи до Ню Йорку в 1949 р., заповідження майбутнього знання відповіді, вартої 136,000 долярів, телефонічний дзвінок через 9 років після того, викликає Саса до корови, що потребує допомоги при породі теляти — на одному торі, і перескок на другий, де змальовується його власне народження на скитальському возі в часі першої світової війни на рідних землях.

І хоч головною темою для автора-американця було все те, що зв'язане з виступами Саса на телевізії і на американському торі, включення другого тору із спогадами з рідної землі під окупантами польським, московським, німецьким і остаточно московським було для Саса таким „кондіціо сіне ква нон", що він відрікся одного великого видавництва і користей, з ним зв'язаних, бо те видавництво вимагало викреслити той другий тор. Читач пізнає важливі правди про українство посередньо.

Скандал із телевізійним ракетірством, що виявив, як то контестанти на телевізіях одержували великі виграші як „знавці" на підставі даваних їм запитів разом з відповідями, кинув тінь сумніву і на нашого Саса. Дехто з українців зачислив до них і Саса з особистої заздрости, зате чужинці-українофоби, головно ті з наших сусідніх країн, чинили це з національної злорадости. Всі вони чекали на потвердження своїх „піюм дезідеріюмів". А втім, якраз читання книжки про Саса мусіло б їх переконати задовго до його власної заяви в пресі, що його дуже скривджено такою зневірою в його самого і в його виграш чесним засобом справжнього знання, а не фіктивного, як у інших.

Тепер американці обсипають Саса ще більшими почестями, як перед тим.

В. Косаренко-Косаревич.

● **В Ню Йорку** почали висвітлювати новий фільм „Бен- Гур" з перших часів християнства, який коштував 15 мільйонів долярів. Тему для цього фільму взято зі славної повісти Л. Воллеса „Бен-Гур", написаної 80 років тому. Старші люди пригадують собі фільм такої самої назви, в якому у головних ролях виступали Роман Новарро і Френсіс Бушман.

З ЖИТТЯ НТШ В ЗДА

УКРАЇНЦІ В АВСТРАЛІЇ

Доповідь мґр. І. Пеленської

На запрошення Управи Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА п. мґр. Ірина Пеленська, що прибула з Австралії на Жіночий Конґрес до Ню Йорку, дала 12-го вересня ц. р. доповідь про „Наукову та суспільну діяльність українців в Австралії".

Прелеґентка згадала про початкові труднощі, які нова імміґрація в Австралії мала на новому місці поселення. Згадала про партійні ворожнечі, які розбивали громадське життя українців в Австралії Та, не зважаючи на ті перешкоди, вже в 1949 р. постала „Українська Громада" в Аделяйді та Вікторії, засновується видавництво „Вільна Думка" в Сиднею, жіноча організація в Коврі, а згодом постали наукові та мистецькі Товариства і організації молоді.

Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка на австралійському континенті заснував доцент д-р Євген Ю. Пеленський, що був одночасно головою Української Громади та редактором „Вільної Думки". Збори НТШ, що відбулися в серпні 1950 р. в Сиднею, вибрали Є. Ю. Пеленського на голову Відділу НТШ, проф. д-ра П. Шулежка на заступника голови, Ф. Коваля на секретаря і скарбника, а проф. П. Богацького на бібліотекаря. До Контрольної Комісії ввійшли архиєп. Сильвестер (Гаєвський) і о. ігумен Н. Коп'яківський. Наукова праця Відділу НТШ, який на підставі статуту з 1955 р., перетворився на окреме Наукове Товариство ім. Шевченка в Австрії проводилася в двох Ком.: Гуманістичній і Математично-Природописній. Під сучасну пору НТШ в Австрії нараховує 3 дійсних і 7 звичайних членів.

З черги прелеґентка схарактеризувала наукову та громадську працю дійсних членів Австралійського НТШ, а саме архиєп. Сильвестра у Мельбурні, проф. д-ра П. Богацького, якого 70-річчя відзначило НТШ урочистою Конференцією (1953) та сл. п. доц. д-ра Е. Ю. Пеленського, що розгорнув в Австралії широку діяльність, як вчений, педагог, редактор, видавець та громадський діяч. Він заснував Кооперативу Гром. Розвитку, тов. Боян, Виховну Раду, Щадничу Кооперативу, викладав на курсах українознавства та давав доповіді в Українському Клюбі. Крім того д-р Пеленський проводив власне видавництво та друкарню, де появлявся журнал „Слово" та ін. видання. В ділянці бібліографії збирав він матеріяли до історії української літератури. Він є теж автором численних статтей і розвідок.

В дальшому прелеґентка говорила про діяльність інших членів НТШ, як проф. М. Федусевича, проф. д-ра І. Рибчина, проф. Т. Ляховича, о. Н. Коп'яківського, о. д-ра Дячишина і мґр. Я. Масляка. З Математично - Природописної Комісії НТШ прелеґентка схаракеризувала діяльність теперішнього голови Австралійського НТШ, проф. д-ра П. Шулежка, професора Технологічного університету в Сиднею, члена Інституції Інженерів Австралії та рецензента журналу „Механікс Рів'юз". Прелеґентка згадала також про інж. Б. Шемету з Мельбурну й ін. Математично-Природописна Комісія НТШ популяризувала своїми виданнями (в укр., анг. і нім. мовах) та своїми доповідями — українську науку серед чужого світу. На протязі десяти років видала около 50 праць в австралійських, німецьких, англійських та американських журналах.

З черги прелеґентка згадала про діяльність Товариства Укр. Інженерів, Студентського Товариства, а відносно церковного життя австралійських українців дала такі подробиці: на чолі УАПЦ Австралії стоїть тепер (по смерті архиєп. І. Данилюка) єп. В. Соловій. Австралійські православні українці не є з'єднані і вони творять під цю пору три православні групи. Український католицький Екзархат очолює єп. д-р І. Прашко. Українці-католики мають тепер 7 священиків, а наші парохії є вже зорганізовані у всіх стейтових містах Австралії. Українська католицька церква брала участь у світовому Евхаристичному Конґресі.

„Українська Громада" має 60 відділів і 6 стейтових Управ, які разом входять у Союз Українських Організацій Австралії, голова інж. Б. Шемета. Сюди належать і інші громадські організації. СУОА репрезентує українську спільноту на зовні та заступає її інтереси; її стараннями визначено окрему рубрику для українців у державній статистиці. Відділи „Української Громади" влаштовують національні свята, помагають Шкільним Комітетам, набувають українські доми і ін.

„Союз Українок Австралії" постав 1949 р., має тепер 23 Кружки і 5 Стейтових Управ. Він веде виховну діяльність серед українських дітей, в культурній ділянці влаштовує мистецькі виставки, допомагає залишенцям в Европі та веде два Клюби в Аделяйді і Сиднею.

В ділянці шкільництва створено Центральну Українську Шкільну Раду в Мельбурні (голова проф. Нитченко) та Шкільну Раду в Сиднею. Народне шкільництво має 50 шкіл, 89 учителів та 2.000 учнів. Спроби організації середніх шкіл та вищих курсів не дали бажаних результатів для браку фондів, приміщень та фахових сил.

Відносно організацій молоді прелеґентка подала, що Пластові Станиці існують сьогодні у всіх стейтових містах, хоч брак достатньої кількости виховників. Пластові табори відбуваються у стейтах НПВ і Вікторії. Крайова Пластова Старшина находиться у Сиднею (голова сен. Жуківський). Український Пласт мав свого представника (Б. Вілинського) на цьогорічнім Джемборі на Філіппінах. СУМ гуртував спершу старшу чоловічу молодь біля себе та ця акція не дала сподіваних результатів. Зчерги засновано гуртки Юного СУМ-а, які розвиваються задовільно.

Українська преса в Австралії має тижневик „Вільну Думку" (Сидней), —видавець В. Шумський, що є понадпартійним, громадським журналом і має 1,500 передплатників. СУОА, СУМ і Пласт мають тут постійні сторінки. Співробітники: І. Дурбак, мґр. В. Ступницький, Д. Нитченко, мґр. О. Питляр і ін. „Єдність" (вид. мґр. Я. Логин) виходила до 1957 р. В Мельбурні виходить від 1958 р. двотижневик „Українець в Австралії", орган УРДП.

З письменників і поетів живуть в Австралії Д. Нитченко, Я. Масляк, Р. Драґан, Н. Зубенко, Чорнобицька-Далеча, Наріжна, В. Онуфрієнко. З малярів і графіків працюють М. Кміт, Савчак, Дениcенко, з молодих малярів-декораторів — О. Чубатий. Кміт одержав низку мистецьких нагород, а в 1953 р. нагороду Блека за образ св. Марка. В своїй творчості Кміт поєднує модерністичну техніку з духом українського візантинізму (ікони).

З музичного світу прелеґентка згадала піяністки К. Скрипченко (Сидней), Тарнавську (Мельбурн), що мають школи гри на фортепіяні, оперові співачки Т. Тарас і Ж. Павловську та співаків Дубову і В. Матіяша. З хорів найкраще стоїть „Боян" (Сидней, дириґент В. Матіяш), його концерти є на високому мистецькому рівні. З драматичних гуртків прелеґентка відзначила театр в Мельбурні (Залеські, Крижанівський), Українське Мистецьке Товариство (Сидней) та Український Народний Балет (Т. Тиравська) в Сиднею. В радіо та телевізії українці мають лише принагідні авдиції.

На політичному полі — українські партії мають в Австралії своїх представників, які одначе більшої діяльности не проявляють. На економічному полі українських підприємств є мало, Щадничі Кооперативи не мають піддержки громадянства.

Реасумуючи нашу діяльність та наші осяги в Австралії, прелеґентка ствердила, що українська спільнота причинилася своєю працею до поважних змін у відношенні до неї австралійців, які спершу ставилися до неї з резервою, а то й з погордою, а тепер пізнали в ній вартісних співгромадян спільної нової Батьківщини.

Незвичайно цікава доповідь мґр. І. Пеленської була ілюстрована численними фотознімками на екрані. В оживленій дискусії порушувано теж питання асиміляції українців, їхнього відношення до москалів, поляків і прибалтійських народів, взаємин між католиками і православними та ін.

Р. Кобринський

Об'їзд делеґаток СФУЖО

Відгомонів Світовий Конґрес Українського Жіноцтва, промайнули у пресі його резолюції. З осіннім громадським сезоном починалась наново праця в наших осередках. А тут Управа СФУЖО заповіла об'їзд делеґаток Конґресу, що залишились на довше в ЗДА. Це були п-ні Олександра Бойко-Сулима з Німеччини і п-ні Ірина Пеленська з Австралії.

Щоб підготувати цей об'їзд, створились на місцях Комітети Зустрічі, зложені з представниць Союзу Українок Америки і Українського Золотого Хреста. Адже Світовий Конґрес проходив під гаслом єдности українки у вільному світі, і це гасло оправдалось і в дійсному житті. Об'їзд заповідався добре, бо Світовий Конґрес розворушив жіночі маси, а чільні заморські гості всіх зацікавили.

Почалося це зустріччю з громадянством у Филаделфії 28-го вересня. Заля Пластового Дому зібрала поважну кількість людей, між ними чільних наших громадян. Зустріччю проводила членка Головної Управи СУА п-і Осипа Грабовенська. Делеґаток СФУЖО приявні зустріли рясними оплесками.

Доповіді мали дуже актуальні теми. П-і Бойко - Сулима, відгукуючись на актуальну подію, говорила про „Сучасну Україну і Хрущова". А п-і І. Пеленська порушила міжнародні зв'язки СФУЖО, неначе на доказ того, як можна протидіяти намаганням коекзистенції. П-і Бойко-Сулима, уродженка Слобожанщини і наукова співробітниця Асоціяції Незалежних Совєтознавців, як не можна краще насвітлила постать ката України — Хрущова. Вона накреслила настрої, які ворушать тепер народні маси, і на тлі цього з'ясувала ганебну ролю Хрущова. Переплітаючи доповідь приказками й цитатами з народної словесности, передала нам оте потрясення, що його мусіла викликати в Україні закордонна поїздка московського диктатора Хрущова.

А слова п-і Ірини Пеленської перенесли нас в інший світ. Напрямні великих міжнародних конґресів, ділові наради великих жіночих централь — пройняті ідеями гуманности й свободолюбства. Вони опирають свою працю на суспільних проблемах державного маштабу і завершують їх контактом із Об'єднаними Націями.

Але не завжди хочуть там послухати думок і домагань жіночої централі, що репрезентує еміґрацію. І тому треба впертої праці і зусиль, щоб просувати їх у тому середовищі і здобувати там симпатію й довір'я. Для цього треба вишколених кадрів і добрих матеріялів, які СФУЖО старалася поставити впродовж останніх літ. Участь у дев'ятьох міжнародних конґресах та запрошення до участи в дальших є доказом, що посуваємось вперед.

По доповідях присутні ставили запити, з яких вилонювались цікаві висновки. На думку дискутантів (інж. Кохановський, Ст. Пушкар, д-р Романенчук), молодь можна притягнути до ділянки зв'язків, якщо вміло до неї підійти. В цьому напрямі наше громадянство не вичерпує можливостей, а їх є дуже багато.

3-го жовтня відбулась подібна Зустріч у Клівленді в залі православної церкви св. Андрія. Нею проводила іменем спільного Комітету п-і Кавка. Присутніх було коло 80 осіб.

Така ж Зустріч відбулася 10-го жовтня у Рочестері. Зустріччю проводила присутня тоді там голова Централі Союзу Українок Америки п-і Олена Лотоцька. Приявних було коло 100 осіб.

17-го жовтня промовляли вони на зустрічі з громадянством в Дітройті. Її відкрила голова Централі Українського Золотого Хреста п-і Марія Квітковська, а проводила орг. референтка Централі СУА п-і Анастазія Вокер. Присутніх коло 150 осіб.

А 24-го жовтня вітав їх Комітет Зустрічі в Шикаґо. Зустріччю проводила п-і Марія Яримович, присутніх коло 100 осіб.

Усюди громадянство щиро вітало делеґаток СФУЖО, запрошуючи їх на окремі зустрічі й імпрези. У Клівленді голова Філії УККА адвокат Малицький влаштував у їх честь прийняття, на якому вони зстрілися з місцевими провідними людьми. В Рочестері взяли участь у ювілеї 6-го Відділу СУА. У Дітройті прислухались до панелю на тему співжиття національних груп, що його влаштував Інтернаціональний Інститут, та гостювали на храмовому святі церкви св. Покрови. В Шикаґо взяли участь у промоції д-ра Сіменовича і Листопадовому Святі парохіяльної школи. Та й зі свого боку пані зложили відповідні візити. Відвідали представництво „Самопомочі" і Пласту, оглянули школи цілоденні й українознавства, поговорили з редакторами місцевої преси пп. Юриняком і Семчишином. На окрему згадку заслуговує гостина в п-і Марусі Бек, президента міської ради Дітройту, і розмова з представником американської преси п. Андерсоном. Оглянули Український Город Культури у Клівленді і Український Музей у Шикаґо.

Делеґатки СФУЖО мали всюди нагоду відбути і побачити ритм і напрям нашого громадського життя, що дивувало їх своєю всесторонністю. Особливе враження залишило шкільництво, як цілоденне, так і суботнє. П-і Ірина Пеленська, нововибрана виховна референтка СФУЖО, зачерпнула багато цінних суґестій для своєї виховної праці, які почула від директорів — пп. М. Даниліщина і М. Дольницького — о. д-ра Кнапа і сестри Хризанти ЧСВ. А п-і Олександра Бойко - Сулима старалась під час поїздки заохотити придніпрянське жіноцтво до живішої участи в організованому житті, що їй і вдалося. Приклад її особистости діяв і внедовзі почуємо про висліди тих заходів.

Під час цих зустрічей обидві делеґатки мусіли розповідати також про країни свого поселення. З їх промов виростала ціла картина того життя з усіма світлими й темними сторінками. Відчувалось, що віддаль маліє і всіх нас українців у вільному світі об'єднує одна ідея, для якої ми вийшли у світ і над її здійсненням разом хочемо працювати.

Л. Б.

Проводи піонера української громади Твин Ситі п-ні Катерини Кочмар

В гарно прибраній залі УПЦ св. Арх. Михаїла в Мінеаполісі, 26-го жовтня 1959 року українці Твин Ситі прощали свою піонерку, невтомну щировіддану довголітню діячку на громадській і церковній ниві — пані Катерину Кочмар, що від'їжджала з Твин Ситі до Пенсилвенії. Одні прийшло як подруги й товариші праці на громадській і церковній ниві, інші прощали п-ні Катерину як свою виховательку-учительку, яка навчала їх української мови, української пісні та писання писанок і вишивання, а ще інші прийшли попрощати п-ні Катерину як свого спонзора, що допоміг їм приїхати до Америки.

Пані — подруги праці пані Катерини на знак пошани зладили смашну вечерю для неї і всіх гостей. Керував проводами довголітній громадський і церковний діяч — батько української громади Твин Ситі, професор Олександер Грановський, який запросив на чолові місця за головним столом поруч з панею Катериною панотців УПЦерков протоієрея Миколу Антохія, декана митрофорного протоієрея д-ра Володимира Левицького і протодиякона, дириґента Юрія Корсуня та товаришів по громадській праці теж піонерів на церковно-громадській ниві Степана Коцюбу, Иосипа Ковалева і д-ра Миколу Гайдака, а також вихованок-учениць п-ні Катерини теж відданих працівниць на церковній й культурно-громадській ниві пані Марію Сімон і Марію Ясенюк.

З словами привітань, та побажань виступали численні промовці. У виступах відзначено великі заслуги і жертвенність п-ні Катерини для української громади.

Майже всі пані, подруги п-ні Катерини по громадській праці, виступаючи з прощальним словом не могли стримати сліз. Панство Кочмари походять з Західньої України. Сл. п. Петро з села Суслів, рудецького повіту, а п-ні Катерина з села Нелипковичі, ярославського повіту. До Твин Ситі прибули й оселились в 20-их роках. Впродовж свого 38-літнього життя в Твин Ситі були щирими, відданими працівниками на церковно громадській ниві. Вони зберегли всі видання націоналістичного руху. П-ні Катерина була довголітнім секретарем відділу ОДВУ, від початку його заснування. Вона зорганізувала жіноцтво, і була першою його головою. Вона вміла підійти до кожної людини й заговорити з нею, та ніколи не забувала за хворих і немічних.

Словом п-ні Катерини, в якому вона подякувала за побажання й улаштовані їй проводи та закликала всіх до дальшої праці на громадській ниві, закінчилися проводи. На проводах було зібрано на притулок старших в Баунд Бруку 85 долярів та від Жіночої Ради 5 долярів. Зібрані гроші переслано Консисторії УПЦ в ЗДА.

Д. Я.

Міжнародний ярмарок в Клівленді

Старанням „Нешенелітіз Сервіс Сентер" у Клівленді відбувся в суботу 14 листопада „Осінній Ярмарок" в приміщеннях центру, в якому брала участь й Українська Громада. На прохання Українських Злучених Організацій занялися улаштуванням української частини програми пані з Окружної Ради Союзу Українок під проводом п. Гені Дубасової. У буфеті можна було дістати українські страви, з котрих найбільший подив викликували птиці у виді лебедів — твір п. Ірини Кашубинської, яка зайнялася також улаштуванням виставки нашого народного мистецтва — вишивок, кераміки і різьб. В музичній частині програми брали участь Зоня Тершаковець і її 7-літній братчик Тедді, обоє учні Музичної Студії п. Яремкевич, дуже гарно виконаними фортепіяновими солями. Прикрасою виставки були наші Пластунки у народних строях. Усім паням і пластункам і малому Тедді честь і слава!

Р. С.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Академія у 250-річчя збройного виступу Гетьмана Івана Мазепи в Балтиморі

На закінчення Мазепинських імпрез, українська громада міста Балтимор святочною академією, що відбулась 25 жовтня в просторій залі „ІВКА" заповненій по вінця патріотичним громадянством, гідно відзначила відважний збройний виступ великого гетьмана України І. Мазепи проти віддвічного північного ворога. Святочна Академія відбулася з ініціятиви Організацій Визвольного Фронту, в першу чергу 14 Відділу Організації Чотирьох Свобід України, при співпраці Осередку Спілки Української Молоді ім. І. Листопада та під протекторатом місцевого Відділу УККА. Для переведення цього всеукраїнського національного свята вибрано святочний Комітет, що його очолив п. Е. Снігура.

Академію відкрив голова 14-го Відділу ООЧСУ п. Б. Мельник, який попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Голови Проводу ЗЧ ОУН сл. п. Степана Бандери.

Цінну промову по-мистецькому виголосив відомий український поет ред. Богдан Кравців. В своїй промові „Заповіт Мазепи" прелеґент між іншим, вказав на ті великі прикмети гетьмана І. Мазепи, що ними він втішався. Це мужність характеру, та непересічні здібності політика і дипломата.

В програму академії входили: виступи чоловічого хору Відділу ООЧСУ, що під проводом проф. Івана Сенюти відспівав „За рідний край" — муз. М. Гайворонського, та „Чорна хмара" — слова Т. Шевченка, муз. А. Кизима.

Роман Татчин гарно продеклямував уривки із поеми Володимира Сосюри „Мазепа".

Аматорський гурток (ООЧСУ-СУМА) відіграв одноактівку-інсценізацію під назвою „Присяга Гетьмана Івана Мазепи", пера д-ра Григорія М. Лужницького. Успішно виведену цю інсценізацію належиться завдячувати режисерам всч. о. В. Соловієві і п. мґр. М. Соловієві, як рівнож гарним відповідним строям. Також не менш важливим чинником було сценічне удекорування.

Того ж самого дня в іншій кімнаті приміщення „ІВКА" влаштовано „Виставку Мазепіяни", що обіймала видання й публікації, присвячені гетьманові І. Мазепі. Підготовою цієї виставки зайнялась ст. пластунка под. Христина Котик. В іншому місці цієї кімнати на столах розташовано подібну виставку, а саме: „Виставка української книжки і преси." Останньою зайнявся п. Климентій Бабяк, власник єдиної української книгарні „Слово" в Балтіморі. З цієї нагоди накладом книгарні „Слово" видано каталоґ, в якому зареєстровано всі ті книжки, що були на згаданій виставці.

Р. К.

Мазепинське Свято в Йонґставні, Огайо

Йонґставнська громада відсвяткувала річницю смерти Великого Гетьмана І. Мазепи Святочною Академією, яку влаштував місцевий Осередок СУМА ім. полк. Е. Коновальця, 25-го жовтня. На Академію прибули також гості з Клівленду, Кентону та Акрону і з близьких околиць.

Академія почалася відспіванням американського гимну чоловічим хором при Осередку СУМА „Трембіта", під дириґентурою мґр. М. Жмуркевича. Д-р Р. Стахура сказав вступне слово, в якім згадав і про найновішу жертву на шляху до волі сл. п. Степана Бандеру. Присутні вшанували пам'ять С. Бандери вставанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Чоловічий хор „Трембіта" заспівав „Ой Морозе Морозенку".

Гарно опрацьований реферат про І. Мазепу виголосив голова місцевого Осередку СУМА п. М. Чепак.

Пані Валя Стахурова, б. артистка театру М. Садовського в Києві, деклямувала з чуттям Думу Гетьмана Мазепи, яка зробила сильне враження на присутніх. Мішаний хор Осередку СУМА в Йонґставні заспівав пісню Мазепи „Ой горе чайці небозі" (сольову партію співав п. М. Леник) а чоловічий хор „Трембіта" відспівав пісню Мазепи „Побратався сокіл" і пісні „Нумо, хлопці до зброї" та „Крізь хмари". Хор Юного СУМА співав „Гей на горі" та „Засвистали козаченьки". Всіми хорами дириґував мґр. М. Жмуркевич.

Пані Ф. Стапай гарно рецитувала поему Л. Полтави „Полтава". З Академією була сполучена згадка про п'ятиліття існування Осередку СУМА в Йонґставні, заложеного в жовтні 1954 р. Реферат про діяльність Осередку виголосив д-р Р. Стахура. Референт представив розвиток Осередку, який має 81 дорослого члена та 85 дітей. Референт підчеркнув видатну працю для Осередку визначних громадян зі сусіднього міста Воррен, Огайо, а то п-ні мґр. К. Жмуркевичева, голова Жіночої Секції Осередку та мґр. М. Жмуркевич, наш знаний скрипаль та дириґент хорів і мандолінової оркестри Осередку і його культурно-освітній референт. Головою Осередку є тепер п. М. Чепак (перевибраний на голову вже третій раз), містоголовою п. М. Леник, секретарем п. Е. Гнатів, скарбником п. С. Василевич, а референтом молоді п. М. Феден.

П. Т. Чіжкевич, голова Осередку СУМА в Клівленді, виголосив від імені присутніх представників СУМА з інших місць привіт братньому йонґставнському Осередкові та побажав йому як найкращого розвитку.

Д-р Роман Стахура.

Листопадові Роковини в Честері, Па.

Парафія Успіння Пречистої Діви Марії, Український Народний Дім та Злучені Організації в Честер, Па., відсвяткували 41-шу Річницю Листопадового Зриву 1-го Листопада.

Свято почалося Молебнем в Українській Православній Церкві, за здоров'я та добробут поневоленого українського народу та його синів й дочок, розкинених по цілому світі. Після Молебня відслужено Панахиду за Поляглих в боях та замучених ворогами Українських Борців-Героїв як також за замордованого большевиками провідника націоналістів Степана Бандеру. Молебен й панахиду відслужили місцевий парох митрофорн. прот. Омелян Мицик, о. Богдан Железівський парох парафії св. Апостолів Петра й Павла з Вільмінґтону, Дел.

Академія відбулася в Українськім Народнім Домі. Свято відкрив в український мові голова Злучених Організацій Василь Гарасим, в англійській мові голова Культурно-Освітнього Комітету — Іван Попик.

В Концертовій Програмі брали участь Діточий Хор і оркестра. Солісти панна Марія Пастернак виконала „Накрила нічка", пані Долорес Барагура-Крон виконала пісню „Волошки", музика Стеценка, Омелян Богдан Мицик відспівав дві пісні: „Чуєш брате мій" й „Ой нагнувся дуб високий", а в англійській мові сольо відспівав ученик Недільної Школи Михаїл Пинькович, молодший. Усі пісні соля були під акомпіямент Симфонічної Оркестри.

Деклямували: учениця Оля Турянська „Гей Ти Безсмертний Наш Листопад" — написаний покійним о. Степаном Мусійчуком і поему того ж самого автора „Молитва на могилах стрільців" по мистецьки віддеклямувала пані Теодозія Пастушок, дружина члена Шкільної Ради в місті Честері.

Святочну промову в українській мові виголосив о. Богдан Железівський, а в англійській мові учитель „Джуньйор Гайскул" пан Іван Лашок. Кінцеве слово виголосив парох о. Омелян Мицик.

Парох о. Омелян Мицик закликав до збірки та пояснив, чому потрібно зложити пожертву на будову пам'ятника та укр. героя та борця покійного Степана Бандери. Збірка винесла 42 дол.

Свято закрито відспіванням українського гимну та молитвою „Год Блес Америка".

М. М.

ЩЕ ТІЛЬКИ 17 ДНІВ . . . . . . ЮВІЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УНС

НАШІ НАЙКРАЩІ В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ

В минулому тижні на цьому місці були подані табелі найбільш успішних організаторів та Відділів УНСоюзу впродовж одинадцяти місяців цьогорічної кампанії за збільшення числа союзової громади. Сьогодні внизу подаємо табелю найуспішніших організаторів в одному місяці листопаді. Коли зважити, що чотири організатори в одному місяці зорганізували по 25 або й більше членів, то вже це одно дає достаточну причину для того, щоб відмітити працьовитих чемпіонів у минулому місяці. Гарний вислід того місяця, в якому придбано УНСоюзові понад 450 нових членів, дає зовсім оправдану підставу сподіватися, що останній місяць ювілейної кампанії, грудень, буде ще більше успішним, а може навіть рекордовим місяцем в довгім ряді минулих років. Можна також сподіватися, що нижче подана табеля буде не тільки заслуженим признанням для найкращих союзовців в минулому місяці, але також заохотою для всіх других учасників кампанії доложити своїх найбільше наполегливих старань для того, щоб й собі здобути подібний чи ще кращий успіх у цій кампанії в біжучому місяці, чи точніше сказати впродовж найближчих 17-ти днів кампанії.

ШІСНАДЦЯТЬ НАЙКРАЩИХ У ЛИСТОПАДІ

Ч. П.	Прізвище	Місцевість	Присд. чл.
1	І. Скочиляс,	Филаделфія	29
2	Т. Шпікула,	Шикаґо	28
3	С. Куропась,	Шикаґо	25
4	В. Колодій,	Трой	25
5	В. Коссар,	Вінніпеґ	17
6	М. Семків,	Шикаґо	15
7	В. Квас,	Кергонксон	14
8	Б. Зорич,	Торонто	13
9	І. Василюка,	Іст Ст. Луїс	12
10	М. Дербуш,	Мінneаполіс	12
11	В. Запаранюк,	Ютика	9
12	М. Білик,	Кензас Сиrі	9
13	В. Цимбала,	Монтреал	9
14	М. Ткачук,	Шикаґо	9
15	І. Одежинський,	Филаделфія	8
16	П. Пуцило,	Шикаґо	7

НАШІ СОЮЗОВІ ДІЯЧКИ В ПОХОДІ

В жовтневій Трибуні У. Н. Союзу, присвяченій всеціло союзовим діячкам - ж і н к а м та їх проблемам, була подана табеля найуспішніших організаторок у нашій ювілейній кампанії. Сьогодні подаємо табелю, на якій знаходяться прізвища десятьох найбільше успішних жінок - учасниць кампанії по кінець листопада. Тільки шість жінок здобули десять, або б і л ь ш е членів! Сьогодні вже можна твердити, що ця табелька не виявляє останнього слова, яке має намір сказати у цім ювілейнім році союзове жіноцтво. Маємо відомості про те, що декілька жінок вже здобули дуже помітне число нових членських аплікацій та що неодне місце в табелі, зайняте чоловіками, прийдеться віддати ж і н к а м. Впродовж другої половини цього місяця будемо подавати зміни, які зайшли в табелі переможців, в загальній і зокрема в жіночій. Тому закликаємо союзове жіноцтво використати останні тижні кампанії на те, щоб значно збільшити число приєднаних ним членів, та щоб зайняти в загальній табелі можливо найкращі місця. В кінцевих підсумках ювілейної кампанії будемо також окремо виказувати успіхи жінок. Вже тепер видно, що за велику почесть найкращої жінки-організаторки будуть змагатися щонайменше всі поміщені на табелі, яку подано внизу. Та не виключене, що прибудуть також нові імена. Тому й цим, що знайшлися на самій горі цієї табелі, не слід приставати в змаганні. Зокрема ж вслід всім поміщеним на ній доложити якнайбільше старань, щоб доповнити число приєднаних членів бодай до 25, щоб в цей вопсіб запевнити собі місце на загальній почесній листі, яка обніматиме всіх тих, які здобули 25 або більше членів!

ДЕСЯТЬ НАЙКРАЩИХ ОРГАНІЗАТОРІВ - ЖІНОК

Ч. П.	Прізвище	Місцевість	Присд. чл.
1	С. Боганик.	Клівленд	16
2	С. Брезіцька,	Ню Гейвен	16
3	О. Олексик,	Шикаґо	15
4	О. Недошитко,	Ривер Гед, Н. Й.	12
5	М. Демидчук,	Бруклин	12
6	М. Сверида,	Йонґставн	12
7	І. Подола.	Шикаґо	10
8	І. Гірко,	Клівленд	10
9	М. Стецюк,	Джерзі Ситі	9
10	О. Штогрин,	Филаделфія	9

Інж. Д. Андрієвський в столиці Канади — Оттаві

Від 29 жовтня до 2 листопада гостив в Оттаві інж. Д. Андрієвський, член Проводу ОУН і голова Об'єднання Українських Журналістів в Европі. Українська громада Оттави мала змогу стрінутися з ним 1 листопада в залі української католицької церкви, де після панахиди за поляглих Героїв в обох церквах — католицькій і православній, зібралося коло дві сотні осіб і вислухали реферату на тему: „Сучасне міжнародне положення і Україна". Переходячи коротко важливіші моменти з історії визвольної боротьби від 1917 р. по нинішній день, прелеґент інж. Д. Андрієвський підкреслив велетенське значення кривавих жертв і акту 22 січня 1918 р. які єдині висунули справу самостійности України на міжнародну арену.

Пізніше обговорюючи становище окремих держав до справи самостійности України, прелеґент підкреслив скрайнє вороже становище Москви, яке від царя Петра 1-го до Нікіти Хрущова залишилося незмінне. Москва — це найгрізніший ворог України. Але в міжнародному світі Москва щораз більше находить противників.

В північно-американських державах ЗДА і Канаді йде еволюція в користь України. В змаганнях проти московського імперіялізму Канада рішуче заявилася за Україною.

Роля української еміґрації у вільному світі між іншим це з'єднувати симпатії для України серед чужинців, підкреслюючи передусім спільність культури і переконання, що в боротьбі між двома світами Україна може відіграти рішальну ролю. Наш фронт є в першу чергу проти московський.

По рефераті відбулася гаряча дискусія, в якій забирали голос інж. З. Синковський, мґр. Д. Штогрин, інж. Бровчук, і ін. Прелеґент давав вичерпні відповіді.

І. Т.

1894 — 1959 — 65 РОКІВ НА СЛУЖБІ ЧЛЕНАМ І НАРОДОВІ ! СТАВАЙТЕ ЮВІЛЕЙНИМИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ !

о. ГРИГОРІЙ КАНДА

(1893 — 1959)

У безконечній черзі залишають наші ряди видатні громадські діячі, а в тому й численні співтоварищі громадської праці, шкільні товариші та однолітки, що відходять у вічність. Останнім у тій черзі є мій середньошкільний товариш о. Григорій Канда. Його світлій пам'яті присвячую ці рядки.

∴

Покійний о. Григорій Канда народився 5 лютого 1893 р. у селі Мервичах, Жовківського повіту в Галичині. Середню освіту почав в українській гімназії у Львові, а продовжував і закінчив її в Тернополі в українській гімназії. По скінченні середньої школи та по матурі наші шляхи розійшлися. Покійний вступив на теологічний відділ Львівського університету, а закінчив богословські студії у Перемиській Духовній Семінарії. Одружився з панною Оленою Шумською, донькою Юрія і Вікторії з Паньківських. Після духовних свячень о. Гр. Канда був сотрудником у м. Ярославі, у селах Нагірні і Баличі, а від 1922 до 1935 — парохом в Михнівці. На те становище був призначений жукотинським деканом і радником перемиської Консисторії. Від 1935 до 1944 р. був парохом села Лішня біля Дрогобича.

У 1940 р. большевики арештували Покійного. Він просидів у самбірській тюрмі рік. Большевики, відступаючи перед німецькою армією у 1941 р., масово розстрілювали в'язнів. Покійному вдалося чудом вийти із тієї кривавої масакри живим.

Як часи большевицької окупації були страхітливо примарними, так часи німецької окупації були важкими та безвиглядними. У 1944 р. Покійний виїхав з родиною через Карпатську Україну і Словаччину до Німеччини. У 1945 р. став парохом Авфкірху в Баварії, а від 1948 року був парохом Пфорцгайму і деканом вюртемберським для тамошніх скитальських парохій по таборах. У 1949 р. переїхав до ЗДА, де став адміністратором Вілльямставн Сесил (Ню Джерзі) і секретарем Консисторії у Филаделфії. Від 1951 до 1959 р. був парохом Маізевілл (Пенсилвенія). У тому часі був шамокінським деканом і радником Митрополичої Консисторії у Филаделфії. У цій парохії відновив церкву, яку розмалював мистець Петро Андрусів. Під кінець хорував на серце, від чого і помер дня 7-го листопада 1959 р. зовсім ненадійно. Осиротив дружину, доньку та четверо внуків.

∴

Так виглядає короткий життєпис Покійного. На жаль, життя людини такими датами не вичерпується. О. Григорій Канда був священиком і свої духові обов'язки виконував солідно та совісно і за це був відзначуваний. Але Він був і громадянином та вийнятково симпатичною людиною. Всюди, де був, завжди цікавився громадськими питаннями, а на культурно-освітньому полі оживляв і підтягав на кращий культурний рівень читальні „Просвіти", а через працю в кооперативах усяких видів та в кружках „Сільського Господаря" на місцях поширював і поглиблював по наших селах сільсько-господарську та економічну базу під добробут сільського населення.

Ще за середньошкільних часів Покійний живо цікавився українською національною проблематикою, що виявлялось у середньошкільних самоосвітніх гуртках в часі студентських доповідей на ці теми та дискусій після них. Григорій Канда брав завжди у них активну участь та визначався бистротою спостережень і тактом. У зрілому віці Покійний став людиною великої особистої культури, наділеною до того ще й незвичайно присмною вдачею. Це з'єднувало Йому людей. Він був завжди дуже побажаним співрозмовцем у товариському житті, а незалежно від цього і дуже цінним робітником і співробітником у громадському житті.

Як у рідному краю, так і на еміграції Покійний належав до тих, що ніколи не жаліли жертв на загально-національні українські потреби.

Для такої міри громадянина і священика не могла бути байдужою й українська національна політика. В краю Покійний належав до Українського Національно-Демократичного Об'єднання і віддавав йому свого часу поважні прислуги на терені Дрогобиччини.

Нехай же цьому зразковому священикові - громадянинові американська земля буде легкою, а пам'ять про Нього нехай буде вічна.

Василь Мудрий

Д-р ВОЛОДИМИР КУЧЕР

(Посмертна згадка).

З рідних земель наспіла вістка, що 29 серпня ц. р., уснув в Бозі у Львові д-р Володимир Кучер.

Народився він 28 липня 1885 р. у Товстім, Заліщицького повіту, як син Антонія і Марії з Красвських. Після закінчення гімназії в Бучачі, студіював у Львівському і Віденському університетах.

Перед першою світовою війною був учителем української гімназії в Тернополі. З вибухом війни вступив до австрійської армії, але служив не довго, бо в 1915 році вчив в гімназії у Відні. Тоді здобув він ступінь доктора філософії на Віденському університеті. В 1916 р. вернувся в Західню Україну і був учителем українcької гімназії у Львові. В 1918 році був професором українського університету в Кам'янці на Поділлі, а пізніше учителював в гімназії у Львові.

Наукову діяльність в галузі теоретичної фізики зачав 1909 р. як працівник Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка у Львові, в 1919 р. вибрано його дійсним членом цього Товариства.

В 1919 році був членом організаційної комісії по заснуванню українського тайного університету у Львові, в якому був пізніше професором теоретичної фізики і математики.

В 1940 році став завідуючим катедрою фізики у Львівському інституті радянської торгівлі, а від 1944 — до 1956 р. був професором фізики у Львівському торговельно-економічному інституті при державному університеті ім. Івана Франка, та сільсько господарському інституті.

Залишив понад 30 наукових праць. В 1956 р. вийшов на пенсію.

Занедужав в жовтні 1957 р. Від того часу боровся зі смертю, що забрала його в серпні цього року.

Похорон відбувся у Львові 2-го вересня. — За домовиною йшла дружина покійного Антонія, дочка бл. п. о. Левицького, колеги професори, учні та громадянство. Українська молодь явилася масово з вінками, щоб відпровадити на Личаківський цвинтар свого улюбленого професора.

Залишив дружину вдовою, та сина інженера Романа й невістку лікаркою, а в Америці молодшого брата о. Маріяна Кучера, пароха у Белфілд, Північна Дакота.

Спи спокійно на рідній українській землі, наш дорогий брате та стрийку, наша туга несеться за тобою.

Рідна Земля, якій ти був вірним, хай буде тобі легкою!

Ю. Б. К.

Відзначено 20-ліття Федерації Американських Українців в Мишиґені

Дітройт. — Адвокат Іван Панчук, почесний голова Федерації і відомий громадський діяч, і голова Міської Ради, п. Маруся Бек, були головними промовцями під час Ювілейного Вечора, 25-го жовтня ц. р. заслуженої не тільки для Дітройту і стейту Мишиґен Федерації. На цьому вечорі, що його відчинив 1-ий заст. голови п. Теодор Дем'яненко, а яким проводив довголітній і теперішний голова, п. Василь Довгань, з'явилися представники майже всіх організацій і багато гостей з родинами так, що заля Укр. Ам. Осередку була битком заповнена. Після вступної молитви, яку провів о. прот. Лящук, відбулася концертова частина, в якій виступили брати Атаманці, Дмитро й Іван, Ілля Косіковський — сольо і в дуеті з п. Олесею Рихлівською-Вайт — („Запор. за Дунаєм", — все те при фортепіяновім супроводі п-ни Соловій, бандурист Григорій Назаренко з сином Юрком (мабуть наймолодшим у світі бандуристом, що вже й сольо виступає) та танцювальна пара дітей Сенів (Гері і Карен), брат і сестра. Пізніше подано вечерю, а після неї виступили згадані вже вище почесні й інші бесідники.

Адв. Панчук красномовно відтворив важливіші моменти з 20-літньої діяльности Федерації, підкреслюючи особливо її намагання об'єднати сили і засоби української спільноти та для спільних цілей і особливих національних справ. Федерація не тільки стала організаційним центром різних товариств і установ на терені Мишиґену, але своїми ініціятивними заходами міцно причинилась до постання, а через 3 роки до відновлення нечинного в міжчасі УКК на терені ЗДА. Вона дала поштовх до заснування ЗУАДКомітету, та багато посвятила енерґії для рятування скитальців, спровадження Капелі Бандуристів, для влаштовування культурних імпрез тощо. Федерація своєю співпрацею з американськими установами (Комюніті Фонд, Юн. Сервіс Організ., Вор Чест, Комюніті Чест, Червоний Хрест, Інтернешенел Інститут і ін.), як теж безупинним контактом з послами й сенаторами випровадила ім'я українського народу й його справи на ширшу арену. Дітройт завдяки Федерації був якийсь час у багатьох справах передовим містом. Але одно — згадувати минуле і святкувати ювілей, а друге — плянувати майбутнє. Тримаймо наш прапор єдности високо і готуймось до великих свят, зокрема до 100-ліття смерти Шевченка й інших свят та імпрез усенаціонального значення, підтримаймо Фундацію, яка помагала б НТШ і ВУАН, тощо. Дотеперішні результати були великі, а дальші будуть ще більші.

Рясними оплесками подякували учасники Свята колишньому, а тепер почесному, голові п. І. Панчукові (тепер він живе поза Дітройтом) і так само бурхливо й радісно вітала виступ п. Марусі Бек.

Одні працюють для громади — сказала вона на початку, — а інші думають тільки як „поростати салом" тобто багатіти. Другі часто сміються з перших, але „найкраще сміється той хто останній сміється." Бесідниця навела ряд імен з історії людства, над якими думками чи ділами їх сучасники глумились, а які для поступу й цивілізації мають великі заслуги. Сміялись колись і з основоположників нашої Федерації. А сьогодні приємно поглянути на жниво 20-літньої праці. Дякує трудівникам і пригадує громаді, що коли є в неї віра в свої сили і нерозривне бажання гарячого чину, то на шляхах щезнуть усі труднощі. Праця Федерації мусить продовжуватись у згоді і в єдності. Тоді жниво її буде ще більше.

В дальшій черзі, після відчитання письмових привітів, виступали один за одним представники різних організацій, вітаючи Федерацію в її 20-літті. Д-р Квітковський підкреслив при цьому, що свято Мазепи виявило теоретичне тільки об'єднання в Відділі УКК місцевих організацій, а треба, щоб воно було дійсне. Катерина Хом'як (СУА) добачує від деякого часу занепад у Дітройті, що є сумним явищем. Ірина Козаченко (СУА, 23 Відд.) привітала особливо п. Ясінську, кол. секретарку Федерації і з гумором відзначила ролю у Федерації українського жіноцтва, зокрема працю в Американськім Червонім Хресті, де досі прапор стоїть разом з іншими. Надя Вікар вітала від „Просвіти", п. Грицай від 175 Відд. УНСоюзу, п. Кос від Золотого Хреста, ген. М. Крат від ОбВУА (комбатантів). Інж. В. Несторович, який зложив привіти від Кред. С-ки „Самопоміч", Літ.-Мист. Клюбу і місцевої української газети м. ін. опрокинув думку багатьох „старих іміґрантів", що їх роля ніби то вже покінчена. Ми сильні — коли ми разом. Між промовами відчитувано наспіваючі дальші привіти, яких набралось чимало. Свято виявило високу оцінку громадянством діяльности Федерації Американських Українців Мишиґену, яка під час війни була одинокою тут нашою установою, що підкреслив при відкритті Свята п. Дем'яненко.

В місцевій Укр. Газеті появилась довша стаття, в якій секретар проф. Гайда обговорив багатогранну працю і заслуги Федерації.

В. Н.

Нові успіхи Алекса Бережного

Недавно Алекс Бережний, керівник еспансько - українського ансамблю, дав три успішних концерти у Филаделфії.

18-го жовтня він виступив перед українцями у Горожанському Клюбі. Переповнена заля зустріла його виступ оваціями. Програма була різноманітна. Крім еспанських танків і пісень були включені українські пісні і танки, а також один символічний американський танок, в якому відображена тяжка праця мозолистих рук. Складаючи цю програму, Алекс, очевидно, мав на меті доказати глядачам, що не лише еспанські танки, які славляться у світі своєю незвичайною темпераментністю й красою, але також українські, американські й інші мають своєрідну красу й темперамент. Тому не дивно, що глядачі в однаковій мірі нагороджували оплесками вишколених виконавців, а самого Алекса як і заслужену українську співачку Наталію Андрусів оваціями. Концерт був веселий, змістовний і дійсно темпераментний. Смуткові не було місця ні в залі, ні на сцені. Кажуть бувальці, що такої кількости людей і такого успіху не мала досі жадна імпреза. Тому й не дивно, що ім'я молодого танцюриста не сходить із уст филаделфійських українців, а особливо молоді.

20-го жовтня він був запрошений виступити на американському Святі Вчителя. У переповненій по береги залі Линджеблек Гайскулу Алекса захоплено вітали американські вчителі й студенти. На другий день американська газета вмістила гарну статтю і фото нашого артиста.

27-го жовтня Алекс виступив з повним ансамблем перед студентами, учителями, представниками відділу освіти, жіночими та церковними організаціями великого американського сиротинця Шаллкрос скул. Тепло приймали й вітали Алекса і його ансамбль. Майстром церемонії була пресова референтка ансамблю, визначна американська громадська діячка на жіночій і церковній ниві, панна Мері Вустер. Вона вміло пояснювала кожну точку програми, а коли підійшла до українських танків, вона сказала, що прекрасні українські танки ансамбль виконує з таким же успіхом як і еспанські, бо сам керівник еспанського ансамблю є українець. Заля вибухла оплесками. Мері Вустер потім звернулася до студентів із запитанням, чи вони знають щось про Україну. Із залі поступили відповіді: „Це є Раша". — 25 хвилин Мері Вустер говорила присутнім про Україну і її нарід. А потім на сцені появився „жартівливий гопак" і Коломийка. Заля вибухла оплесками захоплення.

Перший раз в ансамблі Алекса Бережного виступила в прекрасному гуцульському строї молода вправна українська танцюристка Надя Желихівська, яка з небуденною майстерністю виконала український танок „Коломийка". Її зустрінули оваціями. Після закінчення концерту редактор газети — „Френкфорд Таймс" разом з іншими представниками преси й інших організацій оглянули еспанські й українські строї й висловили признання й подяку за високомистецьку імпрезу. Від всякої винагороди Алекс відмовився. Зате на другий день він отримав подяки від високих осіб відділу освіти, жіночих, церковних та добродійних організацій а також були вміщені дуже прихильні статті у американських газетах.

Так молодий, талановитий танцюрист українець Алекс Бережний пробиває собі вікно в світ.

Д. М.

М. Новак

Дещо про Олену Задорожну

(Напередодні її турне з самостійними концертами по Америці)

Українці з нової еміґрації знають Олену Задорожну з німецьких таборів, де вона виступала як солістка (драматичне сопрано) на концертах та в оперетах і операх, і то не тільки в українських, але в німецьких.

Кар'єру солістки Олена започаткувала ще в Україні. І, як говорила вона мені, то її лірично - драматичне сопрано проявилося в неї в часи воєнної заверюхи. Страхіття війни вплинули на душу молоденької дівчини так сильно, що вона ще в Україні (вже під німцями) стала широковідомою солісткою таких українських пісень, які оспівували недолю українського народу.

Олена думає, що німці вивезли її з України тільки тому, що вона піснями оплакула недолю свого Народу. Найбільше ґестапівців дратувало, коли вона співала українську пісню „Мені однаково" (слова Т. Шевченка), а оплескам та сльозам в слухачів не було кінця — багато разів приходилось її повторювати ту саму пісню по кілька разів.

З Европи Олена з родиною приїхала до Америки до Сан Франсіско. З нею приїхав й її професор співу — баритон В. Чайківський. Еміґраційні умовини та мала кількість українців в Сан Франсіско не могли достатньо сприяти „виходові в світ" артистів. — „Дайте нагоду поспівати, бо луснемо з розпачі", — писав до мене проф. В. Чайківський з Сан Франсіско до Лос Анджелес тому десять років. — „Вітаємо і дуже радіємо вашою посвятою, але ми тут також невеличка громада, не зможемо вас винагородити за вашу працю, заплатити ваші подорожі", — відписав я професорові.

І таки запросили ми до нашої громади тих соловейків — Олену і професора. Запросили на свято Т. Шевченка. Зробили відповідну рекляму, найняли велику залю. І відбулося це свято величаво. Людей повна заля, бо прийшли й такі, яких іншими учасниками сцени не притягнеш. Наші мистці не показувалися для дешевого ефекту, а показали на сцені дійсне мистецтво. Їхні соля та дуети були такі богаті чуттям, що здавалося, що самий геній Шевченко промовляє з їхніх уст. І було більше таких національних свят в нашій громаді з їхньою участю на сцені. І все було повно людей і все люди виходили з них з насолодою.

І тільки один раз, вдалося мені впросити їх, щоб прийняли гроші за витрати на подорожі. А ті подорожі все були тільки „автобусами", щоб як найдешевше приїхати впродовж дванадцятох годин.

Та, як каже пословиця, — „немає такого зла на світі, щоб на добро не вийшло", — наша Олена Задорожна дістала деякі запрошення від американських музичних кол на свої самостійні концерти по Америці, з якими поїде в лютім 1960 року.

Її репертуар для американської публіки буде: шість українських пісень, 4 перекладені на укр. мову (проф. В. Чайківським) інших народів та декілька співатиме і чужими мовами, включно з одною по-англійськи. Отже її репертуар для американців, як бачимо, буде на 75% український. Це також цікаве для нас, що американці вибрали собі її до її репертуару аж шість українських пісень, крім чотирьох інших народів перекладені на українську мову. Між українськими піснями є улюблена Олени українська пісня — „Мені однаково".

Та Олена мріє також про свої концерти для української публіки — вона бажала б дати свої концерти по більших українських осередках, на бажання українських центральних організацій. Олена не ставить ніяких спеціяльних умов, не думає тільки про прибутки з концертів, а бажала б допомогти своїми концертами й українській справі. Отже слово матимуть в тій справі наші центральні організації, як до тієї справи підійти. Може УККА зацікавиться такою справою? — зокрема тепер, коли так дуже потрібно йому допомоги.

Перший її концерт відбувся в м. Лос Анджелес — в найславнішому готелі — „Білтмор" в суботу 28 листопада.

По всякі інформації у вище згаданій справі (турне Олени) прошу вдаватися на адресу:

M. NOVAK
1811 Effie Street
Los Angeles 26, Calif.
No. 4-3640

Филаделфійський „Тризуб" у власному домі

УСТ „Тризуб" завершує цього року 10-ліття своєї спортової діяльности. За той час він з маленького провінційного клюбу став одним з найкращих спортових клюбів американської екстракляси, посідачем мандрівної чаші „Дейвиса" та кандидатом на першуна в копаному м'ячі. І сьогодні, хто слідкує за спортовими звідомленнями в пресі, не може не запримітити цього факту, що филаделфійський „Тризуб" іде від перемоги до перемоги та пнеться постійно вгору по щаблях табелі мистецьких змагань американської Ліґи копаного м'яча.

В слід за тим американська преса присвячує змаганням „Тризуба" що раз більше місця в колах своїх читачів, виконуючи одночасно велику пропаґандивну роботу для українського імени. З прийняттям „Тризуба" до американської футбольної екстракляси „Тризуб" ввійшов в новий етап своєї діяльности, що вимагає іншого складу людей в його проводі, більшої напруги його змагунів та сильнішої побудови його фінансів.

Практика в Америці показала, що фінансово найсильнішими є ті спортові товариства, що мають власні клюби. І тому, ідучи, утертими вже слідами, симпатики та прихильники „Тризуба" рішили в його 10-ліття придбати йому такий клюб, що одночасно став би його домівкою і його головною кватирою.

Такий об'єкт з готовим вже клюбом підшукано і 3-го листопада завершено акт купна. Того історичного для „Тризуба" діла довершило несповна 100 його симпатиків, що зложили на так званий „давн" 10,000 тисяч долярів в формі 4%-их зворотних, 100-долярових позичок. Відрадною сторінкою цього купна є те, що цей об'єкт, який коштує лише 35,000 долярів, є положений при одній з найкращих вулиць Филаделфії (4930-32 Н. Брод) та в одній з найкращих його дільниць (Лоґен). Згаданий об'єкт своєю величиною та догідним положенням має усі дані стати не тільки спортовим, але теж товариським осередком цілої української Филаделфії.

Тієї самої думки були майже усі відвідувачі ново-відчиненого клюбу, яких число перейшло вже 500 осіб, але всі вони ствердили однозгідно потребу кращого устаткування клюбу та певних його будівельних адаптацій. На перший вогонь має піти викінчення широкої та просторої пивниці, що має стати домено спортового нарибку „Тризуба", що досі скитається по вулицях. Цю пивницю з двома окремими входами проєктується переробити на модерну спортову залю, в якій українська спортова молодь перебувала б свойому власному гурті та найшла б в довгих зимових та осінніх вечорах цю розвагу, якої їй досі бракувало. Велика бекетова заля в цьому об'єкті, що може помістити 200 осіб, вимагає устаткування в формі столів та крісел, щоб її можна було повністю використовувати на товариські зустрічі та імпрези. Крім цього цей об'єкт має просторий другий поверх, який проєктується перебудувати на 6 великих кімнат з окремими входами, де могло б найти приміщення з десяток українських товариств. Є теж думки, чи не слід було б використати фронтове положення об'єкту при головній вулиці та не добудувати від вулиці прибудівки, яку можна б використати на малий банковий льокаль, або крамницю, що приносила б до 200 долярів місячного чиншу.

Але усі ті пляни та задуми, які управа клюбу має намір ступнево реалізувати, розбиваються о брак грошей. А ті гроші є покищо в кишенях двох тисяч „тризубівських" симпатиків, що постійно приходять на його змагання і оплескують або критикують гру. Перша сотка прихильників „Тризуба" купила йому доходовий дім, тепер черга на другу сотню, що має допомогти йому той дім устаткувати та пристосувати до його потреб. Вірю, що на цю другу сотню правдивих „тризубівців" не треба буде довго чекати!

Лев Яцкевич.

З ЖИТТЯ ШИКАҐО І ІЛЛИНОЙ

Врочиста промоція д-ра Мирослава Сімовича

Відомий і заслужений громадянин д-р Мирослав Сімович отримав Почесний Докторат Філософії від Українського Вільного Університету в Мюнхені за визначну культурну і громадську працю. Промоція на почесного доктора відбулася 25-го жовтня в Авдиторії Школи св. Николая в приявності численної публіки, рідні, знайомих, приятелів, співробівників праці на професійному і громадському полі. Акту промоції довершили з уповноваження Українського Вільного Університету, професор д-р Роман Смаль-Стоцький, з Маркет Університету, голова НТШ., д-р Ілля Витанович, д-р Віктор Доманицький (Міннеаполіс) та д-р Іван Задорожний з Університету Висконсин.

Д-р М.Симинович — що працює на терені Шикаґо як лікар від першої світової війни, був і є активний на різних ділянках громадсько-політичного та культурного життя не тільки Шиказької Громади, але цілої нашої спільноти в ЗДА. Крім своєї праці не жаліє свойого гроша на різні народні цілі. Після першої і другої війни очолював гетьманський рух, підтримує матеріяльно пресу, є основником і одним із організаторів Українського Конґресового Комітету Америки, а під теперішню пору є членом Ширшої Ради УККА. Є заступником президента Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо. Завдяки його княжому дарові повстала важна культурна установа в Шикаґо — Український Музей, що після злуки з Музеєм в Онтаріо, — Каліфорнія, став загально-національною установою. Є побіч, очевидно, членства у американських лікарських організацій, співосновником Українського Лікарського Т-ва в Америці, якого Відділ в Шикаґо тепер очолює.

Доклад п-ва Русових з Монтреалю

На запрошення 8-го Відділу ООЧСУ в Шикаґо прибули до Шикаґо з докладами про Гетьмана Івана Мазепу — проф. Юрій Русов і його дружина мґр. Наталія Геркен-Русова.

Доповідь проф. Ю. Русова на тему — „Мазепа — велика постать у нашій визвольній боротьбі з Московщиною" та п-ні мґр. Наталії Геркен-Русов про „Визначні жінки в політичній праці Мазепи" — роз'яснили багато з життя гетьмана, що її різні національні вороги на протязі довшого часу старалися притемнити і компромітувати на всі лади.

Фільм Капелі Бандуристів

Фільм Капелі Бандуристів з Дітройту на тему її минулорічної поїздки по різних містах Західньої Европи виконаний в кольорах в живій, інтересній формі, притягнув численну шикаську публіку до Авдиторії Шопена в неділю, 8 листопада, не зважаючи на те, що весною цього року Шикаґо мало нагоду під час трьох подібних сеансів його оглядати. Були й такі, що вже тоді мали нагоду його особисто бачити, що одначе не перешкодило їм прийти щераз. Цей фільм в міжчасі пересшов деяку перерібку, скорочення деяких сцен і на тому тільки зискав. Передтим, в суботу, був висвітлений цей фільм в залі СУМА на т. зв. Далекому Півдні Шикаґо.

Померли Роза Сидорик і Григорій Білецький

З рядів досвідчених працівників на суспільно-громадському полі смерть забрала громадську діячку — бл. п. Розу Сидорик, що померла 8 жовтня. Покійна, уроджена Добрян під Стриєм, прибула до Шикаґо після першої світової війни в 1921 році. Вона вибилася в праці в Союзі Українок Америки, була членом Головної Управи СУА у Филаделфії, як референтка Суспільної Опіки Централі. Хоч недуга вже мучила її від довшого часу, ще тиждень перед смертю святкувала разом з організованим жіноцтвом і цілою Громадою 10-літній Ювілей свойого 22-го Від. СУА.

Про відхід ще одного громадянина слід згадати — а це Григорій Білецький помер в 61-році життя 29 вересня. Як молодий юнак вступив в ряди УГАрмії в 1918 році і брав участь у Визвольних Змаганнях. Під час польської окупації Галичини в перших роках був кількакратно арештований під замітом приналежности до УВА в рідному місті Калуші. В 1926 році еміґрував до Шикаґо, де тяжкою працею придбав гарне майно.

З акції Допомогової Комісії Ліґи АУП

Допомогова Комісія Ліґи АУП продовжувала допомогову акцію для найбільш потребуючих скитальців в Европі. Збирається одіж, білля, обуву в доброму стані до Ліґи АУП при 841 Н. Вестерн Евню, а звідтіль висилається до Польщі, Австрії, Юґославії і інших країн.

Працю над сортуванням та опакуванням перевела п-ні М. Романченко, кол. акторка Театру ім Садовського.

Допомогову Комісію Ліґи АУП очолює від кількох років д-р вет. Володимир Помірко.

Народний Фонд УККА

В парі з посиленою діяльністю Українського Конґресового Комітету Америки в цьому році — зросли і матеріяльні видатки УККА, підтримувані Народним Фондом. Тому йдучи за закликом Централі УККА, Ліґа Американців Українського Походження рішила посилити акцію збіки національного датку на Народний Фонд, щоб ця корисна праця не підупала із-за браку фондів. На заклик Комісії Народного Фонду при Лізі АУП зголосилося з різних організацій деяка кількість нових збірщиків, що прийшли на підмогу дотеперішнім. Можливо, що в цьому році, в обличчі тієї величезної праці, що її виконав Український Конґресовий Комітет, і що її ще має в пляні виконати, зрозуміють цей обов'язок всі. Та є й такі, що самі добровільно зголошують підвишку мінімального національного датку з 10-ох долярів на 15, або більше, бо зарібки подвоїлися, а доляр впав.

Поїздки бюджетового директора УККА у справі Народного Фонду

Для переведення ударної кампанії збірки Народного Фонду — п. Іван Дужанський, президент Ліґи АУП як бюджетовий директор УККА Централі, відбув літом, восени ряд поїздок до різних стейтів в ЗДА — Каліфорнії, Аризона, Огайо, Висконзин та інших, де обговорив скріплення кампанії за національним датком. У вислідi зорганізовано окремі Комісії Народного Фонду. Треба сподіватися, що скоординована праця принесе свої овочі у виді збільшення збірки національного фонду і рівномірне розложення пожертв на ту ціль на наше громадянство. Треба підкреслити, що п. І. Дужанський відбув ці поїздки на власний кошт, витрачуючи не тільки свій дорогий час, але і гроші.

Нові бизнеси

Обсервуючи появу на терені Шикаґо й околиці щораз то більше нових підприємств-бизнесів різного роду і величини, слід ствердити, що майже без вийнятку їх повстання — це вияв приватної ініціятиви і капіталу, більшого або меншого, що зродився з тяжкої праці і вийнятковоі ощадности наших людей. Український підприємець чи купець проявив і проявляє відважну ініціятиву у різнородних ділянках торгівлі і промислу. Побіч найчисленніших приватних харчових крамниць, з яких деякі, як прим. родини Винниченків - Загородних чи найновіший Березецьких не потребують соромитися перед великими крамницями „ПА" чи Нешенел, майже кожна ділянка є вже заступлена: від торгівлі ґалянтерійними товарами, обувою, книжками, пластинками, ґазоліною, м'ясними виробами, аж до аптик, торгівлі автами і т д. Окрема, досить численна заступлена ділянка — це таверни, ресторани.

З фінансових інституцій

Шикаґовський „Тризуб" — „Трайдент" Щадничо-Позичкова Спілка перейшов у свойому розвитку останньо 16-мільйоново-доляровий поріг. Він підвищив свою процентову ставку від вкладів з 4-ох до 4.5 відсотка і є надія на його дальший розвиток.

В Шикаґо діє ще Федеральна Каса „Самопомочі" Але це тільки краплина в морі тих заощаджувань грошей, що їх складають по різних банках і касах.

В. Н.

РІЗДВО НАБЛИЖАЄТЬСЯ

Від 1955 року існує при Українській Вільній Академії Наук в ЗДА Комісія для допомоги старшим та хворим науковцям — залишенцям у Европі та їх родинам. Належна підтримка їх є справою не тільки фінансового характеру. Вона являється також великої ваги моральним чинником, що підтримує на дусі наших заслужених вчених, які знаходяться в невідрадному стані.

Нові центри українського життя на еміграції, які розвинулися на американському континенті, заслужено притягають до себе увагу тих членів української суспільности, яким судилося осісти з тих чи інших причин поза тереном Америки.

Наші старші науковці в Европі особисто гостро відчувають свою відірваність від кипучих центрів українського життя, не завжди маючи змогу слідкувати за ним навіть по сторінках газет через брак коштів для їх передплати. Тут на місці було б згадати про те, яке велике діло моральної підтримки могли б зробити редакції наших провідних газет у ЗДА, якби виділити невелику кількість безкоштовних примірників своїх газет для пересилки їх до Европи на адреси науковців-залишенців.

Переважна більшість наших старших науковців перебуває в старечих домах у Німеччині, Франції, Австрії та Італії. Навіть скромні подарунки у вигляді 10-20 долярів справлять там велику радість.

Наближається час Різдвяних Свят, коли особливо треба було б зацікавитися нашими старшими вченими в Европі та їх родинами. Саме тепер є найвищий час організувати пересилку хоча би і невеличких грошових сум як різдвяні подарунки. Ця справа не вимагає великих коштів, лише кілька долярів переслати до Европи прикрасять Різдвяні Свята в умовах старечого дому.

Збірки, що їх дотепер переводила Комісія для допомоги поступали в Допомоговий фонд при УВАН в ЗДА імени старшим та хворим науковцям в Европі та їх родинам Д. І. Дорошенка. Цей фонд розподілялися поміж кандидатами на допомогу відповідно до їх матеріяльного становища, стану здоров'я та інших моментів. Фонд цей розпоряджає невеликими грошовими сумами, які висилалися як правило перед Різдвяними і Великодніми Святами, а також на протязі року у випадках конечної потреби.

На цей раз, крім систематичних збірок, комісія започатковує серію вечорів (концертів, тощо) з добродійною метою, дохід із яких повністю поступав би до фонду ім. Д. І. Дорошенка.

Перший такий вечір має відбутися у ближчому часі. В програмі вечора концерт, на участь в якому дали свою ласкаву згоду видатні артисти музично-вокального циклю (за абеткою) Вп. пп. Аліса Бучинська, Вадим Кіпа, Ганна Шерей, акомпаніювати погодилася Евгенія Чапельська. Своїми мистецькими виступами вони вносять свою цінну пожертву для наших старших вчених в Европі. Складаємо їм за це щиру подяку.

Просимо українське громадянство Ню Йорку і ближчих околиць щиро відгукнутися на цей заклик, відвідати концерт і тим спричинитися до підсилення допомогового фонду.

Повідомлення про концерт будуть вміщені у ближчих числах „Свободи".

Комісія для допомоги науковцям при УВАН у ЗДА

● **Джетовий літак** морської фльоти Ф-4-2- Фантон II встановив новий рекорд висоти, піднявшись на 98,560 стіп. Він вилетів із бази Едвардс в Каліфорнії, а пілотував ним комодор Лоренс Е. Флінт. Попередній світовий рекорд (94,658 стіп) встановив був совєтський летун В. С. Ілюшін.

● **Державна рада** в справах наукової політики в Англії рекомендує англійському урядові стати осторонь совєтсько-американськихх перегонів у дослідженні міжплянетних просторів, бо це, мовляв, занадто коштовна для Англії справа.

Оркестра „Дніпро"

(З життя і праці оркестральної ланки „Дніпро" при Осередку ім. Київ в Дітройті)

20-го лютого 1955 року зорганізовано оркестру „Дніпро" при Осередку СУМА ім. Київ. На сходинах Осередку по ширших дискусіях винесено рішення, що духова оркестра потрібна як нова ланка, яка дасть користь Осередкові, як у внутрішній, так і в зовнішній праці. Перші організатори Г. Королишин та І. Терлецький добре здавали собі справу, що це є тяжке діло, хоч би набір людей до оркестри. Друга справа, що на закуп інструментів потрібні великі кошти, яких Осередок не мав. Тому, тодішня Управа під головуванням д-ра Л. Футала, разом з першими організаторами, винесла рішення, щоб кожний член, який вступає до оркестри, вплатив по 100 долярів на купно інструменту, а решту коштів покриє Осередок.

Спочатку оркестра складалася з 16-ох членів. Головою Першої Управи був друг Г. Королишин, а першим диригентом — проф. В. Вірстюк.

По вісьмох тяжких місяцях, в 1955 році оркестра „Дніпро" виступала на святі 1-го листопада в Дітройті. Це був перший успіх нашого Осередку з його новою ланкою. Присутнє на тому святі українське громадянство дало повну моральну піддержку та признання нашій наполегливій праці в розбудові музично-мистецької ділянки. Вже на кінець першого року існування оркестри мала вона 26 членів.

З початком другого року оркестрою керував д-р Б. Кушнір. Як керівник, диригент і викладач працює він в оркестрі по сьогоднішній день.

Тепер оркестра охоплює 43-ох учасників — юних сумівців і дорослих членів СУМА. Майно „Дніпра" становить понад 7,000 долярів. За чотири з половиною роки свого існування оркестра дала десятки самостійних виступів на різного роду святах та імпрезах — сумівських здвигах, академіях, річницях та ін. — в Дітройті й інших містах ЗДА і Канади.

Сьогодні оркестра „Дніпро" — одна з найперших ланок мистецького характеру на терені Метрополії Дітройту і її осяги треба завдячувати передусім д-р Б. Кушніреві.

Два роки головою Управи оркестри був друг Г. Курилів, а цього року є ним друг І. Демчина, який направду посвятився цій справі. Разом з нашим славним диригентом д-р Б. Кушніром дбає він про найкращий розвиток оркестри. 31-го жовтня 1959 року на ширших сходинах членів „Дніпра" рішено розпочати підготову до роз'їздових самостійних концертів по містах Америки та Канади, де є більші скупчення українського громадянства. Цією справою займається тепер Управа оркестри разом з Управою Осередку СУМА ім. Київ.

Ми переконані, що ці гостинні концерти матимуть успіх і українське громадянство своєю численною приявністю дасть нам моральну підтримку.

Г. Королишин

Сумівська оркестра „Дніпро" при Осередку СУМА ім. Київ у Дітройті із своїм диригентом д-ром Б. Кушніром під час Мазепинського Свята.

Конференція СУСТА і треті Студійні Дні в Балтиморі

7-го листопада ц. р. в Балтіморі відбулася чергова Конференція Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), присвячена зовнішній діяльності українського студентства і міжнародному студентськ. рухові. Конференцію підготовила й перевела Управа СУСТА, а її господарем була місцева студентська клітина — УСГ Балтімор.

На Конференції виголошено три доповіді. Першу доповідь виголосив Зенон Кравець (УСГ, Ню Йорк) на тему „Зовнішня діяльність українського студентства до другої світової війни"; другу — Михайло Почтар (УСГ, Нюарк) на тему „Зовнішна діяльність українського студентства після другої світової війни" і третю — Володимир Прибила (УСГ, Сиракюзи) на тему „Українське студентство і міжнародний студентський рух".

Панель „Міжнародна Репрезентація Українського Студентства", який мав відбутися між представниками СУСТА і СУСК, розширено до ширшої дискусії на тему зовнішньої діяльности українського студентства, в якій брали участь, крім членів Управи СУСТА і СУСК, також присутні на Конференції студенти.

Конференцію проводили члени Управи СУСТА в складі: Константин Савчук, Юрій Галущинський і Оксана Пісецька. Учасників Конференції фільмовано місцевою телевізійною студією.

На другий день, 8-го листопада, в Балтіморі відбулися Треті Студійні Дні на загальну тему „Україна і питання коекзистенції". Студійні Дні підготовив Організаційний Комітет, складений з членів УСГ, Балтімор, який очолила Марта Пісецька.

В програмі „Днів" виголошено три доповіді: 1) „Правний і політичний статус сучасної України" — Константин Савчук (УСГ, Ню Йорк); 2) „Концепція коекзистенції" — Хризант Макарушка (УСГ, Сиракюзи); 3) „Сучасна Україна в співвідносинах між двомо світами" — Теодосій Онуферко (УСГ, Филаделфія).

Третіми Студійними Днями керувала ділова Президія під головством Осипа Зінкевича. До почесної Президії покликано інж. Яра Гладкого від Пласту, Константина Савчука, президента СУСТА, Павла Дорожинського, президента Ідеологічного Т-ва Зарево" та Степана Хемича, президента ФКУ.

Чисельна участь студентства і старшого громадянства на обидвох студентських імпрезах запевнила їм повний успіх.

К. С.

● **Західньо-німецька парляментарна військова комісія** затвердила закуп в Америці неозначеної ближче кількости керованих ракет на суму $114,-290,000 і 364 бомбардувальників на суму $595,000,000.

● **У Східній Німеччині** „звичщено" посадника Ляйпціґу Ериста Уліха, який за вісім років урядування не спромігся промисловою продукцією того міста задовольнити московських зверхників.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 9.

І. Харковський, Торонто	$ 10.00	І. Кінах, Рувленд	2.00
В. Джус, Томпсон	10.00	Ю. Козьол, Бруклин	2.00
В. Гірняк, Торонто	10.00	А. Іванічка, Гадлей	2.00
Прот. М. Антохій,		Р. Рибак, Ст. Пол	2.00
Міннеаполіс	6.75	Д-р І. Рижій, Хагрін Фолс	2.00
Д-р П. Сениця, Шикаго	5.00	З. Лукіянович, Филаделфія	2.00
І. Гулей, Бруклин	5,00	А. Котик, Ню Брітейн	2.00
Д-р Б. О. Шебунчак,		П. Гнатів, Ню Йорк	2.00
Блумфілд	5.00	І. Крочак, Ню Йорк	2.00
М. Дзядик, Глестонбурі	5.00	О. Поповський, Когоес	2.00
Н. Шиманський, Клівленд	5.00	С. М. Демидчук, Бруклин	2.00
Л. Пехак, Рачестер	5.00	І. Хромишин, Бруклин	1.20
М. Лошкевич, Рачестер	5.00	П. Яцишин, Филаделфія	1,00
П. Москаль, Спрінг Валей	5.00	А. Сава, Прейр де Чіен	1,00
М. Андрусевич, Дірборн	5.00	М. Мостовий, Торонто	1.00
Л. Сліцький, Вілмінгон	5.00	С. Н. Коцибала, Йонкерс	1,00
В. Галай, Ню Брасвик	5.00	А. Нарогович, Тейлор	1.00
Н. Сідловський, Фила.	5.00	І. Вах, Боффало	1,00
А. Войтихівський, Клівленд	5,00	О. Фірчук, Асторія	1.00
Е. Савчин, Шикаго	5,00	І. Чупрун, Тейлор	'.00
С. Задорожний, Пасейк	4,00	П. Романишин, Елмайра	1.00
А. Королик, Говвел	3.00	Г. Мирошниченко, Ню Йорк	1.00
А. Клименко, Рачестер	3.00	І. Пашкевич, Филаделфія	1,00
І. Бараник, Баскінг Рідж	3,00	І. Белей, Филаделфія	1.00
В. Приходько, Ню Йорк	3,00	В. Федірко, Олифант	1.00
В. Мисик, Бруклин	3.00	П. Головатий, Шикаго	1.00
А. Іванів, Рачестер	2,00	І. Кузьменко, Филаделфія	1,00
А. Обуховський, Трентон	2,00	Н. Галатин, Вайтфілд	1.00
Ю. Корбило, Вудсайд	2,00	В. Яремчук, Мілвокі	1.00
Н. Бронецький, Монровіл	2.00	Т. Юрчак, Салем	1.00
М. Дрозд, Питсбург	2,00	В. Герич, Квінс Віледж	1 00
В. Кухта, Парма	2,00	С. Абрам, Филаделфія	1.00
Н. Вацаль, Вунсакет	2,00	М. Цьок, Лінден	1.00
М. Коваль, Дітройт	2.00	М. Романчук, Стайвезант	1.00
В. Білик, Дірборн	2,00	М. Куць, Клівленд	1,00
Л. Панацний, Гартфорд	2,00	З. Венгринович, Ню Йорк	1.00
Т. Бек, Енн Арбор	2,00	о. В. Коваленко, Майнерсвіл	1,00
М. Бузяк, Невінгтон	2,00	Л. Демчук, Норттемптон	1,00
М. Корнова, Толідо	2,00	П. Ярема, Канзас Сіті	1,00
П. Мазар, Шикаго	2,00	А. Возьний, Филаделфія	1.00
Н. Греськів, Міннеаполіс	2,00	В. Біляньский, Честер	1.00
І. Скакун, Фріголд	2.00	М. Дорош, Рачестер	1.00
І. Кузь, Пасейк	2.00	Б. Волинець, Клівленд	1,00
М. Спяк, Трой	2,00	Л. Котович, „	1,00
І. Демчук, Форест Гілс	2,00	К. Сіка, „	1,00
О. Палій, Норттемптон	2.00	С. Гнатишин, Ню Йорк	1.00
Т. Опарик, Озон Парк	2,00	Г. Войтечко, Вілмінгтон	1.00
Б. Гурко, Луїсвіл	2,00	Л. Марків, Ню Гейвен	1.00
М. Лозинський, Бостон	2,00	Ф. Скібінський, Пібоді	1,00
А. Трусяк, Шикаго	2,00	М. Смага, Шикаго	1.00
В. Зазуля, Лапір	2,00	Г. Бобовник, Горнел	1.00
М. Бак, Клівленд	2,00	М. Вовк-Урбан, Фила.	1,00
І. Дутко, Бруклин	2,00	С. Галенцук, Клівленд	1,00
Л. Бобак, Росфорд	2.00	В. Супрун, Лорейн	1.00
М. Отиснович, Асторія	2,00	М. Чубко, Томастон	1.00
А. Герик, Торонто	2,00	В. Сверида, Рачестер	1.00
С. Карп, Бетлегем	2,00	О. Кабуз, Шикаго	1,00
В. Білинський, Вашингтон	2.00	П. Гричук, Менвіл	1.00
І. Слука, Джерзі Сіті	2,00		
І. Кулина, Шикаго	2,00	Разом	$ 270.95
Л. Фесолович, Тейлор	2,00	Раніше проголошено	$ 2,255.55
А. Гнатів, Мідлтавн	2.00		
Т. Гуль, Стейтен Айленд	2,00		
Ю. Михуда, Червіл	2,00	Разом . . .	$ 2,526.50

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Увага! ФИЛАДЕЛФІЯ! Увага!

ВІДДІЛ ДЕМОКРАТИЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО КООРДИНАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ У ФИЛАДЕЛФІЇ

запрошує —

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО МІСТА й ОКОЛИЦЬ

на

ПОЛІТИЧНИЙ ФОРУМ

що відбудеться

в суботу, 19-го грудня 1959 р.

в залі Пласту — вул. Френклін, ч. 827

Тема до обговорення:

„Америка і світ після відвидин Хрущова"

Учасники форуму:

проф. **ЛЕВ ШАНКОВСЬКИЙ**
доктор **ІВАН ЛИСЯК-РУДНИЦЬКИЙ**
редактор **ІВАН КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ**
редактор **МИКОЛА СТЕПАНЕНКО**

Пластова Станиця — Дітройт, Миш.

саме видала на закінчення ювілею десятиріччя свого існування

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

- 7 аркушів друку
- великий формат 7.5 × 10 інч.
- добрий крейдяний папір
- понад сто фотографій
- мистецька обгортка Юрія Козака
- ціна тільки $ 2.00

ЗІ ЗМІСТУ:

Привіти
Слово Станичних
М. Рідна: Десять років тому (спомин)
Е. Кульчицький-Гут: Роки говорять (з історії Станиці)
Хроніка Станиці, 1949-1959
Ф. Любінецька: Дух змагу
Л. Гевко: Погляд у майбутнє
І. Гайда: Батьки і Пласт
Грамоти вдячности і признання
Станична готовість

Ювілейний Альманах Пластової Станиці в Дітройті, Миш.

— це цінний причинок до історії Українського Пласту в останньому десятиріччі його існування;
— це типовий образ Організації, росту й змагань Пласту на нових теренах нашого поселення;
— це свідоцтво взаємин і співпраці Пласту з українською громадою і її великої допомоги Пластові;
— це доказ живучости пластової ідеї та актуальности пластового виховання в сьогоднішній добі;
— це приклад, заохота й джерело ідей для праці інших пластових Осередків;
— це важливий документ для кожного, хто цікавиться вихованням української молоді.

Замовлення надсилати разом з належною сумою ($ 2.00 за примірник) на адресу:

Mr. I. LOTOCKY c/o "SELFRELIANCE"
11838 Jos. Campau Avenue — Detroit 12. Mich.

Український Народний Дім в Пассейку відновляє діяльність

УНДім, який міститься при 237 Гови Еве., є одним із перших, який по приїзді першої еміграції в 1900-их роках, розвинув широку працю на всіх ділянках українського життя. УНДім був знаний зі своєї духової оркестри, національних танків, протестів і маніфестацій. Та з часом люди постарілися та припинилася їхня громадська праця. Але осталася мала горстка старших імігрантів. УНДім існує і в міру можливостей веде працю разом з молодшими імігрантами та улаштовує для своїх членів і симпатиків святочні сходини, концерти, забави і товариські зустрічі.

29-го листопада власними силами улаштовано святочні сходини, призначені двом великим річницям з української історії, а саме 300-ліття перемоги І. Виговського під Конотопом і 250-ту річницю Визвольного Виступу Гетьмана І. Мазепи проти Москви. Святочні сходини відкрив секретар УНДому п. Я. Петрик, з'ясувавши присутнім гостям вартість тих двох дат для нас українців і чужинців.

П-ні О. Кобзар з чуттям відчитала реферат про життя і творчість Гетьмана І. Мазепи, в дальшу частину програми входили деклямації і музичні виступи. С. Цапар віддеклямувала Г. Михалюня „Не плачте, батьки;" Х. Струк — „Молитву" В. Масляка; Л. Свистун — „Україно моя" — М. Кравців; О. Петрик „Рідний край" Г. Чупринки. В музичній частині С. Цапар відіграла на акордеоні пісню „Україні"; М. Білах (тут народжених батьків) відіграла „Бандура" і „Зелена вода". Заля була гарно пробрана.

В. Марунцак

● **Пані Айзенгавер** прибула до Денверу, Колорадо до своєї 81-річної хворої матері Джан С. Давд. У Денвері вона буде до 20-го грудня, бо 22-го грудня має вернутися до Вашингтону. Президент Айзенгавер з подорожі по 11-ох країнах.

Ділимося сумною вісткою, що дня 13-го грудня 1959 року на 55-му році свого трудолюбивого і жертвенного життя, відійшов несподівано у вічність наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, СИН і ВУЙКО,

бл. п. д-р ЮЛІЙ ГРАБОВИЧ

ПАРАСТАС відбувся у вівторок, 15-го грудня 1959 р., в пох. заведені п. Маркевича — при Trumbull Street в Ню Гейвені.

ПОХОРОН — в СЕРЕДУ, 16-го ГРУДНЯ 1959 р., з цього ж заведення в год. 8:30 рано до церкви св. Арх. Михаїла — при George вул., на кладовище св. Лаврентія в Ню Гейвені, Конн.

Невимовним горем прибиті:

ЗЕНОВІЯ — дружина
ГРИЦЬ й АНДРІЙ — сини
АННА ГРАБОВИЧ — мати
МАРІЯ й ІВОН ГОЛУБОВИЧІ — сестра і швагер
ЛЯРИСА і ДМИТРО ПЕНЦАК — сестрінка з чоловіком та донькою **РОКСОЛЯНОЮ**

ПОДЯКА

В десятиліття нашого приїзду до ЗДА щиро дякуємо нашим спонзорам

П-ву АННІ і ПАВЛОВІ БЕМКАМ,
та д-рові **БОРИСОВІ БЕМКОВІ,**
а також **ТЕКЛІ КОБЗАР**

за їхнє добре серце й поміч у ставленні перших кроків на місці нового поселення.

АННА ТИМКЕВИЧ
та
ЛЕВ і ОКСАНА БЕМКИ з дітьми

Ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в середу, дня 18-го листопада 1959 року помер нагло на удар серця,

бл. п. ПАВЛО ЯРОШ

кол. старшина УСС та УГА, учитель у Сяніччині, Воловім, Зак. Україна, Ряшеві, Судовій Вишні, Новім Ульмі і Ричмонд, та організатор хорів, оркестр і культ.-осв. Осередків.

Похорон відбувся 21-го листопада 1959 р., з української католицької церкви Пресв. Богородиці на Ричмонд — Ванкувер, В. С., Canada.

Горем прибиті:

АНТОНІЯ — дружина
ВОЛОДИМИР — син
ЯРОСЛАВА — донька
СТЕПАН СОЛТИС — зять
Марта, Ліда, Орися **СОЛТИС** — внуки

В справі різдвяних карток „Молодого Життя"

" МОЛОДЕ ЖИТТЯ "

Пластова Корпорація при 302 Іст 9-та вул. в Ню Йорку,

повідомляє оцим тисячні маси своїх клієнтів, що цього різдвяного сезону не буде з технічних причин

МАСОВОЇ РОЗСИЛКИ РІЗДВЯНИХ КАРТОК.

Картки висилається лише на індивідуальні замовлення, чи на обмежену кількість адрес сталих відборців. Проситься всіх, хто бажав би мати цьогорічні різдвяні картки видання „Молодого Життя" прислати замовлення на бажану кількість карток.

Повідомляється також всіх таборовиків цьогорічних пластових таборів на Пластовій Оселі Іст Четгем, що в крамниці „Молодого Життя" є до набуття

ВІДЗНАКИ ЦЬОГОРІЧНИХ ТАБОРІВ,

які можна замовляти листовно, надсилаючи по 55 центів за відзнаку разом із поштовою пересилкою.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Через недогляд переплетні у 3,000 накладі збірки дитячих віршів

„НЕЗАБУДЬКИ"

трапилось кільканадцять примірників із повторенням тих самих віршів, а пропущенням деяких. Просимо ласкаво повернути такі книжки до виміни або книгарням, де вони куплені, або на адресу авторки:

ІВАННА САВИЦЬКА
5138 N. 15th Street — Philadelphia 41, Pa.

Увага! ШИКАҐО й ОКОЛИЦЯ! Увага!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ І БРАТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

запрошують

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО МІСТА ШИКАҐО

і околиці на

ВЕЛИКЕ СУСПІЛЬНО - ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ

на котрім буде говорити, теоретик українського націоналізму, член Проводу Українських Націоналістів, співтворець і учасник Першого Конґресу Українських Націоналістів, відомий публіцист і голова Спілки Укр. Журналістів в Европі, практичний політик, суспільно-політичний діяч, який приїхав з Европи —

ІНЖ. ДМИТРО АНДРІЄВСЬКИЙ

на тему:

„УКРАЇНА І СУЧАСНА МІЖНАРОДНЯ ПОЛІТИКА"

Без огляду на Ваші релігійні чи політичні почування, — справа поневоленої нашої Батьківщини не сміє Вам бути байдужою. Україна не тільки бореться на своїй матірній Землі але живе і бореться по цілому світі. Україна стоїть в нерівній боротьбі проти московського червоного окупанта. Україна хоче бути вільною. Докажіть, що патріотизм Ваш це не привілей, а обов'язок!

ПРИХОДЬТЕ МАСОВО НА ВІЧЕ!

доповідь відбудеться

В НЕДІЛЮ, 20-го ГРУДНЯ, 1959 р.
О ГОД. 4-ій ПО ПОЛУДНІ

в залі Св. Володимира при вул. Кортез і Оуклей Бульвар.

Управа 2-го Відділу ОДВУ

Український Народний Дім в Ню Йорку — ВЛАШТОВУЄ —>

31 грудня 1959, у власних залях

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

НЕСПОДІВАНКИ, МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА. ДОБІРНИЙ, ХОЛОДНИЙ і ГАРЯЧИЙ БУФЕТ.

Музика — „АМОР".

ПОЧАТОК: год. 9:00 веч.

Спорт

„Чорноморська Січ" Нюарк у фіналі стейту Ню Джерзі за аматорську чашу ЗДА.

„Чорноморська Січ" — Костек С. К. 8:3.

Півфінальні змагання за американську чашу ЗДА — „Чорноморська Січ" виграла в неділю 6 грудня високо і переконливо. Противник, який ще недавно громив нашу дружину (7:0!), нині мусів признати, що часи змінилися... Всі змагуни „Січі" грали жертвенно й амбітно. Однак зокрема таки вирізнялися: Дуткевич О., на помочі, Шпон і Хромовський в атаці, хоч за інші теж вповні вдоволили. „Чорноморська Січ" в теперішньому — майже в цілості українському — складі розвинулася безперечно в одну із чолових дружин нашого стейту і, маючи у 80 процентах молодих нижче 20 років життя змагунів, має шанси ще далі рости. Аайближчим противником у фіналі за репрезентацію Ню Джерзі стейту в дальших грах за згадану чашу є дружина А. А. Олден з Трентону. Якщо наші змагуни далі виявлять стільки амбіції і жертвенности, що досі, ми повинні у фіналі теж перемогти і приступити до міжстейтових змагань.

Склад „Січі": Бренич, Каздоба Віктор, Шманько, Дуткевич, Гивель, Голюка, Павук, Каздоба Вол., Хромовський, Городиський, Шпон, Ядзень, Брус, Бутник.

Ворота стрілили: Хромовський 4, Шпон 2, Патук і Каздоба.

„Чорноморська Січ", юньйори — Гариссон, СК юн. 1:0.

Одинокі ворота для наших добув Гура.

Пассейк, СК, учні — „Чорноморська Січ" учні — 0:5.

Наші учні і тим разом перемогли певно і переконливо. Вони заграли досі 6 змагань, з чого виграли 5 і одні програли. Загальне відношення точок 10:2 т. є. відношення воріт 21:7, у свою користь.

(ix)

УСК — Блу Стар 3:0.

В неділю 6-го грудня б. р. прийшлося УСК-ові вирівняти давній рухунок із клюбом Блу Стар, рахунок датований ще у минулому сезоні, коли то Блу Стар переміг наших копунів у відношенні 5:0. Згаданої неділі вже у 3 хвилині гри Дзюньо Шмотолоха гарну подачу Василькевича притомно замінює у ворота. Дальша гра проходить із легкою перевагою УСК-у, причому усківці кілька певних м'ячів стріляють „під небеса". У другій половині гри ми є свідками більш скоординованої гри нашого клюбу. У 51 хвилині Василькевич знову випрацьовує позицію, подає до Франца, і той питомим способом низько стріляє у ворота. Деякі нагоди добути ворота має і Блю Стар, якого швидкий та рутинований напад часто підходить під наші ворота. Одначе оборона УСК-у, Наґі — Підгорецький, виконує своє завдання сумлінно, так, що із намагань противника нічого не виходить. У 66-ій хвилині бачимо, як Бел довгим та гострим стрілом підносить вислід до 3:0. Дальший хід гри проходить під виразним знаком технічної та фізичної переваги УСК-у, що одначе не відзеркалюється у вищому цифровому висліді.

УСК, резерва — Блу Стар, резерва 2:2.

Усківці не зуміли використати свої переваги. Ворота: Шмотолоха, Луцишин.

УСК, юнаки „А" — Колпінґ, юнаки 3:2.

Дальші дві цінні точки для наших юнаків, мистців у минулому созоні.

УСК, юнаки „Б" — Блу Стар юнаки 1:4.

Невдалий старт другої команди юнаків.

УСК, новаки — Колсман, новаки 11:0.

Молоді усківці дали противникові показову лекцію футболу.

УСК, учні — Гобокен, учні 5:0.

Наші учні легко упоралися із технічно слабшим противником.

Іван Ссрант

Подружились і згадали про „Свободу"

В суботу 21-го листопада в катедральному храмі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Филаделфії відбулося вінчання п. Анни Близнюк з п. Іваном Полатайком. Весільне прийняття відбулося в 5-ій год. по пол. в залях Українського Клюбу при Джерментавн Евню.

Староста впровадив молодят на залю, де при вході вітали молодят хлібом і сіллю їхні батьки Олена і Іван Близнюки, та благословили на нову дорогу життя. В залі привітала оркестра молодят весільним маршем, а присутні гості оплесками, після чого староста відпровадив молодят та їх почет до головного стола з традиційним короваєм. Староста був зі своєю функцією добре ознайомлений. Він привітав гостей та представив членів родини молодят і виголосив гарну патріотичну промову, в якій закликав молодят не забувати заповіту предків та Тараса Шевченка. Кінчаючи свою промову під час гостини з коротким словом виступили, старша боярин панна Ніна Климюк та батько молодої Іван Близнюк. Зокрема належиться згадати гарну промову та побажання передані делеґатом від осередку СУМА ім. Київ з Дітройту, паном Стефаном Кльосем. Відповідаючи йому і дякуючи йому і за дарунок, молодий просив його передати щиру подяку та палкий привіт усім друзям в осередку.

Підносячи тости за князя, княгиню, бояринь, боярів, родичів молодих та родину, не забув також староста згадати присутніх Михайлів, яких поіменно викликував та складав побажання. При тій оказії випито по чарці за здоров'я п. Михайлів Яцурака, Пацури та Бадяка.

Трудно в короткім репортажі охопити та передати всі подробиці з весільного прийняття, вірю, що вечірка ця зробила на присутніх гарне враження і будуть вони її довго пам'ятати. Як старший боярин та приятель князя Івана та княгині Анни в їх імені позволю собі зложити щиру подяку за участь та поміч милим та симпатичним бояриням паннам: Ніні Климюк, Марії Романюк та Мерісн Велген, боярам панам: Петрові Слотюкові та Костеві Гарасимову. Щиро дякую пані Микитів за те, що занялася збіркою на народні цілі та пресовий фонд „Свободи" $35.00, панам Остапові Скульському та Романові Ткачеві за їхню жертвенну працю за „барою". Окремо з признанням треба підчеркнути добру організацію вечора головним радним УНСоюзу п. Іваном Одежинським, який виконував ролю старости. Він мав подвійний успіх, бо крім морального збагатив свій 153 Відділ УНСоюзу на 15-ох нових членів.

Смачні обіди та приставку приготовила відома власниця ресторану „Оаза", пані Марія Дикан, до танку приґравала студентська оркестра п. інженера Йосифа Кібали.

Евген Шкільник

Прикладна родинна імпреза в Асторії, Н. Й.

День 10-го жовтня ц. р. остане напевно милим споминoм для Родини панства Йосифа і Еви Хомів, бо того дня вони відзначили 50-ліття щасливого подружнього життя.

Ранком о 9-ій годині Ювілляти були з родиною на Службі Божій, яка служилась у їх наміренні в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. Друга частина ювілейного торжества відбулася в церковній залі тієї церкви, куди зійшлася вся Родина і приятелі Ювілятів. При вході до залі привітав Ювілятів господар Ювілейного Торжества Михайло Гурин, а два онуки панства Хомів заграли на гармоніях — „Гей там на горі Січ іде". Отець В. Андрейчук, ЧСВВ перевів молитву і почалася гостина. Прочитано кільканадцять телеграм і привітів від окремих осіб і організацій, та складено побажання і дарунки від Родини та знайомих. Під час вечері обидва онуки, Павло і Роман, грали в'язанку українських мелодій. Едвард Камінський відспівав пісню про Почаївську Божу Матір і в'язанку українських пісень, за що Ювілляти і гості нагородили його р'ясними оплесками.

Панство Йосиф і Ева Хоми знані зі своєї активности в громадській праці і зі своєї жертвенности. Вони жертвували на добродійні цілі 65 долярів, а з переведеної збірки зібрано 41.75 долярів, разом 106.75 долярів. Зібрану суму розділено: на залишенців — 30 дол., які вислано через ЗУАДК у Филаделфії, 30 дол. на католицький журнал „Світло", 25 дол. на радіопрограму оо. Василіян в Ню Йорку, 10 дол. на церкву Чесного Хреста в Асторії, Лонг Айленд, а 10 дол. на журнал „Наше Життя".

С. Гурин.

НОВІ КНИЖКИ

М. Аматор. **У честь Святого Миколи.** Накладом „Українського Народного Слова". Питсбурґ, Па., 1960, ст. 21.

Цю книжечку написано, як сказано у „вступних завважах", щоб нашим меншим громадянам „дати змогу ставити щось нове, легке формою й змістом", і щоб і тут „народжена наша молодь могла все те вивчити".

П'єса складається з трьох неповязаних між собою сценок: У ніч св. Миколи, Небесний гість і Гостина св. Миколи, які надаються „до вибору" тим виховникам молоді які знаходяться в клопоті, не знаючи, що виставляти з нагоди таких свят. Ціллю автора — скріпити пошану до української мови серед нашої молоді, яка народилася вже в Америці. Автор розвиває думки: навчитись чужого, але не цуратись свого, бо ліпше знати дві мови задля власного українського і американського добра, бо „у світі шанують таких, що знають більше мов" (ст. 5). Усі три сцени надаються до виставки, а вже найбільше в громадах, де „нема часу", або де „нема з ким" щось зробити.

Микола М. Палій

БЕЗ ПОЛІТИКИ

● **19-річний Брент Паркер і 17-річна Рене Джансон** в Давні, Каліфорнія, в суботу 14-го листопада одружились і негайно після того пішли на „медовий місяць" до протиатомового сховища. Молодята, дістануть по 50 долярів за кожний перебутий там день, а якщо витримають два тижні, то одержать ще додатково 350 долярів.

● **В Ню Йорку** продано за 10.000 долярів на лицітації килим еспанської королеви Єлисавети, дружини короля Филипа V. Цей килим, зроблений десь коло 1720 року, королева подарувала монастиреві Санта Марія делля Ґрація в Мілянi, в Італії.

● **В Ню Йорку** викрито широку „м'ясну аферу", головних спричинників якої вже заарештовано. Заарештовано, зокрема директора бюра мір і ваги який зі своїми спільниками брав хабарі від власників м'ясарень, які вживали фальшивих ваг і продавали гірші ґатунки м'яса як добірні. Один різник платив йому по 60 долярів місячно від червня 1958 до листопада 1959 року.

● **Голова Радіової Корпорації Америки Дейвід Сарноф,** промовляючи на зборах товариства почесних директорів Рокгирст каледжу, сказав, що прийде час, коли один учитель навчатиме рівночасно 100,000 учнів виступаючи на телевізії. „Найздібніші вчителі будуть найкраще оплачувані і найкраще, найдешевше та в найкоротшому часі виконуватимуть свою працю. А студенти закінчуватимуть каледжі, сидячи в своїх домах", — заявив Дейвід Сарноф.

● **Посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер** зарядив, що міські урядовці можуть мати один вільний від праці день в п'ятницю 27-го листопада (після „Дня подяки"), — в четвер 24 грудня (перед Різдвом), — в четвер 31 грудня (перед Новим Роком або по півдня 24-го грудня і 31 грудня. З Білого Дому повідомляють, що президент Айзенгавер зарядив, щоб федеральні урядовці мали вільного півдня 24-го грудня.

● **Большевики** повідомляють про ще один осяг, що його правдивости ніхто не може перевірити: московський лікар д-р Олександер Вишенський будцімто двічі свідомо спинив функціонування серця. Це ніби перший такий випадок в історії медицини, що під час операції лікар сам зупиняє двічі биття серця, зараз потім знову відновлюючи його.

● **Д-р Барбара Мур,** 56-річна англійська лікарка, дружина скульптора, прийшла пішки з Бірмінґгему до Лондону та заявила, що вона зробила рекорд довгопростінного маршу, бо перейшла 110 миль за 27 годин і 30 хвилин. Пані Мур мала ноги обмотані ганчірками. Зараз після того зголосилась до поворотного маршу.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Відділ 391, повідомляє своїх членів, що побір вкладок буде в суботу 19 грудня від години 3 до 4 по пол. і в неділю 20-го грудня від год. 12 до 1.30. Пригадуємо членам, що це кінець року і всі залеглі вкладки мусять бути вирівнані. — І. Скочиляс, предсідник, О. Штогрин, секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Тов. ім. Ст. Мельничука, Відділ 331, повідомляє всіх своїх членів місцевих є позамісцевих, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20. грудня ц. р., о год. 2-ій по пол. Проситься членів прибути, бо буде цілорічний звіт уряду та вибір нового уряду на 1960 рік. — М. Ключка, предс., П. Чопик, кас., А. Романюк, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. Ай. — Тов. ім. Т. Шевченка, Відділ 73, повідомляє своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20 грудня ц. р., о год. 1-ій по пол., в залі Бонефро Клюб, 60 Сальмоне Ст. оф Мантон Авню, та сама вулиця, але інший Клюб. Порядок: звіт урядовців і Контрольної Ком., вибір уряду на 1960 рік та вплати місячних вкладок. Просимо всіх членів точно прибути на ці збори. — В. Сорока, предс., П. Накопінський, касир, Д. Василик, секр.

АКРОН, Огайо. — Збори Відділу 295 відбудуться в неділю 20 грудня, о год. 1.30 по пол. Управа взиває членство вирівнати залеглості, щоб не перетягати довгів на слідуючий рік. — Н. Іванищук, предс., С. Мотрович, касир, В. Пулк, секр.

АНСОНІЯ, Конн. — Тов. ім. Антона Бончевського, Відд. 10, повідомляє своїх членів, що Річні Збори відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., о год. 10 рано в церковній залі Говард Евню. Буде звіт уряду і вибір уряду на 1960 рік. — І. Мадзік, секр.

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, Відділ 121, повідомляє, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., о годині 2-ій по пол., в залі УНДому. Проситься усіх членів і членкиць прибути на час, бо є багато справ до вирішення. Буде звіт уряду і контрольорів, також вибір нового уряду на 1960 рік. Напоминається довжних членів вирівнати свої залеглі вкладки. Теж пригадується, що Ювілей 65-ліття УНСоюза закінчується цього місяця, як хто з членів має нових кандидатів, просимо привести на збори, за те отримаєте нагороду. — Д. Іванців, предс., В. Чуйко, кас., О. Гадз, секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Повідомляється усіх членів Тов. Запорожська Січ, Відділ 245, ім. Б. Хмельницького, що **Місячні Збори** відбудуться в неділю 27. грудня ц. р., о год. 2-ій по пол., в залі укр. кат. парохії св. Йосафата при 1195 Дуц Евню. — О. Гоянюк, голова, Й. Сабат, скарб., М. Мартиненко, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — **Річні Збори** Б-ва св. Йосафата, Відд. 217, відбудуться в неділю, 20-го грудня ц. р., в церковній залі, під ч. 305 Гудсон Евню, о год. 2-ій по пол. Проситься членів і членкинь вирівнати свої залеглости і/за дітей. Братство не може довго платити за довжників і буде змушене перестати платити і суспендувати дуже заповжених. Це була би велика школа для члена, як теж для УНСоюза, який хоче задержати членів і ними опікуватися та їхньою ріднею на случай непредвидженого нещастя. Проситься членів і членкинь прибути громадно на ці збори, бо буде вибір нового уряду на 1960 рік. Є дуже побажаним, щоби молодь була на зборах, бо Бр. треба теж вибрати і молодих урядників. — В. Колданський, предс., Ф. Голод, фін. секр., В. Симонів, касир, Р. Пристай, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відділ 372, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в суботу 19-го грудня ц. р., о год. 8-ій веч., в Іґл Голл, 210 Чорч вул. Проситься місцевих і позамісцевих членів взяти чисельну участь у цих зборах, щоб спільно обдумати важливі справи та винести постанову для добра в розбудові нашого суспільства та обміркувати напрям праці на наступний рік. Звертаємося до членів, котрі не мають знімки товариста, щоб набули цьоого місяця. Проситься довгуючих членів, щоби вирівнали членські вкладки, а тим самим охоронили себе перед суспендою. Кожний член є обов'язаний взяти участь у зборах, хоч один раз в році. Приєднуйте нових членів до Т-ва і до УНСоюзу. — П. Дібайло, предс., К. Наконечний, фін. секретар, В. Реневич, касир, П. Шило, рек. секр.

ШИКАГО, Ілл. — Сестр. Непорочного Зачаття, Відділ 259, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю 20. грудня ц. р., о год. 1-ій по пол., в церковній залі при 4952 Савт Павлін Стріт. — П. Трусик, рек. секр.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Т-во ім. В. Хмельницького, Відділ 137, повідомляє своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., о год. 2-ій по пол., в Укр. Горож. Клюбі. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт уряду і контрольорів, також буде вибір уряду на 1960 рік. — Г. Працник, предс., М. Колодруб, кас., С. Колодруб, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Товариство „Чорноморська Січ", Відділ 14, повідомляє своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в суботу 19-го грудня ц. р., о годині 7.30 веч., в Січовім Домі при 508 - 18 Евню. Проситься всіх членів прибути на означений час та вирівнати свої залеглості. Буде звіт Управи, та вибір нового уряду на 1960 рік. — М. Васараб, предс., М. Векіш, кас., М. П. Отрок, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, Відділ 8, повідомляє своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., в залі Клюбу при 13 Вашингтон Стріт, о год. 2-ій по пол. Просимо всіх членів явитись і вирівнати свої вкладки. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. Буде річний звіт урядників і вибір нового уряду на 1960 рік. — П. Гарасимів, предс., В. Мандзій, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Збори Тов. ім. Івана Франка, Відділ 97, відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., в церковній залі при Гавп Евню. Проситься членів прийти на збори численно, і вирівнати свої залеглі вкладки. — М. Мельник, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Сестр. Любов, Відділ 37, повідомляє всіх своїх членкиць, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 20-го грудня ц. р., о год. 3-ій по пол., в УНДомі під ч. 214-216 Фултон вул. Просимо всіх прийти на ці збори, бо буде звіт уряду і контрольної комісії і вибір уряду на 1960 рік і інші важні справи до полагодження. Приведіть зі собою нових членкиць і дітей. — А. Пограничана, предсідниця, М. Полевчак, кас., А. Гнатюк, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 4377. Втеча і новий плян.

THE SUNKEN YACHT HAD BEEN CLAIMED BY AN OCTOPUS, AND CROSS, THE INTRUDER, WAS FORCED TO RETREAT. NOW HE STABBED AT THE CLUTCHING TENTACLES!

AFTER A FEW HECTIC MOMENTS, CROSS MADE GOOD HIS ESCAPE AND CLIMBED TO THE SAFETY OF HIS BOAT.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

BUT SOON FRUSTRATION AND ANGER REPLACED JIM'S TERROR. SOME WAY, SOMEHOW, HE WOULD RECRUIT HELP AND RETURN FOR HIS MYSTERIOUS PRIZE!

Затоплений корабель зайняв був восьминіг, і вломлевець Кросс був змушений до відступу. Він кинджалом відрізував щупальці, що його хапали.

Після кількох виснажених мінут Кроссові вдалося втекти і вилізти на безпечний човен,

Але незабаром розстроєння і лють відогнали в Джіма страх. Якимнебудь способом він збере допомогу, і вернеться по цю таємну нагороду.